This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

LP
26
513

Lp 26.513

Harvard College Library

FROM THE

SALISBURY FUND

Given in 1858 by STEPHEN SALISBURY, of Worcester, Mass. (Class of 1817), for "the purchase of books in the Greek and Latin languages, and books in other languages illustrating Greek and Latin books."

Lp 26.513
Lp 26.514

PLAVTI

FABVLARVM DEPERDITARVM

FRAGMENTA

COLLEGIT

FRANCISCVS WINTER
PHIL. DR.

BONNAE
MAX. COHEN ET FILIVS
SVMPTVS FECERVNT
MDCCCLXXXV

Lp 26.5/3

Salisbury fund

FRANCISCO BVECHELER

RENARDO KEKVLÉ

HERMANNO VSENER

S.

Praeter unam et viginti fabulas, quas in codicibus servatas habemus, notum est antiquis scriptoribus permultas alias comoedias Plauto auctori adscriptas in manibus fuisse, quarum nos nullam haberemus notitiam, nisi earum frustula quaedam in grammaticorum scriptorum libris relicta essent. quae quamvis exigua sint quantum valeant non tam ad poetae artem recte intellegendam quam ad fabularum Plautinarum per antiquitatem propagatarum historiam cognoscendam, priores Plauti editores haud satis perspicientes in ea non tantum, quanto digna sunt, studium contulerunt. novam his reliquiis et colligendis et emendandis operam dedit Ritschelius. egregia commentatione 'die fabulae Varronianae des Plautus' inscripta istius operae fundamentum iecit fabularum deperditarum ordinem restituens genuinasque resarciens titulorum versuumque complurium formas in editionibus prave traditas. neque vero quae ibi effecerat ut editioni fragmentorum criticae mandaret Ritschelio contigit; cuius specimen tantum dedit in opusculorum volumine tertio haud ultra Boeotiam fabulam progressus. quam fragmentorum editionem haud ad finem esse perductam quam aegre ferendum sit quisque videt, qui semel inspexerit priores editiones[1]), quarum auctores neque satis adcurate grammaticorum libros perscrutati sunt ad fragmenta colligenda neque in emendandis respexerunt singulorum scriptorum, quibus versus servatos debemus, rationem fidemque satis sollicite, ne moneam artis criticae in Plauti versus adhibendae, quam primus docuit Ritschelius, eos ignaros fuisse. quae cum ita sint, haud inutile videtur his fragmentis denuo operam navare. quam ita institui, ut primum disputarem

1) Plauti fabularum editiones, quibus fragmenta adiecta sunt, enumeravit Ritschelius Opusc. II p. 76 (quibuscum conferas Brandtii adnotationem Mus. Rhen. XXXIII p. 630) p. 113, p. 154.

de fabularum ordinibus et titulis, deinde de auctoribus antiquis, quorum in libris fragmenta servata sunt, tertium versus qui sub Plauti nomine adlati in fabulis XXI haud leguntur, omnes quantum potui digestos et emendatos ederem.

Cum saeculo septimo ineunte studiis grammaticis Romae florescentibus de comoediis Plautinis quaestiones instituere inceptarent, homines litterati in id summas curas intenderunt, ut inter fabulas traditas quaenam essent genuinae explorarent. comoedias viginti quinque, quas vere Plautinas agnovit, e ceteris segregavit Aelius Stilo, similes fabularum indices composuerunt Sedigitus, Claudius, Aurelius, Accius, Manilius; propriam viam ingressus Varro praeter unam et viginti fabulas consensu omnium Plauto vindicatas quasdam alias probavit adductus filo atque facetia sermonis Plauto congruentis, cuius rei testem habemus Gellium in N. A. III, 3. in Varronis iudicio sequentes grammatici ut videtur acquieverunt, neque legimus quemquam post Varronem in hanc quaestionem studium contulisse. Varronis praescripta cum tantae fuerint auctoritatis, ut illae una et viginti fabulae per posterum tempus pro genuinis receptae ad hunc diem servarentur, valde probabile est, etiam e ceteris fabulis grammaticos recentiores eas potissimum respexisse, quae a Varrone Plauto erant addictae. itaque earum praeter XXI fabularum, quarum memoriam nos relictam habemus, plurimas interfuisse illi fabularum a Varrone probatarum ordini cum Ritschelio consentientes haud a veritate aberrabimus. neque tamen ultra hoc generale propositum progredi licet. nam ut inter fabulas etiam nunc adcurate designemus eas, quas Varro genuinas easque quas suppositicias iudicaverit, satis certa indicia nobis non sunt praesto. quam adcuratam distinctionem Ritschelius perficere conatus est: Servii verborum ‘nam Plautum alii dicunt unam et viginti fabulas scripsisse, alii quadraginta, alii centum’ etiam illa ‘alii quadraginta’ ad Varronem referens undeviginti fabulis electis alterum fabularum Varronianarum ordinem construxit. sed Ritschelius ipse professus est, certum iudicium de paucis tantum fabulis proferri posse. neque mihi propositum est in Ritschelii disputationem invehi. unum tamen

monendum videtur: Ritschelius Colacem, Phagonem, Dyscolum, Agroecum fabulas ob eam causam e Varronianarum ordine eiecit, quia num genuinae essent titulorum formae magnam moverent suspicionem. hanc enim normam in titulis componendis Plautum secutum esse, ut cum e personarum nominibus titulos fecisset, graecas formas admitteret, eos autem, quos e nominibus appellativis derivasset, semper latinos formaret. Ritschelius igitur fabulas illas ambiguis inserens ratiocinatur, eas comoedias, in quibus, quantum hodie erui potest, insunt a Plauti consuetudine aliena, Varronem quoque suppositicias iudicaturum fuisse. quae ratiocinatio duas alias fabulas num recte ordini Varroniano attribuerit Ritschelius, movet dubitationem: Lenonum geminorum fabulae versus 'dolet huic puello sese venum ducier' non convenit cum Plauti sermone. 'dolet' apud Plautum non cum accusativo cum infinitivo, sed ubicumque legitur semper cum quia aut quod coniunctum est[1]). primum exemplum accusativi cum infinitivo praebet Terentii Adelph. v. 275 'hoc mihi dolet nos paene sero scisse et paene in eum locum redisse'. alterius fabulae, Trigeminorum, versus a Gellio N. A. VI, 9, 7 adlatus 'nisi fugissem medium credo praemorsisset' ab omnibus editoribus perperam sic scriptus est: 'nisi fugissem, medium, credo, praemorsisset'. minime 'medium' cum 'praemordere' coniungi licet[2]). versus necessario sic restituendus est: 'nisi fugissem in medium, credo praemorsisset' id est 'nisi fugissem ex aede in medium', aeque ac Capt. 649, Afran. 168 dictum est. quam significationem medii voculae alienam a Plauto recentiore demum tempore in usum venisse demonstravit Langenus 'Beiträge zur Kritik und Erklärung des Plautus' p. 222[3]). apparet eodem iure quo Colacem ceterasque etiam hanc utramque fabulam ab-

1) V. Brixii adnot. ad Trin. v. 290 Capt. v. 148, conferas etiam Luebberti Gramm. Stud. II p. 102 sq. — diversam sententiam profert Draegerus Histor. Syntax d. lat. Sprache II^2 p. 392.

2) Conferas modo Mil. v. 318 'Non tu tibi istam praetruncari linguam largiloquam iubes' et Trucul. v. 614 'Tange modo: iam hic ego ted agnum faciam et medium distruncabo'.

3) Langenus Captivorum versum etiam ob alias causas suspectum recte ut interpolatum eiecit.

iudicari posse a Varronianarum ordine. attamen Varro omnino minus ex istius modi quaestionibus perpensis quam e filo atque facetia sermonis Plauto congruentis, ut Gellii verbis utar, fabularum originem eruere studuisse videtur. ni ita se res haberet, prorsus haud intellegeremus, quomodo fieri potuerit exempli gratia ut Boeotiam fabulam sub Aquilii nomine traditam Plauto vindicaret vel potius versus a Gellio servatos Plautinissimos iudicaret, quos recentiore quam Plauti aetate exortos esse e solariis memoratis Ritschelius statuit. opponat quispiam cum Ritschelio non Varroni sed Gellio hoc vitium esse imputandum, quippe qui, cum expressis verbis dicat se Boeotiam 'nuperrime' legisse, minus feliciter hos ipsos versus elegerit retractatos contrarium docentes ac Gellius ipse voluerit. immo haec unica esset via, qua res explicari posset, si talibus Gellii verbis sincera fides esset. quantae vero fuerit levitatis Gellius, valde insigne documentum, quod detexit Kretschmerus 'de A. Gellii fontibus' p. 14, habemus libri noni caput quartum, ubi libros Aristeae, Isigoni, aliorum se emisse et legisse mentitus est, quorum ex uno Plinio notitiam sumpsit. neque cum sana ratione congruit Kretschmeri iudicium 'sed quandoque bonus dormitat Homerus: infelici hora ei accidit, ut a veritate, quam alias amicam habebat, hoc loco descisceret', sed hoc unum exemplum suadet Gellio fidem ut abrogemus, quotienscumque ex aliis causis de eius verbis suspicio movetur. neque quae de Plauti fabulis lectitatis protulit carent omni suspicione. ut infra exponam, antiquitatis studiis Hadriani aetate renascentibus fabulae una et viginti a Varrone segregatae tantum praevaluerunt, ut ceterae fere omnino neglegerentur. quarum haec illa per casum in virorum doctorum manus fortasse venit, sicut Colax et Caecus, quarum alteram Marcus Aurelius, alteram Iulius Romanus ut ipsas lectitaverint, factum esse potest. tantum vero studium, quantum Gellii verba testari videntur, si re vera homines litterati saeculo secundo in eas contulissent, valde mirum esset, quod vestigia eius non solum in ceteris Gellii libris sed etiam in recentiorum grammaticorum operibus prorsus nulla relicta sunt. Gellius enim duobus tantum praeter III, 3 locis fabulas nunc deperditas memorat: XI, 7, 5, cuius capitis fons ignotus est, et VI, 9, 7, ubi Trigeminorum versum adfert non e fabula ipsa, sed e Probi

opere sumptum[1]). eidemque auctori debuit tria incertae sedis fragmenta, quae exhibet IV, 7, 1, ubi Probi nomen adiectum est, et XVIII, 12, 3 et 4[2]). in recentiorum autem grammaticorum libris qui adlati sunt versus fere omnes fluxerunt e fontibus saeculi p. Chr. primi, id quod de plurimis certo statui, de reliquis probabiliter conici licet. dubitatio in Gellii verba mota augetur eo, quod Nervolariae versus, quem adfert Gellius III, 3, 6, idem exstat in Varronis de l. l. VII, 65. qualem consensum casu factum esse vix tibi persuadeas, certe multo verisimilius est, Varronem sicut in paucis libris nobis servatis non numquam eundem versum bis posuit, Nervolariae versum etiam in libro de comoediis Plautinis inscripto memorasse eumque ex hoc Gellium exscripsisse. quae si recte disputavi, Gellii de fabulis, quas se lectitasse gloriatus est quasi ipsas inspexerit, fides valde debilitatur. neque igitur Ritschelii argumentationi adstipulari possum. neque Boeotiae versus, quippe quos Ribbeckius comicorum reliquiis inseruerit, inter fragmenta Plautina recepi, cum de eorum origine, quantum video, nunc quidem decerni non iam liceat.

Titulorum fabularum deperditarum plurimos a vitiis editorum Ritschelius egregie liberavit, ita ut pauca tantum restent, quae addantur. Pagonem titulum integre[3]) traditum ut mutemus efficere non potest illa lex a Ritschelio de titulorum formis posita. neque ceterorum virorum doctorum coniecturae[4]) habent ullam probabilitatem neque Loewii Prodr. p. 292, qui Lipargum titulum Prisciani I p. 522 traditum in Arpagum mutatum cum hoc componens e Varronis 'in pagone: honos syncerasto perit pernis glandio' talia effinxit 'in arpago: metuo ne honos syncerasto pereat pernis glandio'.

Pro Cacistione, quod e Cesistione in Varronis codice Flo-

1) Cfr. Mercklinius in Fleckeis. Annal. suppl. III p. 652, Kretschmerus l. c. p. 84, Steupius de Probis grammaticis p. 199.

2) Cfr. Kretschmerus l. a. p. 88, Steupius l. a. p. 196. — Ritschelius Parerg. p. 131 nimis benevole ut opinor de Gellii studiis iudicavit coniciens eum Varronis praescripta etiam ad ceteros quos adtulit praeter III, 3 fabularum ambiguarum versus adhibuisse.

3) Cfr. Ribbeckii Com. lat. fragm. coroll. p. CIII sq.

4) Paplago coniecit Hertzius Rament. Gell. mant. p. 20, Phao Ladewigius Anal. scen. p. 13.

rentino tradito Ritschelius coniecit, Loewius Prodr. p. 291 verisimilius proponit Cocistrio, glossas 'cocistrio: praegustator cocinae' et 'cocistrio: graecum est, id est tabernarius' adhibens.

Lipargum titulum, quem adhuc frustra temptaverunt viri docti, mutare non ausus sum, quamquam confiteor, me adhuc quomodo explicari possit non invenisse. editores cum Scaligero Lipargum retinentes temere alterum nomen Parasiti pigri esse censuerunt. quorum sententia abiecta Ritschelius Opusc. II p. 730 sqq. Freundio adsensus est proponenti 'in Lipargo' corruptum ex 'in litergo' corrigendum esse sic 'in sitellitergo'. neque hac coniectura neque Ribbeckii 'in Luperco' neque Loewii 'in Arpago', id quod non tam prope ad litterarum traditarum similitudinem accedit quam Loewio ipsi visum est, verum extricatum esse puto.

Iam unus restat titulus, de quo Ritschelium haud recte iudicasse censeo. Festus p. 301, 26 et 352, 20 adfert e Syro fabula versum 'cum extortis talis cum todillis crusculis' (sodellis p. 301). eundem versum e Cistellaria memorat Priscianus I p. 103 et omisso fabulae titulo Paulus p. 52. denique Festus p. 329, 34 titulo haud adiecto tradit versus '[diobolares schoeniculae mi]raculae cum extritis [talis cum todillis crusculis'], quos Cistellariae esse ex eo sequitur, quod priorem versum Varro de l. l. VII, 64 e Cistellaria laudat. similiter Festus p. 169, 11 et 197, 20 duos versus e Nervolaria profert, qui iidem in Sticho fabula leguntur. quaeritur, quomodo hae titulorum discrepantiae exortae sint. abstineamus prava illa interpretatione, Festum vel potius Verrium titulos confudisse, quam de duobus versibus e Nervolaria laudatis viri docti admiserunt. haec enim interpretatio, quae minus offenderet, si uno tantum loco discrepantia exstaret, ab istis versibus prorsus removenda est, praesertim cum per totas Festi reliquias nusquam in titulis erratum sit. Muelleri explicationem, et in Cistellaria et in Syro illum versum positum fuisse, Ritschelius[1]) ut otiosam acriter refutans Ladewigio[2]) adstipulatus est[3]), qui coniecit Syrum servum in Cistellariae partibus nunc

1) Parerg. p. 164, 175 sqq., 206.

2) Mus. Rhen. III, p. 525 sqq.

3) Adsensus est etiam Leidolphus 'de Festi Paulique locis Plautinis' in Comment. philol. Ienens. II p. 205 sq.

deperditis locum habuisse eiusque nomen scriptorem grammaticum pro titulo sumpsisse. quae sententia ne minimam quidem habet similitudinem veri. neque enim exemplis, qualia habes Pyrgopolinicem titulum pro Milite glorioso, Cacistum pro Vidularia, Chrysalum pro Bacchidibus a Fulgentio positos, opus est adprobari, sed e rerum natura efficitur, nisi eorum, qui in fabulis primas partes egerunt, nomina apte adhiberi non potuisse pro titulis. Syrus autem ut re vera in Cistellaria infuerit, certe non primas sed postremas egit partes neque, quantum e scaenis sat multis de fabulae argumento statuere licet, quidquam profuit ad exitum fabulae evolvendum. certe Lampadionem Verrius fabulam inscripsisset, si cuiuspiam personae nomen pro vero Cistellariae titulo inducere voluisset. itaque Ladewigii coniecturam non probo unaque quae relinquitur Muelleri explicatione recepta Syrum fabulam fragmentorum ordini reddo. neque quidquam valet, quod praeter hunc utrumque Festi locum nusquam Syri mentio facta est. fabulas enim plures habemus memoratas uno tantum loco. neque etiam illo Ritschelii argumento Muelleri sententia profligatur, quo haud verisimile esse ponitur tam peculiarem versum in duabus ac diversis fabulis fuisse. sane quidem iste versus haud stricte respondet ad legem a Ritschelio de versibus iteratis constitutam, ut eos tantum versus, qui generalem sententiam continent aut certa dicendi formula compositi sunt, praeter paucas voculas aeque formatas Plautum diversis fabulis admisisse credamus. attamen eaedem res iisdem fere verbis descriptae cum in Plauti comoediis saepius inveniantur — conferas, ne omnia exempla enumerem, Poenuli v. 267 sqq. cum Cistellariae versibus a Ritschelio Parerg. p. 174 sqq. tractatis — istius modi versum bis positum tuentur.

Quae de titulis disserenda restant minus gravia, ne longius disputationem producerem, fragmentorum adnotationibus subieci. itaque nunc me converto ad alteram quaestionem de auctoribus, in quorum libris fabularum deperditarum versus nobis servati sunt, instituendam.

Fragmenta Plautina, quae titulis fabularum adiectis tradita sunt — ab his enim, ut satis certum totius quaestionis fundamentum ponamus, proficiscendum est — debemus libris Varronis, Verrii a Festo Paulogue excerptis, Probi commentario Vergiliano,

operibus Plinii maioris, Gellii, Marci Aurelii ad Frontonem epistulae, scholiis Veronensibus, pleniori in Vergilii carmina commentario qui dicitur Serviano, libris Nonii, Charisii, Diomedis, Macrobii, Prisciani. de quibus reliquiis ut recte iudicetur, inprimis id inquirendum est, unde singuli scriptores versus, quos adferunt, sumpserint, utrum e fabulis ipsis an e priorum grammaticorum operibus.

De Varrone et Verrio iudicium haud fluctuatur. quamquam enim pro certo haberi potest, utrumque e priorum grammaticorum libris non nulla veterum scriptorum exempla mutuatum esse, tamen non dubium est, quin plurima e fabulis ipsis hauserint. Probum fabulas ipsas inspexisse et demonstrabit disceptatio de recentiorum grammaticorum fontibus et perspicue docent verba, quae sunt in vita Vergilii Probi[1]) commentario praemissa, haece: 'sunt autem astrabae vehicula dicta *παρὰ τὸ μὴ στρέφεσθαι*, quo titulo et Plautus fabulam inscripsit, in qua mulieres in eiusmodi vehiculis inducit'. Plinius quos memorat versus Nat. Hist. XIV, 92 e Fabio Dosseno[2]) sumpsit, verba ad Saturionem spectantia XXIX, 58 verisimilius ut opinor e Verrii opere quam e fabula ipsa descripsit, unum quod restat incertae sedis fragmentum XIX, 50 unde hauserit *diiudicari non potest. neque Marcus Aurelius utrum Colacem fabulam, cuius tres versus memorat, ipse lectitaverit an non decerni licet. minus fluctuantem sententiam admittunt Caeci vel Praedonum versus, quam fabulam Iulio Romano ad manus fuisse infra explicabo. diversum iudicium cadit in ceteros scriptores, quos omnes mihi quidem non dubium est copias suas e grammaticorum conlectaneis transtulisse, ita ut haec tantum quaestio moveatur, quibusnam fontibus versus Plautinos debuerint. pauci versus, qui exstant in scholiis Veronensibus, pleniore commentario Serviano, Macrobii libris, unde exscripti sint satis certa non habemus indicia, reliquorum fontes patent. Gellium frag-

1) Frustra Riesius 'de commentario Vergiliano qui M. Valerii Probi dicitur' p. 6 sqq. contra Jahnii (proll. ad Persium p. CXLI sqq.) et Reifferscheidii (roll. Sueton. p. 398) sententiam conatus est hanc vitam a Valerio Probo Berytio abiudicare. cfr. Steupius 'de Probis grammaticis' p. 120 sqq.

2) Cfr. Ritschelii Parerg. praef. p. XIII.

menta Plautina e Varronis et Probi libris excerpsisse iam supra exposui.

Nonium constat opus suum de compendiosa doctrina conscripsisse praeter diversos commentarios aliquot grammatica conlectanea exhaurientem. commentariorum ordinibus praeter Vergilianum, unde fortasse deprompsit Medici parasiti versum p. 200, 7, ne unum quidem fragmentum Plautinum debuit[1]). tres versus Astrabae p. 62, 32 Corniculae p. 63, 11 Frivolariae p. 66, 31 prolati exstant in duobus alphabeticis ordinibus libro primo insertis, quos Schmidtius 'de Nonii Marcelli auctoribus grammaticis' p. 138 probabiliter coniecit e glossario aliquo secundum litteras distributo desumptos esse. cuius copias e veteribus fontibus emanasse haud pauca ostendunt exempla cum Varronis Verriique exemplis convenientia[2]). adverbiorum ordini libri II inserti sunt duo versus Nervolariae et Corniculae p. 127, 25 et 147, 27. ordines adverbiorum libri I et II ex eodem fonte quo adverbia libro IX adiecta fluxisse probabiliter coniecit Schmidtius l. a. p. 118. haec cum ex antiquiorum scriptorum libris, Probi, Verrii, Varronis, manasse Charisius ostendat (cfr. Schmidtius l. a. p. 69), etiam hos versus per rivulos quosdam ignotos ex illa aetate in Nonii opus venisse verisimile est. omnes ceteri paucis exceptis versus fabularum deperditarum exstant in librorum secundi et tertii partibus, quae inter singulos commentariorum ordines interpositae sunt. quas unde petierit Nonius haud omnino constat. tamen ad multorum exemplorum fontem inveniendum vestigia adsunt. neque ex uno omnia mutuatus est, sed plures ac diversos libros compilavit: e Gellio aliquot exempla recepit, quae enumerata sunt ab Hertzio in Fleckeis. Annal. vol. 85 p. 716 sqq. et 782 sqq. hisce inserti sunt duo versus Astrabae p. 69, 31

1) Hoc ob eam causam memoratu dignum videtur, quod de commentariis Plautinis, cuius utriusque auctores incerti copias alibi repertas iam breviter contraxisse videntur, ut recte iudicemus non nullam habet utilitatem.

2) Cfr. conticinium p. 62, 26 cum Varr. de l. l. VI, 7, VII, 79 praeficae p. 66, 31 cum Varr. de l. l. VII, 70 Paul. p. 223 grumae p. 63, 3 cum Paul. p. 96 luculentum p. 63, 11 cum Paul. p. 120 proletarii p. 67, 18 cum Paul. p. 226.

et Nervolariae p. 169, 6[1]). praeterea sicut in aliis Noniani operis libris ita inprimis in tertio Probi magnum observationum numerum inesse viri docti multis exemplis demonstrarunt. quae Nonium e Probo ipso exscripsisse sententia erat Hertzii et Kretschmeri refutata a Keilio gramm. lat. V p. 570, qui Nonium illa Probi frustula e Capro sumpsisse statuit. inter ea, quae certum est e Capri libris fluxisse, unus tantum versus Plautinus Agroeci fabulae interest p. 196, 31 s. v. clunes memoratus, quem sive Caper sive Probus ipse num e Verrii opere exscripserit valde dubium est propter lectionum discrepantias. ceterorum versuum plurimos ad eundem fontem pertinere ut coniciam eo moveor, quod Plauti fabularum deperditarum versus in his ipsis operis Noniani partibus mire cumulati unum exemplar designare videntur, ne moneam, procul dubio multo plures copias, quam nunc enucleare licet, Nonium e Capro transtulisse. qui restant versus Astrabae p. 376, 7 Colacis p. 545, 20 Medici parasiti p. 551, 4 incertarumque fabularum p. 333, 31 et 447, 10 quibusnam auctoribus debeantur, erui non iam potest.

Charisius omnes, quos exhibet deperditarum fabularum versus accepit a C. Iulio Romano. is licet haec illa de suo adgesserit, plurima e Capro deprompsit, ut inter omnes constat. quasi fundamentum Capri libros operi suo subiecisse iisque quae ex hoc hausit, alia ex aliis scriptoribus grammaticis adglutinasse videtur. quorum copiae cum facile cognoscantur, praesertim cum saepissime nomina ipsorum adiecerit Romanus, non vereor ne errem Frivolariae versus p. 193, 15 et 196, 9 duosque incertos p. 197, 18 et 242, 10, quos ex additicio fonte fluxisse nullum indicium est, Capro attribuens. plane contrarium adhibendum est iudicium ad Caeci vel Praedonum fragmenta, cuius fabulae quotquot versus nobis traditi sunt, omnes decem servavit Romanus. quos si Romanus e Capro exscripsisset, miraremur ceteros scriptores, ut Nonium, Diomedem, Priscianum, in quorum libris permultae Capri vel potius Probi reliquiae insunt, praeter ceteras fabulas Plautinas Caeci vel Praedonum nullam fecisse mentionem. deinde Charisii capite I, 15, cuius auctor eodem fonte quo

1) Aululariam Nonius neglegenter scripsit pro Nervolaria. cfr. Hertzius l. a. p. 726.

Romanus usus est[1]), conlato cum iis partibus quae Caeci vel Praedonum versus continent, facile agnosces hos versus haud ad communem illum fontem i. e. Capri opus redire. quod ad demonstrandum hoc unum exemplum valet:

Charis. (I, 15) p. 109, 10 plure aut minore emptum antiqui dicebant. Cicero 'plure venit' et Lucilius 'plure foras vendunt'. sed consuetudo pluris et minoris dicit.

Charis. (II, 13) p. 211, 27 Plure Plautus in Caeco vel in Praedonibus 'plure altero tanto quanto eius fundus est velim'. Cicero quoque 'plure venit' Lucilius 'plure foras vendunt quod pro minore emptum' antique.

aut fabulam ipsam inspexit Romanus, id quod Ritschelio[2]) placuit, aut illos decem versus alicui auctori debuit, de cuius aetate studiisque nil certi proferri potest. mihi Ritschelii sententia veritatem adsequi videtur. talia enim verba, qualia legimus p. 202, 30 'invito ut falso Plautus in Caeco vel in Praedonibus "neque eam invito a me umquam abduces", quod idcirco putavi tractandum, quia numero plurali' e. q. s. indicare videntur Iulium Romanum hunc versum e fabula ipsa sumpsisse. minus refert, quod p. 219, 9 'sedulum Plautus in Caeco vel in Praedonibus "velim te arbitrari factum" respondetur "sedulum est, summoventur hostes, removentur lapides' personarum distributio significata est, unde non certo efficitur Romanum fabulam ipsam inspexisse. idem invenitur p. 198, 22 in Titinii, p. 204, 1 et 207, 10 in Afranii versibus.

Diomedes versus exhibet Corniculae p. 383, 15 et Faeneratricis p. 401, 5, deinde tres incertos pp. 345, 4; 368, 25; 458, 25. qui omnes praeter unum (p. 458, 25) in iis capitibus exstant, quae Probi frustulis impleta esse constat, sive cum Keilio[3]) consentis Diomedem Probum ipsum compilasse, sive cum Christio[4]) Steupioque[5]), aliis, ut Capro, intercedentibus Probi copias in illius libros fluxisse. itaque hoc quoque loco ad Probi studia Plautina reicimur.

---

1) Cfr. Christii commentationem Philol. XVIII p. 121 sqq.
2) Parerg. p. 157.
3) Gram. lat. I praef. p. LI sqq.
4) Philol. XVIII p. 129.
5) De Probis p. 190 sqq.

Ad eundem pertinent versuum, quos Priscianus e Plauti fabulis deperditis adfert, plurimi. versui Frivolariae I p. 188, 26 Capri nomen adscripsit. Capri libro etiam I p. 280, 15 usus est: 'antiqui tamen ancipes et praecipes et bicipes proferebant in nominativo et sic secundum analogiam sequebatur genetivus ancipes ancipitis, ut sospes sospitis. Plautus in Commorientibus "Saliam in puteum praecipes", idem in Rudeute "post altrinsecus est securicula ancipes itidem aurea'. quibuscum conferas Charisii (I, 15) p. 88, 11 'quam rationem ut custodirent veteres multa dure protulerunt, ut ancipes pro anceps et praecipes pro praeceps' et (I, 17) p. 120, 14 'ancipes veteres cum ratione dixerunt ne genetivus ancipitis duabus videretur syllabis crescere. Plautus in Rudente "post altrinsecus est securicula ancipes'. facile videbis unum doctorem, quem Priscianus adcuratius quam Iulius Romanus et auctor Charisiani capitis I, 15 exscripsit. quem doctorem Caprum fuisse iis quae de Charisii I, 15 et I, 17 fontibus disceptata sunt probatur. Medici parasiti versus I p. 489, 17 exstat in libro nono, ubi de verbis in 'leo' desinentibus agitur, quae pars ex eodem fonte quo Diomedis p. 373, 17—374, 2 derivata est, id est ex Probo per Caprum. minus certo enucleari potest unde duo versus, qui libro decimo inserti sunt, Carbonariae I p. 516, 11 et Lipargi I p. 522, 14 deprompti sint. sed cum in libro decimo aeque atque in nono saepius ceteris scriptoribus Probus memoretur et praeterea multa exempla cum iis consentiant, quae apud Diomedem exstant[1]), quasi ultro se offert coniectura, etiam hos versus, qui ad tales verborum formas inlustrandas adscripti sunt, quales Diomedes quoque quamquam minus frequentes exhibet (p. 368, 21—25; 387, 5—10)[2]), ad Probum redire. restant denique duo fragmenta e Verrii copiis in Prisciani opus translata: versus Lenonum geminorum I p. 231, 21 et Frivolariae I p. 271, 2 memorati in Festo leguntur p. 249, 19 et 257, 31. quorum priorem e Suetonii de institutione officiorum libro se hausisse Priscianus ipse indicat[3]). cuinam auctori alterum debuerit, latet. nam

1) Cfr. Keilius Gram. lat. I praef. p. LII.

2) Cfr. Keilius l. a. p. LIV.

3) V. Suetonii reliquiae ed. Reifferscheidius p. 348.

Verrii ipsius libros non evolvisse eum inter omnes constat, Festi epitome usum esse non apparet. immo omnia quae insunt in Prisciani libris Verriana per secundum auctorem eo inducta esse videntur; Verrii nomen semel Priscianus adfert I p. 212, 16 'inveniuntur tamen quidam haec allex feminino genere protulisse, quod Caper ostendit de dubiis generibus, Verrium Flaccum posuisse allecem hanc dicens'. neque tamen causa est cur hunc quoque Frivolariae versum Priscianum e Capri libro recepisse coniciamus. multo verisimilius fit interpretatione voculae adiecta 'et proprie intercus aqua dicitur, quam Graeci ὕδρωπα nominant', eundem esse fontem ex quo Servius haec ad Verg. Georg. I, 124 adposuerit: 'veterno, pigritia, [otio, quia plerumque otiosos solet hic morbus incessere, Plautus in Addicto "opus facere nimio quam dormire mavolo, veternum metuo."] veternus autem dicitur morbus intercus i. e. ὕδρωψ, qui homines efficit pigros [et dicimus hic intercus, huius intercutis]'. relegamur ni fallor ad librum de vitiis corporalibus scriptum. fortasse hoc quoque loco Priscianus itemque Servius[1]) Suetonio usi sunt, qui in Prato de vitiis corporalibus egerat.

Perlustrantes auctorum ordinem, quorum studiis factum est, ut dubiosarum Plauti fabularum memoria non omnis abolesceret, videmus post Varronem Verriumque inprimis Valerium Probum Berytium has comoedias perlegisse iisque usum esse ad thesauros grammaticarum observationum augendos. Valerium Probum Berytium dico. neque enim mihi dubium est, quin Steupius talia studia grammatica, de qualibus hic agitur, recentiori cuidam Probo attribuens erraverit. nimis angustis finibus Berytii studia coartavit atque tertium studiorum genus a Suetonio laudatum ('reliquit autem non mediocrem silvam observationum sermonis antiqui') parum respexit. sed ne repetam, quae iam ab aliis viris doctis[2]) in Steupii sententiam recte prolata sunt, satis habeo monere esse quae veteres scriptores sub Probi nomine tradunt, iis videlicet exceptis, quae Probo saeculi quarti litteratori adiudicantur, ad Berytium referre. Probus igitur

1) Servium Suetonii 'Prato' multa debere ostendunt Reifferscheidius l. a. p. 272 Kirchnerus in Fleckeiseni Annal. suppl. VIII p. 532.

2) Cfr. Teuffelius 'Stud. und Charakt.' p. 442 Vahlenus ind. lect. Berol. 1877/78 p. 10.

versus Agroeci, Astrabae, Carbonariae, Commorientum, Corniculae, Faeneratricis, Frivolariae, Lipargi, Parasiti medici, Trigeminorum operi suo[1]) iniecit, quos etiamsi multi non e Probi sed e Capri libris grammatici hauserunt, si non omnes tamen plurimos Probo addicendos esse, iis fere quae de Capri studiis nobis tradita sunt probatur. porro licet hunc illum versum a priore grammatico, ut Agroeci versum a Verrio, Probus mutuatus sit, tamen pro certo haberi potest eum maiorem partem e fabulis ipsis congessisse, id quod de Astraba Probi explicatio adiecta ipsa demonstrat.

Praeter versus, quos e Varronis Verrii Probi copiis in recentiorum grammaticorum opera transiisse certis indiciis colligimus, paucos qui exstant ex ignotis fontibus desumpti, haud valere ad iudicium faciendum de fabularum Plautinarum lectione per se patet. neque igitur dubito contendere fabularum praeter Varronianas Plautinarum studium post Probum oblitteratum neque etiam Hadriani aetate renatum esse. adeo, ut videtur, praevaluerunt fabulae una et viginti a Varrone segregatae, ut ceteras saeculi secundi homines litterati, quamquam reliquis veterum auctorum scriptis novam operam insumpserunt, fere omnino neglegerent.

Restat ut in ea fragmenta inquiram, quae fabularum titulis haud adiectis tradita sunt. quorum longe plurima in Varronis Verriique reliquiis leguntur, multa in Gellii, Nonii, Charisii, Diomedis libris exstantia Probo supra attribui. pauca quae supersunt fere omnia commentariis relata unde fluxerint latet. neque ad quaestionem de fabularum deperditarum studiis propositam versus incertae sedis habent gravitatem, quippe cum ne hoc quidem decerni possit, utrum revera in deperditis fabulis exstiterint an in Varronianarum partibus nunc detruncatis. sed de hoc versuum genere alia quaestio movetur diiudicatu valde

1) Libri titulum quominus designemus, indicia satis certa desunt. de Plauti commentario cogitari vix licebit. neque libro de inaequalitate consuetudinis scripto ut omnes versus attribuamus, sufficit unus Charisii p. 212, 7 locus, quo huius libri mentio fit; verisimillimum mihi videtur versus illis non mediocribus silvis observationum sermonis antiqui insertos fuisse.

difficilis. insunt enim in grammaticorum scriptorum libris aliquot versus sine fabularum titulis prolati, qui cum versibus quibusdam fabularum adhuc servatarum tantam similitudinem habent, ut dubitari possit, utrum pro istis versibus habendi an tanquam diversi fragmentis adcensendi sint. quod ad decernendum cuiusque auctoris rationem citandi quam diligentissime perscrutabimur. neque tamen haec ratio de omnibus versibus satis certum iudicium praebet. per se patet eam minus valere in tali scriptore qualis Nonius est et Priscianus, qui exempla, quae adferunt, e variis libris mutuati sunt iisque, quorum auctores nihilo magis e fabulis ipsis, sed e priorum grammaticorum copiis exempla congesserant. quamquam non certum quidem tamen, quantum potest, probabile ut iudicium fiat, haec una apta est ratio.

In Varronis Verriique reliquiis versus, excepto quod nonnulla a codicum nostrorum lectionibus leniter discrepant atque hic illic verba transposita sunt[1]), adcurate descripti sunt. itaque dubitari nequit quin versus ex. Varr. de l. l. VII, 91 'ciccum . . . a quo etiam Plautus dicit: quod volt densum, ciccum non interduo', quem priores editores perperam pro Rudentis v. 580 habuisse videntur, cum Spengelio et Muellero fragmentis inserendus sit. minus recte versum Varr. d. l. l. VII, 12 'ut Plautus cum ait: intus para, cura, vide quod opus fiat' Muellerus, cui Ritschelius Parerg. p. 76 adstipulatus est, deperditae fabulae vindicavit: est enim Menaechm. v. 352[2]). Varronis d. l. l. V, 146 'secundum Tiberim ad Iunium forum piscarium vocant; ideo ait Plautus apud piscarium, ubi variae res' e fragmentorum ordine eieci cum Osanno (Anal. crit. p. 186) Vrlichsio (Mus. Rhen. XXIII p. 87) Goetzio (ad Curcul. v. 474) consentiens.

E Festi epitome Paulique excerptis undetriginta fragmenta exscripsit Bothius, nonnulla iniuria: Pauli p. 61 (ap. Both. s. n. 3), 'coquitare pro coctitare, id est frequenter coquere, Plautus posuit' scribendum esse cc[illegible]inare, quod iam Dacerius voluit,

---

1) Varronis exempla complura collegit Bergkius 'Auslautendes D im alten Latein' pg. 157 sqq., de Verrii exemplis diligenter tractavit Leidolphus 'de Festi Paulique locis Plautinis'.

2) Nunc video iam Bergkium l. a. p. 159 Muelleri errorem correxisse.

neque id ad versum deperditum, sed ad Aulul. v. 408 aut Pseud. v. 853 referendum esse Sauppius evicit (quaestiones Plautinae p. 10)[1]). Festi p. 305 'suppremum e. q. s. Plautus .... mum habuisti se ... tuis', e quibus Bothius Vrsino praeeunte hunc versum construxit 'certe me supremum habuisti semper in rebus tuis' fragmentisque adiecit (n. 37), Dacerium recte rettulisse ad Pseud. v. 16 'nam tu me antidhac Supremum habuisti comitem consiliis tuis' nemo negabit[2]). neque minus probabiliter e Pauli verbis p. 61 (B. n. 73) 'consuetionem Plautus pro consuetudine dixit[3])' Amphitr. v. 490 et e Festi p. 181 'occidamus Plautus ponit pro contra cedamus[4])' Pseud. v. 250 a viris doctis sanati sunt. accedit fragmentis Pauli p. 62 'conruspare, conquirere. Plautus: conruspare tua consilia in pectore', quem versum Bothium omisisse iam Muellerus adnotavit. Pauli p. 8 'angor e. q. s. Plautus: vellem me in anginam verti, quo huic aniculae fauces praeoccuparem' fragmentis adiciendum esse infra exponam, cum de Servii locis Plautinis disseram.

Diomedis p. 365, 5 'decollo decollavi, hoc verbum apud veteres decipio significat, ut apud Plautum: una est decollavit' (B. n. 52) intellegitur neglegenter contracta esse e Captivorum versibus 496 et 497 'est illic mi una spes cenatica, Si ea decolabit, redibo huc ad senem ad cenam asperam'. versus ib. p. 345, 6 enotatos 'hiare et hietare veteres dixerunt, Plautus: siqua forte contio est, ubi eum hietare nondum in mentem venit' ut e fragmentorum ordine eiceret Bothius editione Putschiana commotus est, ubi 'Plautus' omissum erat. quos versus cum prioribus editoribus fragmentis attribuo. neque enim Keilii sententiae adsentior, eos intercisis versibus Menaechm. III, 1, 3 et 4 aut ex eadem Menaechmorum scaena in codicibus Plauti lacunosa aut ex alio poeta petitos esse. illius scaenae pauci tantum versus lacunosi sunt neque sententia his versibus expressa desideratur. deinde verba a Diomede adlata iambicos numeros produnt, Menaechmorum illa scaena trochaicis numeris composita

1) Cfr. Ritschelii et Lorenzii adnotationes ad Pseud. v. 853.

2) Leidolphus l. a. p. 234 conicit 'socium'.

3) Cfr. Leidolph. l. a. p. 238.

4) Cfr. Leidolph. l. a. p. 240.

est. neque versus esse alius cuiusquam poetae cur putemus ulla est causa. an si vere Men. III, 1, 3 et 4 intercisi sunt, non duo Plauti exempla adferri potuerunt? sed ne hoc quidem opus est accipi, illos Men. versus omissos esse.

Nonii p. 180, 9 'tippula, animal levissimum quod aquas non nando, sed gradiendo transeat. Varro e. q. s. Plautus: levior es quam tippula' haud recte, ut opinor, omnes editores ad Persae v. 244 'neque tippulai levius pondust quam fides lenonia' rettulerunt. et sententiae et verba plane diversa sunt. neque autem inter omnes versus Plautinos a Nonio descriptos, qui iidem in Plauti codicibus leguntur, unum invenies similiter depravatum. contrario Nonius ipse, etiamsi fabularum titulos nonnumquam confudit[1]) neque semper tanta diligentia usus est, ut exemplorum in fontibus repertorum totum contextum in opus suum transferret, tamen singula verba satis adcurate exscripsit. neque eius auctores in versibus describendis simili ac Servium neglegentia usos fuisse, ullum adest indicium. sic potius res sese habere videtur: auctorem commentarii Varroniani, unde Nonius ista exempla desumpsit, ut Verrii copiis saepius usus est[2]), ita quae ad 'tippulam' adscripsit, e Verrii opere hausisse probat interpretatio huius voculae eadem a Nonio l. a. et a Paulo p. 366 prolata: Verrius duo exempla Plautina adiecerat, et hoc 'levior es quam tippula' et Persae v. 244, quorum alterum, ut soliti sunt copias amplas contrahere, Festus vel Paulus, alterum Varroniani commentarii auctor vel Nonius receperunt[3]).

---

1) Nonnulla exempla collegit Studemundus 'Emendationes Plautinae' p. 14 sq.

2) V. Schmidtii 'de Nonii Marcelli auctoribus grammaticis' p. 131.

3) Versus 'sed leno egreditur foras, Hinc ex occulto sermonem eius sublegam' ab editoribus inter fragmenta incerta positi (a Bothio s. n. 37) apud Non. p. 332, 31 ex Aulularia prolati sunt. cuius fabulae cum ob lenonis mentionem esse non possint, Mercerius ceterique Nonii editores eos ad Vidulariam rettulerunt, Studemundus inter Vidulariae fragmenta recepit, quamquam 'haud satis liqueret, quomodo lenonis persona cum argumento Vidulariae conectenda esset'. fortasse fragmento VIII 'nunc servos argentum a patre expalpabitur' lenonis persona fulcitur. cum enim omnino de amore in Vidularia actum sit, argentum facile interpretaberis a patre extorqueri ad Soterinem virginem a lenone redimendam.

Multo maiorem ceteris grammaticorum scriptis difficultatem praebent commentaria in Vergilium Servii nomine inscripta. inter multos versus Plautinos ibi memoratos quinam pro fragmentis habendi sint, ideo valde difficile est diiudicatu, quia haud pauci versus, quos ad fabulas Varronianas pertinere tituli additi extra dubitationem ponunt, admodum distantes a codicibus Plautinis ostendunt saepe in versibus describendis summam neglegentiam admissam esse. hoc tamen in alteram tantum ac breviorem commentariorum partem valet, cuius Servium ipsum auctorem esse Thilo probavit. Servium curiosum Plauti lectorem docent complures loci, sicut ad Aen. IV, 149; VI, 383; IX, 647. itaque recte ut opinor viri docti illas lectionum discrepantias eo potissimum exortas esse censuerunt, quod Servius e memoria versus attulisset. ab hoc plane contrarium iudicium cadit in alterum commentariorum genus, cuius auctor exempla adcuratissime descripsit ita ut versus quos adfert Plautini fere omnes cum versibus, quales in codicibus leguntur, ad verbum conveniant. pauci tantum differunt, ut ad Aen. I, 233; IV 301, 373, 608; VIII, 632; X, 532; XI, 160; Ecl. IX, 20; Georg. I, 266. quae discrepantiae partim librariorum partim scriptoris ipsius erroribus natae tam leves sunt, ut iudicium e ceteris depromptum minime labefaciant. qua diversa citandi ratione non perspecta priores qui fragmenta e scholiis Servianis collegerunt plus semel erraverunt. certe scriptoris istius scholiorum generis consuetudo postulat, ut eos versus, qui sine fabularum titulis prolati cum codicum Plautinorum versibus non conveniunt, fragmentorum ordini attribuamus. itaque versum ad Aen. II, 357 memoratum 'catuli. Plautus etiam suum: et ego te conculcabo ut sus catulos suos', quem priores editores perperam cum Trucul. v. 268 confudisse iam Schoellius ad eundem versum adnotat metricis rationibus innisus, fragmentis reddo. neque aliter iudicari licet de verbis adscriptis ad Aen. IV, 533 'insistit e. q. s. . . . Plautus tamen ita ait: hunc sermonem institi', ad Aen. IX, 399 'pulchram e. q. s. . . . aut certe antique properet mortem ut Plautus: properate prandium', ad Aen. I, 738 'increpitans inclamans . . . ut Plautus: neque ego ad mensam publicas res clamo neque leges crepo'.

Servius ipse cum neque versus diligenter describendi neque

titulos fabularum adcurate notandi studiosus fuerit, versuum eorum, qui sine titulis adlati ab eo cum versibus codicum Plautinorum sententiis magis quam verbis conveniunt, maiorem partem pertinere verisimilius est ad Varronianas fabulas quam ad deperditas. itaque — ut uno exemplo utar — recte editores versum ad Aen. IX, 4 adscriptum 'sine iuxta aram sedeam et dabo meliora consilia' rettulerunt ad Mostell. 1094 sqq. adsunt tamen sat multi, qui aut sententiis aut verbis a versibus in Plauto traditis nimis discedunt. qui si vere sunt fabularum nunc deperditarum, a Servio non e fabulis ipsis sed e grammaticorum libris desumpti sunt. hos autem iis, quos e memoria reddidit, magis intactos eum reliquisse satis probabile est. quam ob rem hanc sequor rationem, ut eos versus, quorum numeri satis integri sunt, fragmentis adiciam. itaque praeter versum ad Aen. I, 480 laudatum 'númquam ad civitatem venio nisi circumfertur peplum' etiam illum ad Georg. III, 497 'vellem me in anginam verti ut huic aniculae fauces praeoccuparem' fragmentis adcenseo. perspicue enim in fine versus iambici numeri cognoscuntur: huic ániculae faucés praeoccupárem, proclivique transpositione hi versus efficiuntur:

⏑́⏑–⏑́⏑– ⏑́ me vellem vérti
In ánginam quo huic ániculae faucés praeoccupárem.

quibus Servii verbis editores iudicaverunt Mostellariae versus 218 et 219

in ánginam ego nunc mé velim vorti, út veneficae ílli
faucís prehendam atque énicem sceléstam stimulatrícem

neglegenter describi. cui iudicio ne adstipuler praeter causam adlatam eo moveor, quod idem versus, qui apud Servium legitur, exstat in Pauli exc. p. 8[1]). Leidolphus l. a. p. 202 eum conicit e Servii scholiis in Pauli textum genuinum illatum esse[2]). quod quamquam factum esse posse non nego, tamen ut comprobetur desidero similibus exemplis, quae Paulus habeat importata. mihi verisimilius videtur, versum e Verrii copiis in utriusque scriptoris libros fluxisse. supersunt aliquot versus qui num iure inter

1) Cfr. p. 16.

2) Eandem explicationem ante Leidolphum Ritschelius protulit ad Mostell. v. 218.

fragmenta locum teneant diiudicari nequit. quos omnes equidem dubitans admisi.

Tres versus in Donati scholiis ad Terentium prolatos[1]), qui in codicibus Plautinis non leguntur, cum ad Bacchidum partes detruncatas verisimilius sit spectare quam ad fabulas deperditas, editores huic comoediae inseruerunt. itaque eandem rationem quam ad Boeotiae versus adhibens eos inter fragmenta non recepi. eidem Bacchidum comoediae versus 'sicut lacte lacti simile est' quem e Probi catholicis sumptum Bothius inter fragmenta posuit s. n. 64, attribuitur in Pompeii commento p. 199, 17 K.[2]). deinde versus in Philargyrii comment. ad Georg. IV, 171 exstans 'quam folles taurini habent cum liquescunt petrae, ferrum ubi fit', quem Bothius inter fragmenta s. n. 33 numerat, e Bacchidibus adfertur in Prisciani[3]) codicibus (I p. 575 K.). errarunt editores praeterea 'magadur' in Probi cathol. p. 13, 37 e Plauto memoratum fragmentis adicientes (ap. Both. s. n. 66), quod spectare ad Rudentis v. 633 'seu tibi confidis fore multam magudarim' Keilius ad Probi locum adnotavit.

E glossariis, quibus inter editores unus Pareus perscrutandis studium insumpsit — versum enim 'quid tu o momar Sicule homo praesumis' ex Isidori glossis exprompsit — accedunt 'glos' et 'acieres'. e Placidi glossis fragmentorum copias augere dubitavi. cum enim Kochii, Ribbeckii, Loewii studiis probatum sit, praeter permultas glossas, quae ad Plauti fabulas spectant, inesse haud paucas ad alios veteres poetas revocandas, quo minus fabularum Plauti reliquias enucleemus ex his glossis, quibus poetarum nomina non adscripta sunt, satis certo fundamento caremus. neque eos versus recepi, quos alii ad Plauti fabulas deperditas rettulerunt, sicut '⏑⏑ aére vitam ducit ac manu' Plac. p. 5, 14 D. a Kochio (Mus. Rhen. XXVI p. 553), 'anus aestuosa: quod in modum aestuarii maris hauserit, id est bi-

---

1) Ad Eun. IV, 2, 13; ad Hec. III, 1, 33; ad Phorm. IV, 3, 30. cfr. Ritschelii Opusc. II p. 340 sq.

2) Cfr. Ritschelii Opusc. II p. 330 sq.

3) Cfr. Ritschelii Opusc. II p. 331 sqq.

berit' Plac. p. 12, 1 D. a Loewio (Prodr. p. 287) Plauto substitutos[1]).

Restant denique, ne plures lente enumerem, praeter aliquot versus ex Isidori Originibus, quos a Pareo diligenter congestos omnes Bothius neglexit, duo fragmenta sub Plauti nomine a Fulgentio tradita, quae quamvis dubiosa sint levissima Fulgentii fide innisa, tamen retinui. atque etiam eos versus, quos ex recentioris aevi scriptorum, ut Erasmi, Pontani, aliorum operibus repetitos in Plauti editionibus inveni, exscripsi. quorum unus et alter licet haustus e fontibus nunc obrutis vere ad fabulas deperditas pertineat, plurimi quin falso in fragmentorum ordine positi sint, minime est dubium.

Vidulariae fragmenta adieci, quamquam aliena videri possunt ab hac editione, in qua si rationem propositam severe exsequeris tantum Plauti reliquiae quot exstant praeter XXI fabulas Varronianas locum occupare debeant. neque tamen inutile puto huic libello ea inserere, quibus commodius uti possis quam Studemundi editionibus (Ind. lect. Gryphiswald. 1870 et 'Verhandl. der XXXVI Philologenversammlung zu Karlsruhe' 1883), quae adhuc solae exstant. me ipsum his reliquiis fere nihil novi attulisse libere fateor.

---

1) Cfr. Buechelerus Mus. Rhen. XXXV p. 404. Kettneri sententiam in Placidi glossa p. 79, 3 D. 'Romam ex aquilone Raeti attingunt, vel conlimitant vel finibus se eius adiungunt' Plauti fragmentum inesse opinati refutavit Loewius Mus. Rhen. XXXI p. 70.

FABVLARVM DEPERDITARVM FRAGMENTA

ACHARISTIO

I

Quám ego tanta paúperavi pér dolum pecúnia.

II

[illegible] panem et poléntam, vinum, múrrinam.

ADDICTVS

Opus fácere nimio quám dormire mávolo:
Vetérnum metuo.

ACHARISTIO I Nonius p. 157, 3 M. pauperavit id est pauperem facit. Plautus in Milite glorioso: quae e. q. s. idem (item *codd.*) Acaristione: quam e. q. s. II Plinius Nat. Hist. XIV 92 lautissima apud priscos vina erant myrrhae odore condita, ut apparet in Plauti fabula quae Persa inscribitur, quamquam in ea et calamum addi iubet. ideo quidam aromatite delectatos maxime credunt. sed Fabius Dossennus his versibus decernit: mittebam e. q. s. et in Acharistione: panem e. q. s. Scaevolam quoque et L. Aelium et Ateium Capitonem in eadem sententia fuisse video, quoniam in Pseudolo sit: quod si e. q. s. quibus apparet non inter vina modo murrinam, sed inter dulcia quoque nominatum.

ADDICTVS Gellius III, 3, 14 sed enim Saturionem et Addictum et tertiam quandam, cuius nunc mihi nomen non suppetit, in pistrino eum (sc. Plautum) scripsisse Varro et plerique alii memoriae tradiderunt.

Acharistione *Plinii codd.* acaristione *Nonii codd. praeter Leidensem, qui* acaristudio *exhibet. v. Ritschelii Parerg. p. 105.* 1 ecquam *Quicheratius* 2 visum *D* murrina *E* dulcem *in fine versus — debuit ante finem poni — dubitanter adiecit M. Voigtius Mus. Rhen. XXVIII p. 61 probante Lorenzio ad Pseud. 720. hunc versum a prioribus editoribus omissum adiecit Ritschelius Parerg. praef. XIII, Opusc. III p. 177 Bergkio auctore.*

de Addicto *disputavit Ritschelius Opusc. III p. 179 sq.*

AGROECVS

5 ∠ quasi lupus ab ármis valeo, clúnes infractós gero.

ANVS

ARTEMO

I

Nunc míhi licet quidvís loqui: nemo híc adest supérstes,

Servius ad Verg. Georg. I, 124 veterno, pigritia [otio, quia plerumque otiosos solet hic morbus incessere. Plautus in Addicto: opus e. q. s.] veternus autem dicitur morbus intercus i. e. ὕδρωψ, qui homines efficit pigros [et dicimus hic intercus huius intercutis]. *cfr. supra p. 13.*

AGROECVS Gellius III, 3, 9 Marcus tamen Varro in libro de comoediis Plautinis primo Accii verba haec ponit: nam nec Geminei Lenones nec Condalium nec Anus Plauti, nec Bis compressa nec Boeotia umquam fuit, neque adeo Agroecus neque Commorientes Macci Titi. Paulus p. 61, 17 M. clunes masculine. Plautus: quasi e. q. s. Nonius p. 196, 31 M. clunes feminino. Horatius: quod e. q. s. masculino. Plautus Abroicò: quasi e. q. s.

ANVS *solis in Accii versibus modo adlatis memoratur.*

ARTEMO I Festus p. 305, 27 M. superstites testes praesentes significat. cuius rei testimonium est, quod superstitibus praesentibus i, inter quos controversia est, vindicias sumere iubentur. Plautus in Artimone: nunc e. q. s. *ad hunc versum*

Agroecum *titulum restituit Ritschelius Parerg. p. 138 sqq. Opusc. III p. 181.* agroecus *codd. Gellii* abroico *codd. Nonii.* Ἀγροικος *titulo inscriptae fabulae graecae exstant Anaxilae, Augeae, Philemonis, Antiphanis, Menandri.* 5 quasi *Pauli et Nonii codd.* quas *Nonii L* quam si lepus *coni. Osannus* infractos fero *Pauli codd.* inflatos *edd vett. et cod. Barthii* desertos gero *codd. Nonii* defectos *Bothius Quicheratius* disertos *Osannus* dierectos *Seyffertus in Philol. XXIX (1870) p. 416. recte Ritschelius Opusc. III p. 184* infractos *praefert atque* desertos *e* distritos *vel simili aliquo corruptum veteris interpretis manu in copias a Nonio expilatas inductum esse proponit. quas Capri vel Probi fuisse dixi supra. numeros versus restituit Ritschelius l. a. p. 183.*

De Artemonis *titulo, quem priores editores* Artamon *scripserunt, v. Rit-*

II

. . . . mulionum nauteam fecisset

III

et . . . . . [ravim]

ASTRABA

I

A. Séquere adsecue Pólybadisce: meám spem cupio cónsequi.

B. Séquor hercle equidem: nám lubenter meá[m] sperata[m] cónsequor.

editores fugit spectare Acronis ad Hor. Epod. I, 5 superstitem pro praesenti posuit, ut Plautus: nemo adest hic superstes. *Ritschelius* Servii ad Aen. III, 339 superstes praesentem significat *huc refert.* II Festus p. 165, 27 M. [nauteam ait Opi]lius Aurelius herb[ae genus esse granis nigris], qua coriari utuntur, [cuius videri a nave duc]tum nomen, quia nauseam fa[cit, permutatione T et] S literarum interme[diarum antiquis consueta]. Plautus in Artemone: [unguentum quod naribus mu]lionum nauteam fecisset. . . . lem atque aro . . . III Festus p. 274, 29 M.: ravim anti[qui dicebant pro raucitate]. Plautus . . . item . . . et in Artemone: et.

ASTRABA Probus comm. in Verg. Bucol. p. 2, 23 K. sunt autem astrabae vehicula dicta παρὰ τὸ μὴ στρέφεσθαι, quo titulo et Plautus fabulam inscripsit, in qua mulieres in eius modi vehiculis inducit. I Varro de l. l. VI, 73 M. etiam spes a sponte potest esse declinata, quod tum sperat, quom quod

schelii Parerg. p. 153, Opusc. III p. 185. 6 hic *omisit Bothius cum prioribus editoribus.* hic adest *Festi cod. Acron.* A^2, *r* adest hic *rell.* 7 *Vrsinus quae versus priori parti mutilatae iniecit e Curcul. 99 praeter Ritschelium omnes editores acceperunt atque Spengelius, qui 'Reformvorschläge zur Metrik d. lyr. Versarten b. Plautus' p. 192 hos numeros commendat:* . . . . únguentum quod náribus Múlionum naúteam fecisset ⏑–⏑–⏑–. 8 *hunc versum mutilatum, quem ceteri editores neglexerunt, adiecit Ritschelius opusc. III p. 186.*

Scaliger Clitellariam *titulum fictum ad unam cum* Astraba *fabulam rettulit plurimosque versus in grammaticorum libris e Cistellaria adlatos isti fabulae inseruit. quam coniecturam refutavit Ritschelius Parerg. p. 159 sqq.*

II

Axitiosae annónam caram e víli concinnánt viris.

III

Quási tolleno aut pílum graecum réciprocas planá via.

IV

Terebrátus multum sít: subscudes áddite.

V

apluda

volt fieri putat; nam quod non volt, si putat, metuit, non sperat. itaque hic quoque qui dicunt in Astraba Plautina: sequere e. q. s. quod sine sponte dicunt, vere neque ille sperat, qui dicit, adolescens neque illa sperata est. II Varro de l. l. VII, 66 M. (Plautus) in Astraba (astriba F H ascriba G): axitiosae e. q. s. *cfr. glossa* axitiosae consupplicatrices dictae *ap. Loew. Prodr. p. 280.* III Festus p. 274, 25 M. reciprocare pro ultro citroque poscere usi sunt antiqui, quia procare est poscere. Pacuvius . . . Plautus in Astraba: quasi e. q. s. IV Festus p. 306, 31 M. [subscudes ap]pellantur cuneatae ta[bellae quibus] tabulae inter se con[figuntur qui]a, quo eae immittuntur, [succuditur. Pac]uvius . . . Plautus in Astraba: terebratus e. q. s. V Gellius XI, 7, 4 legerat autem ille apludam veteres rusticos frumenti furfurem dixisse idque a Plauto in comoedia, si ea Plauti est, quae Astraba inscripta est, positum esse. Nonius p. 69, 31 M. aplu-

9 *non* plauti ne sequere *sed* plautin easequere *F' exhibere videri testatur Grothius 'de Varronis de l. l. codice Flor.' p. 32.* Plautine sequere *Scioppius* Plauti sequere *ceteri* Plauti. Nunc sequere *coni. L. Spengelius O. Muellero probante* Plautina. Sequere *Ritschelius Opusc. III p. 188* adseque *codd.* adsequere *Scioppius Spengelius* adsecue *Lachmannus ad Lucret. V, 679 Ritschelius* polyba disce *F G H* Polybadisce *Scaliger Scioppius cett.* 10 herclem quidem (*corr. ex* erclem, *ut vid.*) *F* hercule quidem *G* hercle eam quidem *Lachmannus* hercle equidem *Ritschelius* libenter *codd.* lubenter *Taubmannus* mea sperata *codd. pro vocativo sumit Scaliger* meam speratam *Ritschelius, cuius coniecturas et personarum numerorumque distinctiones recepi.* 11 ac sitiose *F H* actiose *B* axitiosae *Ald.* 12 tollenono *cod.* tollenonem *Turnebus Vrsinus* tolleno *Scaliger Ritschelius* reciproceis *cod.* reciproces *Turnebus* reciprocas *Muellerus Ritschelius* plana uta *cod.* plagas ita *Muellerus* plana via *Scaliger Turnebus Ritschelius, qui altercantium convicia ultro citroque iactata intellegit. Bothius fragmentum in duos versus divellit.* 13 sit et subscudes

VI

15 Térebra tu quidém pertundis

VII

Dare pédibus protinam sése ab his regiónibus.

BACARIA

Quis ést mortalis tám bona fortúna adfectus úmquam,
Quam ego núnc sum, quoius haec [dapsilis] ventrí portatur pómpa,

das frumenti furfures dicunt rustici veteres. hoc in antiquis invenitur, quorum in dubio est auctoritas. quamquam et Plautus in Astraba fabula ita dixerit, cuius incertum est an sit ea comoedia: atque ideo versus eosdem ponere supersedimus. (ea *pro* eius *corr. Ritsch. Parerg. p. 131*). Placidi gl. p. 8, 3 Deuerl. abludam paleam *et* 8, 13 apluda furfuribus milii pannicique. *cfr.* Paul. 10, 14 M. Plin. Nat. Hist. XVIII, 99. VI Nonius p. 62, 32 M. exterebrare est vi aliquid extorquere et scrutari aut curiosius quaerere. Plautus in Astraba cum in curiosum iocaretur: terebratum e. q. s. VII Nonius p. 376, 3 M. et quoniam nonnulli veterum pro eo quod protinus est protinam vel protenis converterunt, exempla de his necessaria decerpenda sunt. Afranius . . . Plautus in Astrava: dare e. q. s.

BACARIA Macrobius Sat. III, 16, 1 nec acipenser, quem maria prodigis nutriunt, illius saeculi delicias evasit et ut liqueat secundo Punico bello celebre nomen huius piscis fuisse, accipite

cod. siet et subscudem *Bothius* sit subscudes *Ritschelius.* 15 terebratum *codd.* terebra tu *Turnebus.* 16 in astravada dare *H* in astra vada. dare *P de* protinam *voculae significatione cfr. Langeni 'Beiträge zur Kritik und Erklärung des Plautus' p. 164.*

Baccharia *codd.* Baccaria *Ritschelius Parerg. p. 155* Bacaria *idem Opusc. III p. 197. unde titulus derivatus sit, latet. Ritschelius, qui Parerg. l. a. fabulae argumentum a Bacchabus peti potuisse negat, eum a bacis, Loewius Prodrom. p. 292 minus probabiliter a 'baccar' (i. e. vas vinarium simile bacrioni) deducit.* Vaccaria *Buechelerus dub.* 17 tanta fortuna *codd.* tam bona fortuna *coni. Ritschelius Opusc. III p 197.* 18 cuius *codd.* quoius

Vel núnc [hic], qui mihi ín mari acipénser latuit ántehac,
Quoius látus in latebras réddam ego meis déntibus mandíbulis.

BIS COMPRESSA

CAECVS VEL PRAEDONES

I

Nil quícquam factum nísi fabre nec quícquam positum síne loco,
Auro ébore argento púrpura picturis spóliis . . .
Tum státuis

II

Néque eam invito a me úmquam abduces

ut meminerit eius Plautus in fabula quae inscribitur Baccharia ex persona parasiti: quis est e. q. s.

BIS COMPRESSA *unius Accii testimonio innotuit, quod ad Agroecum exscripsi.*

CAECVS VEL PRAEDONES I Charisius p. 199, 31 K. fabre Plautus in Caeco vel in praedonibus: nihil e. q. s. II Charisius p. 202, 30 K. invito ut falso Plautus in Caeco vel in praedonibus: neque e. q. s. quod idcirco putavi tractan-

Ritschelius dapsilis *et* 19 hic *adiecit Ritschelius* mari *codd. Ritschelius priore loco* marid *l. a.* a///cipenser *P* ancipenser *B*, *supra* accipenser *B P* 20 cuius *codd.* quoius *Ritschelius* ego latus in latebras reddam *codd.* ego *transposuit Ritschelius* in latebras eius reddam latus *idem priore loco* et manibus *codd.* et malis *Ritschelius* mandibulis *Buechelerus. versus iambicos septenarios restituit Ritschelius.*

Bis Compressam *Bothius sine causa cum* Boeotia *fabula confundit. de titulo cfr. Ritschelii Parerg. p. 138, 147.*

De Caeco *titulo egit Ritschelius Parerg. p. 157, 167. una quae exstat praeterea titulo* Caecus *inscripta Titinii fabula, cum nusquam nisi in eodem quo Plauti Caecus Iulii Romani capite (ap. Charisium p. 218, 24) memorata sit, facile suspicio oritur, Titinii nomen errore positum esse versumque ex hac fabula adlatum (Ribbeckii com. p. 135)* ita sémitatim fúgi atque effugí patrem *ad Plauti Caecum pertinere.* 21 nihil *codd.* sine luco *N* sine luxu *Bothius.* 22 picturis purpura *transposuit Bothius. duos versus trochaicos idem descripsit, quos Spengelius 'Reformvorschläge'*

III

Spéctavi ludós magnifiee atque ópulenter

IV

in peregre est

V

Plure áltro tanto quánto eius fundus ést velim.

VI

Ita súnt praedones, prórsum parcunt némini.

dum, quia numero plurali adverbialiter invitis video dictum et apud eos forsitan cum continua voce laetentur. III Charisius p. 209, 24 K. opulenter Plautus in Caeco vel in praedonibus: spectavi e. q. s. IV Charisius p. 212, 18 K. peregre cum abit quis dicimus in locum ut Titinius in Tibicina: ut hic e. q. s. Plautus quoque in praedonibus vel in Caeco: in peregre est. V Charisius p. 211, 27 K. plure Plautus in Caeco vel in praedonibus: plure e. q. s. VI Charisius p. 211, 32 K. prorsum Plautus in Caeco vel in praedonibus: ita e. q. s.

p. 192 adn. 1 sic in tres versus disposuit: ⏑–⏑–⏑– nil quícquam factum nisi fabre Néc quicquam positúm sine luxu auro ébore argento púrpura Picturis spoliis tum statuis ⏑–⏑–⏑–. *quorum versuum descriptiò non consistit nisi Bothii coniectura 'luxu' accepta. attamen 'loco' hic unice apte dicitur. iambicus igitur versus efficitur octonarius. sequitur alterum versum, cuius verba exeuntia cum his numeris non conveniunt, corruptum esse. veri simillimum habeo post* spoliis *nonnulla excidisse. neque enim desunt exempla Iulium Romanum, e cuius libris Charisius omnia quae adfert Caeci vel praedonum fragmenta mutuatus est, versus descriptos contraxisse. conferas Pomponii versum e Maccis geminis prioribus fabula ap. Charis. p. 210, 8 Non. p. 154, 25; 488, 30 memoratum.* picturis statuis opsitum *proponit Buechelerus.* 23 invito a me *codd.* a me invito *Taubmannus* invitam a med *Bothius* a me invitam *Weisius. cum Plauti sermone magis convenit* invito me (*cfr.* Rud. III, 4, 7 III, 5, 17). 24 opulentiter *commentus est Weisius, ut versum senarium efficeret, numeros iambicos fecit Bothius. et anapaestici esse possunt.* 25 in *ante* peregre *omis. Putschius* iam peregre est *coni. Lindemannus. Keilius*: *'fortasse* peregre iit, *nisi potius in his quoque ordo verborum perturbatus est'.* 26 altero *codd. Bothii* Plure áltero tantó quanto eius fundúst velim *haud admittitur, quia in tertio iambici senarii pede verbum spondiacum positum offendit. cfr. O. Brugmanni dissert. p. 22 sqq.* altro *scripsi, quam syncopam Plautum non admisisse Luchsius*

VII

A. Velím ted arbitrári factum. — B. Sédulum est,
[Si] súmmoventur fústes, removentúr lapes.

VIII

Sí non strenué fatetur, úbi sit aurum [cónditum],
Mémbra [ei] exsecémus serra.

IX

⏑⏑–⏑– nil féci secus quam mé decet.

X

A. Quis tu és, qui ducis mé? — B. Mu. — A. Perii,
hercle Afer est.

CALCEOLVS

⏑⏑–⏑⏑– molluscám nucem
Super éius dixit ímpendere tégulas.

VII Charisius p. 219, 9 K. sedulum Plautus in Caeco vel in praedonibus: velim te arbitrari factum, respondetur, sedulum est e. q. s. VIII Charisius p. 219, 16 K. strenue Plautus in Caeco vel in praedonibus: si non e. q. s. IX Charisius p. 220, 19 K. secus pro aliter Naevius . . . et Plautus in Caeco: nihil e. q. s. X Charisius p. 240, 3 K. mu Plautus in Caeco vel in praedonibus: quis e. q. s.

CALCEOLVS Macrobius Sat. III, 18, 9 nucem mollus-

in Studemundi Stud. I p. 59 mihi non persuasit. 28 *perperam Bothius, quem Weisius sequitur,* respondetur *adiectum neglegens uni personae utrumque versum tribuit. neque de eius coniectura* sedulo esse *neque de numeris Charisii verbis ab eo inculcatis opus est verba facere.* te *codd.* ted *Buechelerus Mus. Rhen. XXXIX (1884) p. 418 adn.* sedulum est *codd.* sedulum est si *Buechelerus ibid.* 29 hostes *codd.* fustes *scripsi cfr. Rud. 842 Palliat. inc. inc. 71 Ribb.* lapides *codd.* lapes *Buechelerus collato Prisciani I p. 250, 9 H.* 30 conditum *et* 31 ei *adiecit Ritschelius Opusc. II p. 325 numeros trochaicos restituens.* eius *Bothius inseruit.* 32 nihil *codd.* nil *Bothius. exemplis de* secus *voculae usu Plautino a Langeno Beitraege etc. p. 138 congestis hic versus accedit.* 33 pueri *N* peri *ω* perii *Bothius cum prioribus editoribus. personas recte distinxit Bothius, nam* mu *non esse deplorantis sed balbutientis cuiusdam docet Varro de l. l. VII, 101* mussare dictum, quod muti non amplius quam *μῦ* dicunt.

Chalceolo *B P* 34 nucem molluscam *Bothius, qui unum iambicum octomarium efficere conatus est.* 35 dixi *Osbernus.*

CARBONARIA

I

ɔ ego pernam, súmen sueris, spétile, callum, glándia.

II

Pátibulum ferát per urbem, deínde adfigatúr cruci.

III

ɔ⊥ secundum eámpse aram aurum abscóndidi.

cam licet hiemis nobis tempus invideat, tamen quia de nucibus loquimur, indictam non relinquamus. Plautus in Calceolo sic eius meminit: molluscam e. q. s. ecce Plautus nominat quidem sed quid sit nux mollusca non exprimit. est autem Persicum quod vulgo vocatur et mollusca nux dicitur scilicet quod ceteris omnibus nucibus mollior sit. Osbernus p. 279 M. dicitur etiam et mollusca, eo quod mollis sit; unde Plautus: molluscam e. q. s.

CARBONARIA I Festus p. 330, 24 M. spetile (spectile *Vrs.*) vocatur infra umbilicum suis, quod est carni proprii cuiusdam habitus exos, qùa etiam antiqui per se utebantur. Plautus enumerand[is s]uillis (*cfr. Keilius Mus. Rhen. VI p. 625*) obsonis in Carbonaria sic m.: ego pernam e. q. s. II Nonius p. 221, 10 M. patibulum genere neutro: masculino Licinius .... Plautus Carbonaria: patibulum e. q. s. III Priscianus I p. 516, 5 H. a 'do' verbo, quod simplex primae est coniugationis, composita cum praepositione tertiae sunt et primitivi servant perfectum duplicantia 'di' e. q. s. itaque omnia idem praeteritum perfectum

36 ego *cod.* esto *Taubmannus Lorenzius Philol. XXXV p. 159* egeo *Bothius. magis quadrat* at *vel* nunc ego . . offero *vel simile, quod in versu sequente positum fuisse potest.* spetile *Festi cod. priore loco, Pauli codd. p. 331, 10.* spectile *Festi cod. in versu ipso. ut* spetile *formam praeferamus, suadet metrica ratio.* 37 patibulus ferar *coni. Lipsius, quod editores receperunt, quamquam alienam minimeque aptam versui infert sententiam. neque ideo opus est scribere* patibulus, *quia accusativus patibulum ad genus masculinum inlustrandum, id quod Nonius intendebat, haud valet. saepius enim Nonius similia minus apta exempla adscripsit, ut p. 221 s. v.* reticulum, *p. 226 s. v.* status. affigat *codd.* suffigar *coni. Lipsius* affigatur *Gerlachius. cfr. Persae v. 295* te cruci ipsum adfigent propediem aliei. 38 eampse *coni. Fleckeisenus* ipsam *Priscianus. Carbonariae fabulae dubitanter adiudicat Ritschelius Parerg. p. 98 (cfr. p. 101) versum* Tibi servi multi ápud

CESISTIO

Dis stríbula aut de lúmbo obscaena víscera.

COLAX

I

Bátiolam auream ócto pondo habébam: accipere nóluit.

II

Quí data fidé firmata fídentem feféllerint,
Súbdoli subséntatores, régi quí sunt proximi,

servant: credidi, vendidi, condidi, abscondidi. Plautus in Carbonaria: secundum e. q. s.

CESISTIO Varro de l. l. VII, 67 M. in Cesistione: distribula e. q. s. stribula, ut Opilius scribit, circum coxendices sunt bovis, id Graecum est ab eius loci versura.

COLAX Terentius Eunuch. prol. 25 Colacem ésse Naevi et Plauti veterem fabulam, parasíti personam inde ablatam et militis I Nonius p. 545, 20 batiola (bacyola PH *m.* 1 batyola *m.* 2 *cfr. Anecd. Oxoniens. class. ser. I*, 2.) Plautus Colace: batiolam e. q. s. *glossas huc relatas vide in Loewii Prodr. p. 280.* II Fronto II, 10 p. 33 Nab. .... adfinitate sociatum, neque tutelae subditum: praeterea in ea fortuna constitutum, in qua, ut Q. Ennius ait: 'omnes dant consilium vanum adque ad voluptatem omnia'. item quod Plautus egregie in Colace super eadem re ait: qui data e. q. s.

mensam adstant: ílle ipse adstat quándo edit *a Prisciano I p. 522, 10 H. e Naevii Carbonaria prolatum.*

Cesistio *codd.* Gastron *Scaliger, editores,* Cacistio *Ritschelius Parerg. p. 151* Cocistrio *Loewius Prodr. p. 291. cfr. p. 10.* 39 distribula *F H* cera stribula *edd. vett.* caro strebula *Nicol. Loensis Taubmannus Pareus* carnem strebulam *Bothius* de stribula *Turnebus Scioppius Spengelius* da stribula *dubitanter Muellerus* dis stribula *Buechelerus* ut *codd.* aut *Scioppius Bothius Muellerus* obcaenabis *vulg. Spengelius* obcenabis *B* obscenabis *H* obscoenabis *F* cera *in codd. cum sequentibus coniunctum Varronis editores versui inseruerunt.* obscoena viscera *Muellerus.*

Cfr. Menandri Philemonis Κόλαξ. 40 habebat *codd. et Ritschelius Parerg. p. 101 adn. sic versum distribuens:* . . . . . bátiolam Aúream octo póndo habebat:. [ílle] accipere nóluit. habebam *Ritschelius Act. Lips. II 2 p. XI Quicheratius ad Nonii l. a.* 41 firmata *cod.* infirmata *Bothius.*

Qui áliter regi díctis dicunt, áliter in animó habent.

III

Sí me tu hodie ínvitaris númquam quicquam ⏑⏑–

COMMORIENTES

⏑⏑⏑–⏑ sáliam in puteum práecipes.

CONDALIVM

I

Tám crepusculó ferae ut amant; lámpades accéndite.

III Scholia Veronensia ad Verg. Aen. II, 670 (p. 89, 28 K.) numquam omnes hodie. sic in Bucolicis 'numquam hodie effugies'. Plautus in Colace: si me e. q. s.

COMMORIENTES Terentius Adelph. prol. 6 Synápothnescontes Diphili comoediast: eam Cómmorientes Plautus fecit fabulam. *In Accii versibus ad Agroecum adlatis fabula memoratur.* Priscianus I p. 280, 15 antiqui tamen ancipes et praecipes et bicipes proferebant in nominativo, et sic secundum analogiam sequebatur genetivus ancipes ancipitis, ut sospes sospitis. Plautus in Commorientibus: saliam e. q. s.

CONDALIVM *Haec quoque fabula in Accii versibus laudatur.* I Varro de l. l. VII, 77 M. apud Plautum in Parasito pigro: inde hic e. q. s. crepusculum dictum ab Sabinis, quod

42 proximi *cod.* proxumi *Bothius.* 43 animo *cod.* animod *Bothius.* animo autem *Ritschelius Parerg. p. 101 adn.* 44 invitaveris *cod.* invitaris *scripsi, quam perfecti formam contractam futurum tempus significantem a Plauti sermone haud prorsus alienam esse Luebbertus Gram. Stud. I p. 77 adn. duobus versibus Asinariae 765 et Poenuli 450 conlatis ostendit. ne talem praeferas distributionem:* . . . si me tu hodie invitaveris Númquam quicquam. . . . *obstat, quod grammatici solent versus continentes describere, deinde quod* numquam *ab antecedentibus verbis nimis divelleretur. de formula* numquam hodie *cfr. Bergkii 'Auslaut. D im alten Latein' p. 39 adn. I. Ad Plauti fabulam an ad Naevii spectent quae Varro profert de l. l. VII, 105* in Colace nexum e. q. s. *diiudicari nequit. Naevii Colacem Plautum correxisse atque pro nova dedisse sibi persuasit Ritschelius Parerg. p. 99 sqq. cfr. Ribbeckii ad Naevii fabulam adnotationem fr. com.*[2] *p. 11.* 45 *Dziatzko Mus. Rhen. XXXI (1876) p. 375 morituri cuiusdam verba esse proponit.*

Condalium *cfr. Alexidis Amphidis Menandri Timoclis Δακτύλιος.* 46 tam *codd.* tua *Turnebi vet. cod.* fere *codd.* ferae *Buechelerus* feram *Bothius* ut

II

pro

CORNICVLA

I

Quíd cessamus lúdos facere? círcus noster écce adest.

II

Quí regi latrócinatu's ánnos decem Demétrio.

(*coni. Muell.* et *codd.*) id dubium tempus noctis an diei sit. itaque in Condalio est: tam e. q. s. ideo dubiae res creperae dictae. II Festus p. 229, 11 M. [pro ponitur etiam pro am]plifi[cando] e. q. s. alias pro a[dmiratione ut pro Iuppiter . . Accius in Melani[ppo . . . . .] manu omium . . . Plautus in Condalio . . .

CORNICVLA I Varro de l. l. V, 153 M. armilustrum ab ambitu lustri; locus idem circus maximus dictus, quod circum spectaculis aedificatus, ibi ludi fiunt, et quod ibi circum metas fertur pompa et equi currunt. itaque dictum in Cornicula militis adventu quem circumeunt ludentes: quid e. q. s. II Varro de l. l. VII, 52 M. in Cornicula: qui e. q. s. latrones dicti ab latere, qui circum latera erant regi atque ad latera habebant ferrum, quos postea a stipatione stipatores appellarunt; aut qui conducebantur; ea enim merces graece dicitur λάτρον. ab eo veteres poetae nonnunquam milites appellant latrones, quod item et milites cum ferro, aut quod latent ad insidias faciendas. Nonius p. 134, 26 M. latrocinari, militare mercede. Plautus Cornicularia: latrocinatus annos decem [mercede] Demetrio (*sic scripsi pro codicum* decem mercedem in tiberio. *rectum vidit Ritschelius Parerg. p. 169*) qui apud regem in latrocinio fuisti, stipendium acceptitasti.

amant *F H* ut ament *rell.* ut amens *Taubmannus Bothius* lampades *F H* lampadas *rell.* accendite *F H cett.* accendere *vulg. Scioppius.*

Corniculam *titulum esse, minime* Cornicularium, *ut in editionibus scriptum est, evicit Ritschelius Parerg. p. 155.* 48 ecce *codd.* eccum *Langenus* '*Beitraege*' *p. 4.* 49 regi latrocinatus decem annos *codd. Varron.* latrocinatus annos decem *codd. Noniani* (*vide supra*). latrocinatus regi annos decem *Bothius* decem latrocinatu's regi annos *Ritschelius Pa-*

III

Púlchrum et luculéntum hoc nobis hódie evenit proélium.

IV

Ita míhi Laverna in fúrtis celerassít manus.

V

Qui amánt ancillam meám Phidyllium óculitus.

VI

⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑ – te óbsecro,
Lýde, pilleúm meum, mi sodális, mea salúbritas.

VII

. . . fac, ére, olant aedes árabice.

III Nonius p. 63, 11 M. luculentum, pulchrum et bonum et perspicuum: dictum a luce. Licinius e. q. s. Plautus Cornicula (*P H* Cornicularia *cett. ut videtur*): pulchrum e. q. s. IV Nonius p. 134, 31 M. Laverna, dea cui supplicant fures. Plautus Cornicularia: militaveram e. q. s. V Nonius p. 147, 27 M. oculitus ut animitus medullitus. Plautus Corni (*sic*): qui e. q. s. VI Nonius p. 220, 13 M. pilleus generis masculini. Plautus Captivis: pilleum e. q. s. neutri Plautus Cornicem (*sic*): te e. q. s. VII Diomedes p. 383, 15 K. oleo oles, apud veteres olant. Plautus in Cornicula: facere e. q. s.

rerg. p. 170. 51 militaveram nam in *codd.* militavi eram nam *L* mihi Laverna *coni. Scaliger Bothius, qui iambicum senarium ponit.* . . mihi Laverna in *Luebbertus Gramm. Stud. I p. 31* ita mihi Laverna in *Buechelerus Mus. Rhen. XV (1860) p. 433.* mihi *ultimae syllabae productionem quam Ritschelius in proll. ad Trin.*[1] *p. CLXIX haud esse probatam contendit in senariis septenariisque postea ipse admisit ad Trin.*[2] *761* celerassit *L Buechelerus l. a.* scelebrassit *Hm.*[1] celebrassit *Hm.*[2] *P Bothius Luebbertus l. a.* celebrassis *coni. Scaliger* manius *codd.* manus *A Scaliger.* 52 Fedulium *codd.* Hedylium *Iunius* Phidylium *Quicheratius* ancillam Hedylium meam *Bothius.* 53 obsecro nide *W* obsecro lide *H* (*cfr. Anecd. Oxon.*) obsecro lyde *L A* obsecro vide *Iun. marg. Mercerius* obsecro te pileum Vide meum *Bothius perperam, pilleum enim est vocativus.* en te óbsecro, Vide pileum meum, mi sodalis, méa salubritas ⏑ – *Ritschelius Parerg. p. 155.* 55 facere olant *A B M* fac, ere *Buechelerus* facite olant *Scioppius Putschius* aedes arabicae *A B* aedesa Rabicae *M. Pauli p. 28* arabice olet

DYSCOLVS

L virgo sum, nóndum didici núpta verba dícere.

FAENERATRIX

I

Heus tu, ín barbaria quód dixisse dícitur
Libértus suae patrónae, id ego dicó [tibi]:
Libértas salve, vápula Papíria.

II

. . . quaé ego populabó probe.

DYSCOLVS Festus p. 170, 21 M. nupta verba dicebantur ab antiquis, quae virginem dicere non licebat, ut Plautus in Dyscolo: virgo e. q. s.

FAENERATRIX Varro de l. l. VII, 96 M. in pluribus verbis A ante E alii ponunt, alii non; ut quod partim dicunt sceptrum, partim scaeptrum, alii Plauti Faeneratricem, alii Feneratricem. I Festus p. 372, 22 M. vapula Papiria in proverbio fuit antiquis, de quo Sinnius Capito sic refert, tum dici solitum esse, cum vellent minantibus [s]ibi significare se eos neglegere et non curare, fretos iure libertatis. Plautus in Feneratrice: heus tu e. q. s. II Diomedes p. 401, 3 K. populo ait Plautus in Feneratrice: quae e. q. s.

id est ex odoribus arabicis *confert Keilius. Versus* 48, 49, 50 *unius scaenae esse videntur, in qua miles a quibusdam induditur. versum* 49 *locutus est unus de illis ludentibus, versus* 50 *finem scaenae designat, proelium enim ad ludum cum milite institutum refero.*

Cfr. Menandri Δύσκολος. 56 virgo sum *cod.* virgo ego sum *Bothius. de verbis nuptis disseruit Naekius in Schopeni carminum Valerii Catonis editione p. 45.*

De Faeneratricis *titulo v. Ritschelii Parerg. praef. p. XXI.* 57 *de* heus *cum vocativo coniuncto v. Langenus* '*Beiträge*' *p. 315.* 58 libertus *cod.* liberta *vg. quod ex sequentibus* liberta salve *repetitum esse proponit Muellerus.* ideo *cod.* id ego *corr. Scaliger. post* dico *lacuna exstat.* dico tibi *Scaliger* dico Atticae *Muellerus.* 59 liberta *cod.* libertas *Muellerus.* 60 prove *A B M* probe *Scioppius Putschius* propere ς.

FRETVM

Nunc illud est quod responsum arretini ludis magis dicitur

Perîbo, si non fécero, si fáxo, vapulábo.

FRIVOLARIA

I

commodo dictitemus

II

Is mîhi erat bilis, [ís] aqua intercus, [ís erat] tussis quérquera.

FRETVM Gellius N. A. III, 3, 7 nos quoque ipsi nuperrime, cum legéremus Fretum — nomen est id comoediae, quam Plauti esse quidam non putant — haut quicquam dubitavimus, quin ea Plauti foret et omnium quidem maxime genuina. Ex qua duo hos versus exscripsimus, ut historiam quaereremus oraculi arretini: nunc illud e. q. s.

FRIVOLARIA I Charisius p. 193, 14 K. par est, ut in multis generibus istius modi dictionis, commodo commodeque, ut Plautus in Frivolaria 'commodo dictitemus'. id. p. 196, 9 K. similiter et commodo dixerunt, ut Plautus in Frivolaria. II Paulus p. 256, 11 M. querqueram frigidam cum tremore a Graeco

Fretum *codd.* Feretrum *Ritschelius Parerg. p. 130 coniecit.* 61 *sic codd.* nunc íllud est quom Arréti ludis mágnis responsúm datur *Hertzius Ram. Gellian. mant. 1868 p. 19 Luebbertus Grammat. Stud. II p. 214.* hoc est illud, Quod árietinum dícitur respónsum magnis lúdis *Bothius.* quod nunc illustre est, Quód arietinúm responsum mágnis ludis dícitur *Ritschelius Parerg. p. 85.* nunc ést quod responsum árietinum lúdis magnis dícitur *Fleckeisenus Zur Kritik d. Dichterfr. b. Gell. p. 22.* nunc illud est Árretinis quód responsum lúdis magnis dícitur *idem cur. sec. versum sanare non potui.* 62 peribosi *Ppr de* faxo *cfr. Leo Herm. XVIII p. 585.*

Frivolariam *titulum a vasis fictilibus derivatum esse similiter ac* Cistellariam *et* Vidulariam *proponit Loewius Prodr. p. 292. versus* 69 *comparatus cum Gellii verbis N. A. XVIII, 7, 3* glosaria namque conlegitis et lexidia, res taetras et inanes et frivolas, tamquam mulierum voces praeficarum *indicare videtur, etiam huius tituli* frivola *translaticia intellecta esse.* 64 eras *Prisc. codd. RBADK.* bilis *Prisc. et Festi et Pauli*

III

65 Séquimini me hac súltis omnes légiones Lavérniae.

IV

A. Vbi rorarii éstis? B. Adsunt. A. Vbi sunt accensi?
B. Ecce [nos].

V

Agite nunc, subsídite omnes, quási solent triárii.

χάρχαρα certum est dici, unde et carcer. Lucilius: iactans e. q. s. et alibi: querquera e. q. s. item Plautus: is mihi e. q. s. Festus p. 257, 24 M. querque[ram febrem gravem et mag]nam quidam querc[u dictam volunt e. q. s. Aurelius autem] Opilius frigidam a[it dici et cum horrore tremen]tem. Santra eam ex G[raeco ducit, qui trem]orem eiusmodi χά[ρχαρον dicunt unde dictum esse] etiam carcerem. Plau[tus in Frivolaria: is mihi] erat bilis querque[ra tussis]. Priscianus I p. 271, 1 H. praeterea invenitur apud vetustissimos intercus intercutis et proprie intercus aqua dicitur, quam Graeci ὕδρωπα nominant. Plautus in Frivolaria (fribolaria RADG friborlaria H fribularia BK): is mihi e. q. s. *cfr. glossa Mai VI p. 542a Loew. Prodr. p. 327:* querquera est febris acris, quae cum magno frigore solet venire. III Festus p. 301, 22 M. sultis, si voltis. Plautus in Frivolaria: sequimini e. q. s. IV Varro de l. l. VII, 58 M. in Frivolaria: ubi e. q. s. rorarii dicti ab rore, qui bellum committebant ante, ideo quod ante rorat quam pluit. accensos ministratores Cato esse scribit; potest id ab arbitrio, nam inde (*sic codd.* id ab acciendo *Muell.*) ad arbitrium eius quoius minister. V Varro de l. l. V, 89 M. pilani triarii quoque dicti quod in acie tertio

codd. bilis is *scripsi.* aqua intercus *Priscianus, omis. Festi et Pauli codd.* querqueratus *Pauli codd. unde* querquera tussis *Festi lacunae iniecerunt.* tussis febris *sine* querquera *Prisc. codd.* is erat tussis querquera *scripsi* tussis febris querquera *Plauti editores, ut versum trochaicum septenarium effingerent, falso* febris *primam syllabam productam admittentes.* febris *glossa videtur esse pro* querquera. 65 hanc *cod.* hac *Vrs. vg.* stultis *cod.* sultis *Vrs. vg.* legiones omnes lavernae *cod.* omnes legiones Laverniae *Bothius* 66 rorani *FH* an sunt *F pr.* en *suprascr. manu alia.* adsunt *coni. Grothius l. a. p. 41.* nos *in codd. omiss. adiecit Bothius.* 67 sub-

VI

Nave ágere oportet, quód agas, non ductárier.

VII

Superáboque omnis árgutando práeficas.

VIII

70 ⏑⏑–⏑ túnc papillae prímulum
Sorórіabant; íllud volui dícere:
Fratérculabant. — B. Ópus est verb[o] ⏑⏑–

ordine extremis subsidio deponebantur; quod hi subsidebant, ab eo subsidium dictum, a quo Plautus: agite nunc e. q. s. Festus p. 306, 4 M. [s]ubsidium dice[batur, quando mi]lites subside[bant in extrema acie lab]entique aciei [succurrebant quod] genus militum [constabat ex iis, qui] emeruerant [stipendia; locum t]amen retine[bant in exercitu]. quae erat ter[tia acies triarioru]m ut Plautus [in Frivolaria: a]gite nunc subs[idite omnes quasi solen]t triario. VI Festus p. 166, 32 M. navus, celer ac strenuus, a navium velocitate videtur dictus. Ennius e. q. s. Plautus in Frivolaria: nave e. q. s. VII Nonius p. 66, 31 M. praeficae dicebantur apud veteres, quae adhiberi solent funeri, mercede conductae, ut et flerent et fortia facta laudarent. Plautus in Frivolaria: superaboque e. q. s. VIII Festus p. 297, 31 M. sororiae (sororiare *corr. Vrs.*) mammae dicuntur puellarum, cum primum tumescunt, ut fraterculare puerorum. Plautus in Fribolaria:.... papillae pri.... volui dicere.... opus est verb.... Paulus p. 296, 5 M. sororiare mammae dicuntur puellarum, quum primum tumescunt. *deinde secuntur, ut Thewrewk von Ponor 'Festus-Studien' p. 11 testatur, Plauti versus:* tunc papillae primum sororiabant; illud voluit dicere, fraterculabant.

sedite *G* subsidete *F Scioppius* subsidere *H.* triarii *Varro* triario *Festi cod. vv.* 65, 66, 67 *coniungit Scaliger.* 68 ductarie *coni. Scaliger.* 69 omnis *H* omnes *vg.* 70 primum *Paulus* primulum *Vrsinus* 71 volui *Festus* voluit *Paulus* opus est verb *omis. Paulus. Scaliger Festi reliquias sic restituere conatus est:* tunc papillae primitus Fraterculabant. illud volui dicere, Sororiabant. quid opus est verbis. *Vrsinus:* tunc sororiabant papillae primulum. sed illud volui dicere, fraterculabant. quid opus est verbis multis. *Bothius:* tum papillae primulum Fraterculabant; illud volui dicere Sororiabant. verbis quid multis opust. *Muellerus:* fraterculabant mulieri papillae primum: sed illud volui dicere, sororiabant. quid opus est verbis pluribus. *Ritschelius Opusc. II*

IX

... agnina tene ... strebulis.

X

... o amice ex múltis mi une Céphalio.

FVGITIVI

A. Áge respecta, víde vibices quántas! — B. Iam inspexí; quid est?

GEMINI LENONES

Dolet huíc puello sése venum dúcier.

IX Festus p. 313, 34 M. strebula Vmbrico nomine Plautus appellat coxendices hostiarum, quas G[raeci μηρία dicunt, quae] in altaria in[poni solebant, ut Plau]tus ait in Fri[volaria] .... agnina tene ... [stre]bulis. X Priscianus I p. 188, 21 H. unus quia de vocativo quidam dubitant, Caper, doctissimus antiquitatis perscrutator, ostendit hoc usum Catullum et Plautum. Catullus: tu e. q. s. Plautus in Frivolaria (fribularia BGL fribollaria *rell.*): o amice e. q. s. Ars anonyma Bernens. p. 90, 13 Hag.: unus unius uni e. q. s. Plautus: o amice e. q. s.

FVGITIVI Varro de l. l. VII, 63 M. in Fugitivis: age e. q. s. vibices (vivices *codd.*) excitatum verberibus corpus.

GEMINI LENONES *Memoratur haec fabula in Accii versibus ad Agroecum adlatis.* Festus p. 249, 15 M. puelli per di-

p. 438: Fratérculabant iam eí papillae prímulum: Illúd, sororiábant, volui dícere. 73 *inepte Bothius scripsit* strebulam agninam tene. *strebula sunt neutri generis neque de agnorum sed de boum carne dicuntur, id quod testantur Varro de l. l. VII, 67 et Arnobius VII, 24. fuit igitur tale:* [carne] agnina tene[ris]$_a$ strebulis. stribula *Aurelium Opilium scripsisse Varro ibid. refert.* 74 Omice *K* mihi *codd.* mi *Bothius* cefalio *A* chephalio *K* caephalio *Bernens.*

De Fugitivis *titulo v. Ritschelii Parerg. p. 151 sq.* 75 agerge specta *F* a grege specta *H* age euge specta *B* age age specta *Scaliger, quod haud plane cum Plauti sermone consentit, cfr. quae exposuit Brixius ad Mil. 1024.* age respecta *Turnebus Scioppius* vivices *F H* esset *F H* essent *B* est *Scaliger. Bothius tales senarios effinxit:* A. age áge B. spectávi A. vibicés quantas! vide! B. Iam inspéxi. quid id est?

Geminei leones *Gellii codd. Lachmannus ind. lect. Berol. 1849 p. 6.* lenonibus geminis *Prisc. codd. cfr. Ritschelii Parerg. p. 138, 147.* 76 holim *Festi cod.* olim *Vrs.* dolet *Prisc. codd.* huic puello *Festi cod.* hic

HORTVLVS
Praéco ibi adsit; cúm corona, quíque liceat, véneat.

LIPARGVS
Níl moror mihi fúcum in alveo ápibus qui peredít cibum.

NERVOLARIA
I
Scobína ni ego illum áctutum adrasó senem.

minutionem a pueris dicti sunt. itaque et Ennius ait: Poeni e. q. s. et Lucilius: cumque e. q. s. et Plautus: olim e. q. s. Priscianus I p. 231, 21 H. *de* puerus puellus puella *formis disserens* Plautus in Lenonibus geminis: dolet e. q. s. Osbernus p. 407 M. item ab hoc nomine, quod est puer, hic puellus i. iuvenis, unde Plautus in Lenonibus: dolet e. q. s.

HORTVLVS Festus p. 306, 4 M. sub corona venire dicuntur, quia captivi coronati solent venire, ut ait Cato in eo, qui est de re militari: ut populus e. q. s. id autem signum est nihil praestari a populo, quod etiam Plautus significat in Hortulo: praeco e. q. s.

LIPARGVS Priscianus I p. 522, 8 H. in 'do' unum anomalum invenitur 'edo es est'. vetustissimi tamen etiam 'ĕdo ĕdis ĕdit' dicebant correpta prima syllaba. Naevius in Carbonaria: tibi e. q. s. non potest enim in hoc iambo paenultima syllaba longa esse, ut intellegatur praeteritum, ne sit scazon. Plautus in Lipargo: nil moror e. q. s.

NERVOLARIA I Varro de l. l. VII, 68 M. in Nervolaria

puellus *Prisc. Osbern. quod recepit Draegerus 'Syntax d. lat. Spr.' II² p. 392 minus recte, ut opinor. cfr. p. 7.*

77 cuique *cod.* quique *corr. Scaliger, cfr. Menaechm. 548.* ventat *in codice esse testatur Keilius Mus. Rhen. VI p. 625* veneat *Vrsinus.*

Liphargo *B*; '*codd. Erl. 1 Lips. 1* Ligurgo *vel* Licurgo' *Krehlius. cfr. p. 10. Λέπαργον i. e. servum 'albo ventre' pinguem pigrumque intellegit Buechelerus.* 78 nihil *codd.* nil *Scaliger* albo *G* albo *B* alvo *rell. codd.* alveo *Pareus Bothius Ritschelius Opusc. II p. 730 sqq.* perdit *D* per**dit *K.*

De Nervolaria *titulo v. Ritschelii Parerg. p. 84, 174 sqq.* 79 scobi-

II

80 Prohibéntque moenia ália, unde ego fungár mea.

III

Nos líberi possímus fieri ocíssume.

IV

Prodúcte prodigum ésse amatorem áddecet.

V

. . . . vínum sublestíssimum.

(inervolaria F [intervolaria V.] G H): scobinam e. q. s. scobinam a scobe; lima enim materia fabrilis est. II Festus p. 145, 27 M. moenia, muri; et cetera muniendae urbis gratia facta: ut Accius in Hellenibus: signa e. q. s. significat etiam officia. Plautus in Nervolaria: prohibentque e. q. s. *eadem exhibet* Paulus p. 144, 8 M. III Festus p. 181, 27 M. ocius secundae collationis et deinde tertiae ocissime frequentata sunt. alii dicunt a nostris tracta ex Graeco, id est ὠκέως, cuius prima significatio, ex qua procedere in comparationem debet, apud nos non est, tertiae vero collationis (*Vrs.* consolationis *cod.*) cuius rariora (*Vrs.* maiora *cod.*) exempla sunt, auctor est Plautus in Nervol[aria]: ocissume e. q. s. IV Festus p. 229, 19 M. prodegeris consumpseris perdideris (*cfr. Keilius Mus. Rhen. VI p. 622*) ut Caecilius in Hymni[de]: prodigere e. q. s. et Plautus in Nervolaria: productae e. q. s. V Festus p. 294, 33 M. [sublesta antiqui] dice-

nam *codd.* scobina *Scioppius* scobina ni *Lachmannus ad Lucret. III, 790.* illum *F Turn. cod.* illam *B H* lima *Turnebus* limam *Scioppius* adrasi enim *F H* abrasi *Turnebus Scioppius* adraserim *Muellerus* adraso senem *Lachmannus l. a.* 80 prohibentque *codd.* prohibent quod *Ald.* prohibent quin *Dacerius Bothius* aliunde *Dacerius* alicunde *Bothius. perspicuum est* moenia alia *et* mea *inter se opposita esse.* alium ne ego *Buechelerus proponit.* fungor *Festi cod.* fungar *Pauli codd.* 81 ocissime nos liberi possimus fier *cod. transposuit Buechelerus* ocissume *Bothius.* 82 productae prodigium *cod.* producte prodigum *Vrs. id quod probat etiam Seyffertus Studia Plautina Berol. 1874 p. 23.* pollucte prodigum *Scaliger Bothius* prodigus *forma ap. Paulum traditur p. 228, 5. cfr. Amph. v. 1031. Poen. v. 716.* in amatorem *cod.* me amatorem *Vrs. quod in metricas leges peccat neque aptam sententiam efficit. recte Bothius* esse amatorem, *cfr. Menaechm. v. 203.* 83 *Bothii sententiam, qui e Festi* quia — animo *talem*

VI

Insánum valde utérque deamat ⏑–

VII

85 Scrattaé scrupipedae stríttivillae sórdidae.

VIII

Écquis huc effert nássiternam cúm aqua sine suffrágio?

bant infir[ma et tenuia]. Plautus in Persa: ad e. q. s. idem in Nervolaria vinum ait sublestissimum, quia infirmos faciat vel corpore vel animo. *idem titulo fabulae omisso exstat ap.* Paul. p. 295, 5. VI Nonius p. 127, 25 M. insanum pro insane, ut immane pro immaniter. Plautus Nervolaria (Nervo *codd.*): insanum e. q. s. VII Gellius III, 3, 6 Favorinus quoque noster, cum Nervulariam Plauti legerem, quae inter incertas habita est, et audisset ex ea comoedia versum hunc: scrattae e. q. s. delectatus faceta verborum antiquitate, meretricum vitia atque deformitates significantium 'vel unus hercle' inquit 'hic versus Plauti esse hanc fabulam satis potest fidei fecisse'. Varro de l. l. VII, 65 (*post versus Cistellariae adlatos*) ibidem: scraties e. q. s. ab excreando scraties sic adsignificat. scruppidam Aurelius scribit ab scauripeda (auscauripeda H F); Iuventius comicus dicebat a vermiculo piloso, qui solet esse in fronde cum multis pedibus, Valerius a pede ac scrupea. ex eo Accii positum e. q. s. strittabillas a strittilando (strettilando F), strittare ab eo qui sistit aegre. Nonius p. 169, 6 M. scraptas, scrupedas, strictivellas, exprobratio vitii aut deformitatis meretricum. Plautus Aulularia: escratae e. q. s. VIII Festus p. 169, 11 M. nassiterna est genus vasi aquari ansati et patentis, quale est quo equi perfundi solent.

restituere conatus est versum: infirmos quia vel córpore vel animó facit *recte repudiavit Muellerus.* 84 insanum valde *codd.* valde *omis. Lipsius. cfr. Buechelerus ad Petron. p. 81, 14. de* insanum *usu v. Seyfferti Stud. Plaut. p. 21 sq.* 85 scratte *Gellii P R* scracte ς scraties *Varronis HF* scratiae *B* escratae *Nonii codd.* scrattae *Ritschelius Parerg. p. 174 cfr. Ribbeckius Coroll. ad com. fr.*[2] *p. LVII.* scrupede *Gellii codd.* ruppae ides *Varronis codd. sed* scruppidam *altero loco* crupedae *Nonii codd.* scrupedae *Scioppius* scruppidae *Spengelius* scrupipedae *Muellerus Ritschelius* scrabipedae *Loewius Prodr. p. 281 sq. glossam* scrapedus: scabiosus *adhi-*

IX

A. Ósculum. B. Sat est ósculi mihi vóstri. A. Qui, amabó, pater?

Plautus in Bacchidibus: haec e. q. s. et in Nervolaria: ecquis e. q. s. IX Festus p. 197, 20 M. osculana pugna in proverbio, quo significabatur victos vincere e. q. s. significatur etiam osculo savium, ut Plautus in Nervolaria: osculum e. q. s.

bens. strittiville *Gellii P* sritiville *V* strati ville ς rittabillae *Varronis F* ritabilae *H* (strittabillas *altero loco*) strictibilae *Nonii codd.* strittivillae *Ritschelius.* sordide *Gellii codd.* sordidae *Nonii codd.* tantulae *Varronis codd.* edentulae *Loewius l. a. Ritschelius Parerg. p. 174 sqq. editorum sententia abiecta, qui versum Cistellariae fabulae tribuentes coniunxerunt cum versibus a Varrone de l. l. VII, 64 e Cistellaria prolatis, Nervolariae versum restituendum esse evicit. Nonius enim, ut saepius, sic hoc quoque loco titulos confundit, Varronis librorum vitium facile intellegitur, ut Ritschelius explicuit l. a. p. 177. agnoscentibus igitur nobis ubique unum eundemque versum quaestio fit, Varronis lectio* tantulae *an Gellii* sordidae *sit praeferenda. quae discrepantia haud inde exorta esse videtur, quod Varro et Gellius in fabularum codicibus diversas lectiones invenerint. immo Gellius, si supra recte disputavi, fabulam ipsam non inspexit, sed versum e Varronis libro de comoediis Plautinis scripto mutuatus est. unde ratiocinor Varronem eundem versum, quem in linguae latinae l. VII in* tantulae *exeuntem posuit, illic attulisse in* sordidae *exeuntem, similiter ac de l. l. VI, 7 Asinariae versum 685 a* videbimus, *ib. VII, 79 a* videbitur *incipientem posuit. neque igitur causa est cur* tantulae *formam ideo praeferamus, quia vetustiore testimonio innitatur. Loewius, qui e* tantulae *coniecit* edentulae, *profert* sordidae *in fine versus post exquisitissima vocabula* scrattae, scrupipedae, strittivillae *positum admodum languere. quod argumentum infirmatur Poenuli v. 266* prosedas, pistorum amicas, reliquias alicarias Miseras, schoeno delibutas, servolicolas sordidas *et fragmento Plautino ap. Fest. 309* ulcerosam, compeditam, subverbustam, sordidam. *neque apte de meretricibus dicitur* edentulae *nec bene tollitur ornatus adnominationis.*

86 equis *cod. cfr. Ribbeckius trag. fr. p. LI.* 87 Osculum sat est mihi . . . qui ambo mi pater *Festi cod. quo iure vv.* 86 *et* 87, *quorum alter congruit cum Stichi v. 352 alter cum eiusdem fabulae v. 91, Nervolariae fabulae adsignaverim in excursu explicabo ibidemque de argumento fabulae agam.*

PAGON
Honos sýncerasto périit pernis glándio.

PARASITVS MEDICVS
I
in conspicillo adservabam pallium observabam
II
90 ⏑⏓ cum virgis cáseum radí potest.
III
. . . . . áddite
Lopadés echinos óstreas ⏑⏓⏑–
IV
Domí reliqui[t] éxoletam vírginem.

PAGON Varro de l. l. VII, 61 M. in Pagone: honos e. q. s. syncerastum est omne edulium (*sic Scioppius Spengelius* omne medulium *codd.* omnimodum edulium *Muellerus*) antiquo vocabulo Graeco.

PARASITVS MEDICVS I Nonius p. 84, 7 M. conspicillum (*M.* conspicilium *codd.*) unde conspicere possis. Plautus Medico: in conspicillo e. q. s. II Nonius p. 200, 7 M. caseus generis masculini. Vergilius in Bucolicis: pinguis e. q. s. caseum neutri. Novius Macco: pecunia e. q. s. Plautus Medico parasito: cum virgis e q. s. III Nonius p. 551, 5 M. lopades genus conchae marinae. Plautus Parasito medico: addite e. q. s. IV Priscianus I p. 489, 16 H. exoleo quoque exolevi, unde

Pagon *titulum Varronis codd. praebent, cfr. praef. p. 5.* 88 perit *codd.* periit *Spengelius.* gladios *codd.* métuo ne honos syncerasto péreat pernis glándio *Loewius.* ⏓⏑– honos sýncerasto périit pernis glándio *Bothius.* *De* Parisiti medici *titulo disputavit Ritschelius Parerg. p. 132.* 89 in conspicillo *codd.* in *om. Loewius Prodr. p. 280 glossa Placidi* conspicillo: ita ut conspici possint, quod aiunt longis lineis *versuque Cistellariae I, 1, 93 conlatis. idem proponit versum sic restituendum* ádservabam cónspicillo, pállium óbservaba(m) ⏑– *aut* ádservabam cónspicillod, óbservabam pállium. adservabam pallium *om. L* adservabam *omitti voluere Bentinus Mercerius* in cónspicillo aderam óbservabam pállium *Buechelerus.* 90 parasito *ab editoribus falso e titulo in versum translatum esse monuit Ritschelius l. a.* 92 lopades *HPL*^{2} lopadas *L*^{1}*W* ecinos *codd. cfr. Rud. v. 297* echinos lopadas ostreas balanos captamus conchas. *versum ab editoribus falso Para-*

PARASITVS PIGER

I

Inde híc bene potus prímulo crepúsculo.

II

Domum íre coepi trámite [a] dextrá via.

III

Ámbo magna laúde lauti póstremo ambo súmus non nauci.

exoletus exoleta exoletum. Plautus in Medico: domi e. q. s. Osbernus p. 195 M. exoletus, excretus. Plautus: domi e. q. s. *idem* p. 392 exoles . . . et inde exoletus . . . unde Plautus in Medico: domi e. q. s.

PARASITVS PIGER I Varro de l. l. VII, 77 M. apud Plautum in Parasito pigro: inde hic e. q. s. crepusculum ab Sabinis, et (quod *M.*) id dubium tempus noctis an diei sit. itaque in Condalio est: tam e. q. s. ideo dubiae res creperae dictae. *cfr. VI, 5.* II Varro de l. l. VII, 62 M. in Parasito pigro: domum e. q. s. trames a transverso dictus. III Festus p. 166 6 M. naucum ait Ateius Philologus poni pro nugis, Cincius quod in oleae nucisque (*cfr. Keilius l. a.*) intus sit, Aelius Stilo omnium rerum putamen, glossematorum autem scriptores, fabae grani quod haereat in fabulo, quidam ex Graeco, quod sit *ναὶ καὶ οὐχί*, levem hominem significari, quidam nucis iugulandis quam Verrius iugulandam vocat, medium velut dissepimentum. Plautus in Parasito pigro: ambo e. q. s.

sito pigro fabulae attributum reddidit Medico Ritschelius l. a., qui numeros quoque posuit. 93 domi reliqui exoletam virginem *Prisc. codd.* domi reliqui virginem exoletam *Osbern.* reliqueram *Bothius. magis ad litteras servatas accedit Hertzii* reliqui ego, *magis etiam* reliquit, *quod Buechelerus proponit.*

De Parasiti pigri *titulo disputavit Ritschelius Parerg. p. 132.* 94 inde hic dene potus (*iunctis sive semotis syllabis*) *codd.* hinc inde bene potus *Pius. Ald.* inde hic bene potus *vg. Pius Scioppius Muellerus* inde bene appotus *Scaliger Bothius* primo *codd.* primulo *Scaliger Bothius Ritschelius Opusc. II p. 276 adn.* 95 dextra via *codd. praeter G qui* dextera via *exhibet non recte a Muellero receptum* tramitis recta via *Bothius* tramited extra viam *idem* a dextra via *Buechelerus. Scaliger v.* 94 *et* 95 *coniungit.* v. 96 Ámbo magna laúde lauti nós, postremo ambó sumus Nón nauci *L. Muellerus Philol. XXXVII p. 359.*

SATVRIO

I

Paulus p. 45, 3 M. catulinam carnem esitavisse hoc est comedisse Romanos Plautus in Saturione refert.

II

Retrahí nequitur, quóquo progressa ést semel.

III

A. Mále tibi evenísse video. B. gláber erat tamquám rien.

IV

Subcénturia [aliquem], quí te delectét domi.

SATVRIO. *Saturionem et Addictum Plautum in pistrino scripsisse Gellius III, 3, 14 e Varrone adfert, cfr. adn. ad Addictum.* I *ad hanc fabulam Dacerius refert Plinii nat. hist. XXIX, 14* aditialibus quidem epulis celebres [*sc.* catulos] fuisse Plauti fabulae indicio sunt. II Festus p. 162, 27 M. nequitum et nequitur pro non posse dicebant, ut Pacuius cum ait: sed cum e. q. s. Plautus in Satyrione: retrahi e. q. s. III Festus p. 277, 13 M. rienes (quos nunc vocamus) antiqui nefrundines appellabant, quia Graeci νεφροὺς eos vocant. Plautus in Satyrione: male e. q. s. Paulus p. 276, 3 M. rienes antiqui vocabant nefrundines, quia Graeci eos νεφροὺς dicunt. Plautus: glaber e. q. s. IV Festus p. 306, 25 M. succenturiare est explendae centuriae gratia supplere, subicere. Plautus in Saturione: subcenturia e. q. s.

Saturionis *nomen parasiticum in Persa habes (cfr. v. 101 sqq.).* 98 nequitur *cod. cfr. Keilius Mus. Rhen. VI p. 621. Ritschelii Opusc. IV p. 278.* 99 *personas distribuit Bothius. idem* quin, *priores* qui *ante* glaber *inseruerunt.* 100 subcenturia centum require qui *cod.* subcenturia centum qui *Bothius. Festi ipsius definitio, qua luce clarius apparet* subcenturiare *dici de uno vel nonnullis ad centenarium numerum explendum arcessitis, minime de centum ipsis, deinde scriptorum usus, apud quos semper de uno tantum subcenturiato sermonem esse invenis (Terent. Phorm. 229 sq. Caecil. ap. Fest. l. a.), denique codicis lectio* delectet, *quam omnes editores perperam in* delectent *mutarunt, ostendunt verba* centum require, *quae ne cum numeris quidem conveniunt, inscite interpolata aut valde depravata esse.* aliquem *inieci.*

SITELLITERGVS

I

Múlieres uxórculavit, égo novi, scio áxitiosam.

II

Sín ea mihi ínsignitos púeros pariat póstea
Aút varum aut valgum aút compernem aut paétum aut brocchum fílium.

SYRVS

Cum extórtis talis cúm crotillis / todillis crúsculis.

SITELLITERGVS Varro de l. l. VII, 66 M. in Astraba: axitiosae e. q. s. ideo (itidem *Muellerus*) in Sitelli tergo idem ait: mulieres e. q. s. sic Claudius scribit: axitiosas demonstrari consupplicatrices. ab agendo axitiosas, ut ab una faciundo factiosae sic ab una agendo actiosae (et axitiosae *adiec. Muellerus*) dictae. II Festus p. 375, 15 M. valgos Opillus Aurelius aliique complures aiunt dici, qui diversas suras habeant. Plautus in Milite glorioso: qui e. q. s. et in Silitergo: sin ea e. q. s.

SYRVS Festus p. 301, 19 M. [succrotilla] tenuis dice-

sitelli tergo *Varronis FGa* siteli tergo *H* silitergo *Festi codex.* Sitellitergum (*'i. q. qui situlas s. sitellas tergit'*) *titulum statuit Muellerus.* Synteleturgus *coni. Popma.* Scytha liturgus, *quod editores receperunt, Scaliger. ad litteras traditas propius accederet* Melitturgus. 101 exorculavit *G* mulier es, uxor. Cuia, vir? *Scaliger* mulier es uxorcula, abi, te ego novi *Bothius* mulier es uxor. Cuia vis? *Muellerus* mulier es uxor: celabis, te ego novi *Ritschelius Opusc. II p. 730* mulieres exosculavit *Loewius Prodr. p. 280 adn. 1. quarum coniecturarum haud una placet. mihi non dubium est, quin* mulieres uxor *recte tradita sint vitiumque uno in* culavit *positum sit. desideratur verbum quo* axitiosam *clarius inlustretur. neque audeo inferre* calavit. ac sitio aquam *codd.* axitiosam *Ald.* 102 sic *Bothius* ea *i. e.* nota. mi *editores* pueros forte pariat *Ritschelius Opusc. II p. 730.* 103 bocchum *cod.* brocchum *vg. cfr. Loewii Prodr. p. 328, 391.*

Syrum *alterum titulum* Cistellariae *esse Ladewigius censuit Mus.*

TRIGEMINI

105 Nísi fugissem in médium, credo, praémorsisset [illegible]

ba[tur et alta vox]. Titinnius in . . [feminina] fabulare succro[tilla vocula. Afra]nius in episto[la: loquebatur succro]tilla voce serio. [Plautus in de]scribendis mulie[rum cruribus] gracilibus in Syr[o: cum extortis] talis cum sodellis cr[usculis. bel]le quae non pedibu[s valerent]. Festus p. 352, 18 M. todi sunt [aves parvae, pede exil]i, quarum m. Plautus in Sy[ro: cum extor]tis talis cum todillis crus[culis]. Paulus p. 353, 2 M. todi genus avium parvarum. Plautus: cum extortis e. q. s. Paulus p. 52, 20 M. crocotillum, valde exile. Plautus: extortis e. q. s. *et* glossa Salomonis: crocotillum, valde exile. Plautus: extortis e. q. s. *ad Syrum fabulam spectent an ad Cistellariam diiudicari nequit.* Festi p. 329, 32 M. schoeniculas app[ellare videtur mere]trices Plautus propter usum un[guenti schoeni], quod est pessimi generis. itaque dixit: diabolares e. q. s. *ad Cistellariam pertinere efficitur e Varronis de l. l. VII, 64. deinde e Cistellaria hunc versum adfert Priscianus I p. 103, 21 H.*

TRIGEMINI Gellius N. A. VI, 9, 7 sed idem Plautus in Trigeminis neque praememordisse dicit, sed praemorsisse: nisi fugissem e. q. s.

Rhen. III p. 530. cui sententiae cur haud adsentiar exposui p. 6. 104 extortis *Pauli codd. p. 52, 20 et p. 353, 2 Salom. gl. Prisc. codd. praeter G L l, qui* cum extortis *omiserunt.* extritis *Festi cod. p. 330, 1.* crocotillis *Paul. p. 52, 20* crotillis *Salom. gl. quod in Pauli textum recipiendum esse censet Loewius in Leidolphii de Festi et Pauli locis Plautinis dissertatione p. 205 adn.* sodellis *Festi cod. p. 301, 19* todillis *Festi cod. p. 352, 18 Pauli codd. 353, 2* todinis *Prisc. codd. utrum* crotillis *an* todillis *praeferendum sit, vix diiudicari poterit.*

105 fugissem (inquit) medium *codd.* nisi fugissem, medium credo praemorsisset *editores* in medium *scripsi. cfr. p. 3.*

VIDVLARIA

I

⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ hánc rem vetere nómine
. . . . . éstitit
. . . . . .
Laudátus – ⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ grátias
. . . . . .
. . . . . .
. . . noster . . . . . .
Is qu . . . . . .
Prius nóscite . . . scitis ipsus est . . . .

. . . . . KANCREMUETERENOMINE
. . . . . G . . . . . ESTITIT
POTENTIAMINIME . . RUMS . . TISITIO
LAUDATUSIA . . S . . . . . GRA . . AS
. . IUSSC . . . . . G . . . . . E . . . . . NRO
SC . EDI . . . . . UO . . . . . G . AE . . . . . C . . . . .
. OETRKANOSTERE . . . U . . . . . M
ISQU . . T . R . O . . CIUNTMEGOFA . . OS . . . . TIS
PRIUSNOSCITE . . . . . SCITISIPSUS . S . . . . .

Vidulariae *versus descripsi, quales Studemundus in altera editione (Verhandl. der XXXVI. Philologenversammlung zu Karlsruhe 1883 p. 43 sqq.) e codice Ambrosiano excussos posuit, paucis exceptis, de quibus quid sentiam in adnotationibus exposui. codicis apographum a Studemundo confectum in hanc editionem transtuli nil mutans nisi quod eas litteras, quarum lectionem incertam esse Studemundus diversis signis adscriptis indicavit, puncto supposito notavi.*

vv. 106—121 *prologi esse e* vos *vv.* 117 *et* 121, *deinde e v.* 115 *evicit Studemundus.* 107 [d]estitit *vel* [r]estitit *conicit Studemundus.* 110 fero *in fine versus legit Studemundus.* 111 Sc[h]edi[a haéc] vo[catast á] g[r]ae-[co com]o[édia] *Studemundus coniecit poetae* a graeco *pro* graece *inculcans.* 112 [P]oéta, ha[nc] noster f[écit] V[idulária]m *Studemundus.*

115 10 Credo árgumentum vélle vos , . . os . . e
. . . . . .
. . . . . vos in loco monitum . . .
. . . . . .
. . . . . .
120 15 Magis qu . . . . . tis núnciam
Vos íll . . . . . .

. . . . . .
Hominém semel quem usú surrupuit sérvitus
II
III
Est quo . . . . . neq . . . uscenseo
125 Quid aís? licetne?

10 CREDOARGUMENTUMUELLEUOS . . . . OS . . . E
INT . . G . . . . USQ . . . G . . TQ . . ND . . . GENT
A . . . . . UOSINLOCOMONITUM . . PETRO
DI . . . Q . . . . . S . COMMODIU . . . TAS . .
INA . . . . . BMEAM
15 MAGISQU . . . . . ABEO . . . ORTISNUNCIAM
UOSILL . . . . . E . . . . NOXPROKOC . . . . . .
. . . . . S . . S . US . . . . . .
KOMINEMSEMELQUEMUSURUPITSERUITUS

1 ESTQUO . . . . . NEQ . . . . USCENSEO . . .
QUIDAISLICET . . . AXUM . . . QUIDESTOPUS

115 [pern]os[cer]e *Studemundus.* 116 Int[élle]g[etis pôti]us q[uid a]g[an]t, q[uá]nd[o a]gent *Studemundus.* 122 et 123 *scaenae primae versus incipientes habet Studemundus.* 123 quem usurpavit servitus *Studemundus* usu surrupuit *temptavi. de fragmento II Studemundus in ed. 2 haec adnotat: 'Es nimmt in A 38 Zeilen ein; zu Anfang der 6. Zeile steht* in *oder* en, *zu Anfang der 8. Zeile* qu, *am Schluss der 21. Zeile* ico.' 124 neq[ue temp]us censeo *Studemundus.* 125 siquidemst opus *Buechelerus* si quid est opus

DINIA

Máxume, siquidémst opus.
Sed quíd est negoti?

NICODEMVS

Né ego audivi dúcere
Operárium te vélle rus ⏑ ⏓ ⏑ –

DINIA

Recte aúdivisti.

NICODEMVS

Quíd vis operis fíeri?

DINIA

Quid tu ístuc curas? án mihi tutor ádditu's?

NICODEMVS

Dare póssum, opinor, sí vis bonum operárium.

DINIA

Est tíbin' mercede sérvus quem des quíspiam?

NICODEMVS

Inópia servumst. ípse ego me locávero.

DINIA

Quid tú? locastin ⏓ ⏑ – ⏑ ⏓ ⏑ –

SEDQUIDESTNEGOTI # TEEGOAUDI . . . . CERE

OPERARIUMTEUELLERU . . . . C . . . . . .

RE . . EAUDIUISTI # QUIDUISOPERIS . . . RI

QU . . . UISTUCCURASANMIKITUTORADDITUS

DAR . . OSSUMOPINORSATISBONUMOPERARIUM

ESTTIBIINMERCEDESERUUSQUEMDESQUISPIA . .

INOPIASERUUMI . . E . . . . . OMELOC . . . .

QUIDTULOCASTINC . . . . . .

Studemundus. 126 *cfr. Pseud. v. 793. Studemundi* Te ego audivi dicere Operarium te velle rus conducere *propter duplex* te *et* rus conducere *valde offendit.* 130 si vis *Studemundus commendat. hiatum in* sátis bonum operárium *defendit Luchsius in Studemundi Stud. p. 23.* 131 tibin *Buechelerus.* 132 *sic Buechelerus.* inopia servom ipse tibi ero me loco *Studemundus* 133 quaeso te umquam quoipiam *Studemundus lacunam explet.*

Nam equidém te – ⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ ⏓ ⏑ –

NICODEMVS

135 Non súm, siquidem tu no . . . . . .
Verúm si pretium dás, duc me tecúm simul.

DINIA

Labóriosa, aduléscens, vitast rústica.

NICODEMVS

15 Vrbána egestas édepol aliquantó magis.

DINIA

Talís iactandis tuaé sunt consuetaé manus.

NICODEMVS

140 At quális exercéndas nunc intéllego.

DINIA

Mollítia urbana atque úmbra corpus cándidumst.

NICODEMVS

Sol ést ad eam rem píctor: atrum fécerit.

DINIA

20 Heus cu . . . illic est ur . . . . . .

NAMEQUIDEMTEM . . . . . IT . .

NONSUMSIQUIDEMTUNO . . . . . .

UERUMSIPRAETIUMDASDU . . . CUMSIMUL

LABORIOSAADULESCENSUITAESTRUSTICA

15 URBANAEGESTASEDEPOLALIQUANTOMAGIS

TALISIACTANDISTUAESUNTCONSUETAEMANUS

ATQUALISEXERCENDASNUNCINTELLEGO

MOLLITIAURBANAATQ·UMBRACORPUSCANDIDUMST

SOLESTADEAMREMPICTORAERUMFECERIT

20 KEUSCU . . . . ILLICESTUR . . . . . SO . . . .

134 mi esse serviturum haud arbitror *et v.* 135 non vis me conducere *Studemundus non recte lacunae iniecit. tale aliquid desideratur:* nam equidem te molliorem ad haec esse arbitror. Non sum, siquidem tu non conduces gratiis. 136 duces tecum simul *Studemundus* duc me tecum simul *Brugmannus diss. p. 34.* 142 atrum *Studemundus ed. 1,* afrum *idem ed. 2.* 143 heus cuamus illic estur *Studemundus* est ur[b..*fuisse videtur.* 146 servo

NICODEMVS

Miseró male esse ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑ –

DINIA

Quod abs . . . . . quaesso ut mi inpértias.

NICODEMVS

Si tíbi pudico hómine est opus et nón malo,
Qui tíbi fideliór sit quam serví tui,
Cibíque minimi máxumaque indústria,
Minimé mendace, em mé licet condúcere.

DINIA

Non édepol equidem crédo mercennárium
Te esse.

[NICODEMVS]

Án non credis . . . . . .
. . . . . dicát simul
. . . . . operárium.

MISEROMALEESS . . . . CON . . . NE . . . . . .

QUODABSET . . . CP . . TQUAESSOUTM . . IIMPERTIAS . .

SERUOPUDICO . . . . . ESTOPUSETNONMALO

QUIFIDE . . PEIORSITQUAMSERUITUI

CIBIQ·MINIMIMAXUMAQ·INDUSTRIA

#

MINIMEMENDACEMEMMELICETCONDUCERE

NONEDEPOLEQUIDEMCREDOMERCENNARIUM

TEESSENONCREDISNON . . . . ONDU . IRMI . . .

N . . . . . STDICATSIMUL

. . . . . OPERARIUM

pudico *Studemundus ed. 1* si tibi pudico *idem ed. 2 e codice Ambr. excussit.* homine *non solum spatio lacunae, ut Studemundus ipse indicat, sed etiam sententia flagitatur.* servo opust *Studemundus ed. 2* 147 *de* fide fidelior *cogitat Studemundus.* 149 mendace em *Studemundus.* 151 an *iniecit Studemundus.*

⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ únde conducám mihi.
Multúm laboret, paúllum mereat, páullum edit,
Minus óperis nihilo fáciat quam qui plúrumum.

NICODEMVS

Nec míhi nisi unum prándium quicquám duis
Praetér mercedem.

DINIA

Quíd merendam?

NICODEMVS

Né duis
Neque cénam.

DINIA

Non cenábis?

NICODEMVS

Immo ibó domum.

DINIA

Vbi hábitas?

NICODEMVS

Hic apud píscatorem Górginem.

DINIA

Vicínus igitur és mihi, ut tu praédicas.

IAM . . . . . UNDECONDUCAMMIKI

. ULTUMLABOR . . . AULLUMMEREATPAULLUMEDI .

MINUSOPERISNIKILOFACIATQUAMQUIPLURUMUM

NECMIKINISIUNUMPRANDIUMQUICQUAMDUIS

PRAETERMERCEDEM#QUIDMAERENDAM#NEDUIS

NEQ·CENAM#NONCENABIS#IMMOIBODOMUM

UBIKABITAS#KICAPUDPISCATOREMGORGINEM

UICINUSIGITURESMIKIUTTUPRAEDICAS

156 faciam *commendat Studemundus, ut versus Nicodemo tribuatur.*

IV (St. V)

CACISTVS

Íbo et quaeram, sí quem possim sóciorum nancíscier
Seú quem norim quí advocatus ádsit: iam hunc novi locum.
Hícine vos habitátis?

GORGO

Hic; in aédis huc addúcito.
Át ego vidulum íntro condam in árcam atque occludám probe.
Tú si quem vis ínvenire tíbi patronum, quaérita.
Pérfidiose námquam quicquam hic ágere decretúmst mihi.

CACISTVS

Qúr, malum, patrónum quaeram, póstquam litem pérdidi?
Némo homo miser . . . . . que infelíx fuit,
Vídulum qui ubi vídi, non me círcumspexi céntiens.
Vérbero illic ínter _ ⏑ ⏑ ⏑ insidiás dedit.

IBOETQUAERAMSIQUEMPOSSIMSOCIORUMNANCISCIER
SEUQUEMNORIMQUIADUOCATUSADSITIAMKUNCNOUILocū
KICINEUOSKABITATIS # KISCINAEDIBUSKUCADDUCITO
ATEGOUIDULUMINTROCONDAMINARCAMATQ·OCCLUDAMPRobe
TUSIQUEMUISINUENIRETIBIPATRONUMQUAERITA
PERFIDIOSENUMQUAMQUICQUAMKICAGEREDECRETUSTMiki
QURMALUMPATRO . . . NUMQUAERAMPOSTQUAMLITEMPErdidi
NE . . . KOMOMEPERE . . . . . Q·INFELIXFUI
UIDULUMQ . . UBIU . . INONMECIRCUMSPEXICENTIENS
UERBEROILLICINTERMO . . . . LOCUSTIN . . INSIDIASDEDit

164 hisce in aedibus *cum cod. Studemundus Brixio ad Trin. v. 1127 Mil. v. 731 Roepero Philol. XXX (1870) p. 577 consentientibus.* 169 *'dem Sinne nach lässt sich z. B. allenfalls ergänzen*: nemo homo miser e[st adaeque ut ego

Tám scio quam méd hic stare: cáptam praedam pérdidi,
Nísi quid ego meí simile aliquid cóntra conciliúm paro.
Híc astabo atque óbservabo, sí quem amicum cónspicer.
DINIA NICODEMVS CACISTVS
DINIA
Ne tu édepol hodie míserias multás tuas
Mihi náravisti eóque ab opere máxume
Te abíre iussi, quía me miserebát tui.
CACISTVS
Illic ést adulescens, quém tempestas [illegible]
. . . . . .
Et iám ego audivi . . . . . .
In ópus ut sese cóllocavit quám cito.
Pol haút cessavit, póstquam . . . áttigit.

TAMSCIOQUAMMEKICSTARECAPTAMPRAEDAMPERDIDI
NISIQUIDEGOMEISIMILEALIQUIDCONTRACONCILIUMPARO
KICASTABOATQ·OBSERUABOSIQUEMAMICUMCONSPICER
DINIA NICODEMUS CACISTUS
NETUEDEPOLKODIEMISERIASMULTASTUAS
MIKINARAUISTIEOQ·ABOPEREMAXUME
TEABIREIUSSIQUIAMEMISEREBATTUI
ILLICESTADULESCENSQUEMTEMPE. . ASIMMIN. .
. . FIC . . NT . SATQ·ARG . . EN . . M . . . ROM . . .
ETIAMEGOAUDEMD . . . MIKI . . . . . MMUT . . . . . .
INOPUSUTSESECOLLOCAUITQUAM . . . O
. . LKA . . CESSAUITPOSTQUAMT . . . MATTIGI . .

sum at]que infelix fui' *Studemundus.* 172 med *Studemundus.* 173 nisi quod ego mei simile aliud contra consilium paro *Studemundus ed. 1.* 179 *et* 180 *Studemundus ed. 1 Nicodemo tributos sic supplevit*: [De]fic[iu]nt [ae]s atque ar[ge]n[tu]m. . . . Etiam ego [rogem] d[es] mihi [mina]m [unam] mu·t[uam], *ed. 2 adnotat:* 'etiam ego audivi *scheint in A zu stehen*'. 182 '*statt*

DINIA

Mirúmst . . . . tuam . . . . . .

. . . . . .

Rem míhi . . . . . .

Puer . . . . . .

NICODEMVS

Egéntiorem ‿‿ néminem

Neque ésse credo néque fuisse néque fore.

DINIA

Cave tu ístuc dixis: ímmo etiam argentí minam,

Quam méd oravisti út darem tibi faénori,

Iam ego ádferam ad te: faénus mihi nullúm duis.

NICODEMVS

Di tíbi illum faxint fílium salvúm tuum,

MIRUMESTSIAU . . . . TUAMU . . . . . SQUA . . .

NOSUOSPARENTI . . . DAREPOSSU . . . TUSFIL . .

REMMIKINA . . . . . EDE . . L . . . ISIMUL . . . . .

PUERI . . SKI . . . . . ISP . . . . . GIS . . .

EGENTIOREM . . . . . MINEN . . . NEMINEM

ATQ·ESS . . . EDEPO . . . . . NEQ·F . . RE . . .

CAUETUISTUCDIXISIMMOETIAMARGENTIMINAM

QUAMMEORAUISTIUTDAREMTIBITAENORI

IAMEGOADFERAMADTEFAENUSMIKINULLUMDUIS

DITIBIILLUMFAXINTFILIUMSALUUMTUUM

haut *scheint mehr* haec *in A zu stehen' Studemundus.* terram attigit *idem ed. 1.* 183 mirumst ni au[divi] tuam v[ocem u]squa[m gentium] *Studemundus.* 185 rem mihi na[rravit] ede[po]l *Studemundus ed. 2.* 187 egentiorem [hercle ho]mine[m] n[ovi] neminem *Studemundus ed. 1.* egentiorem [hominem, quam ego su]m neminem *idem ed. 2.* 190 mecum *vel* med *ad hiatum post* oravisti *evitandum proponit Studemundus Langeni Beitr.*

Qum mihi, qui vivam, cópiam inopí facis:
Sed quín accedat faénus, id non póstulo.

DINIA

Defaénerare hóminem egentem haú decet.
Quam ad rédditurum té mihi dicés diem,
Cave démutassis.

NICODEMVS

Vsque donec sólvero —

V (St. XIII)

Ibi út piscabar, fúscina ici vídulum.

VI (St. XIV)

Quid múlta verba? plúrimum luctávimus.

VII (St. VIII)

Nunc ápud sequestrum vídulum posívimus.

QVMMIHIQVIVIVAMCOPIAMINOPIFACIS
SEDQVINACCEDATFAENUSIDNONPOSTULO
DEFAENERAREHOMINEMEGENTEMHAUDECET
QVAMADREDDITURUMTEMIHIDICISDIEM
CAVEDEMUTASSIS#USQ·DONECSOLUERO

V *Nonius* p. 123, 32 M. icit significat percutit ab ictu. *Plautus Truculento*: frendit e. q. s. idem Vidularia: ibi e. q. s.

VI *Nonius* p. 468, 29 M. deluetavi, pro deluctatus sum. *Plautus Trinummo*: cum e. q. s. idem in Vidularia: quid e. q. s.

VII Priscianus I p. 528, 19 H. in 'no' o vel g antecedentibus per 'ui' divisas faciunt praeteritum, ut pono posui . . .

p. 241 sqq. collatis. 193 *cfr. Luchsius in Studemundi Stud. I p. 23.* tam inopi *Buechelerus.* 195 non decet *vel* hau condecet *proponit Studemundus.* 196 dices *scripsi et interrogationis notam a Studemundo post* diem *positam delevi.* 198 fuscina vici *codd.* ici *edd. verba esse Gorginis cognovit Studemundus. versus* 198, 199, 200 *ad unam scaenam refero, in qua Gorgo et Cacistus, ut videtur, partes egerunt.* 199 plurumum *Studemundus* 200 apud *R* vidulum *D* vitulum *h* posuimus *Rr H Studemundus versum*

VIII (St. VI)

Ánimum advortite ámbo sultis. vídulum hic adpónite:
Égo servabo, quási sequestro détis, neutri réddibo,
Dónicum haec diiúdicata rés erit.

IX (St. VII)

Haúd fugio sequéstrum

X (St. XV)

Néscio qui sérvos e myrtéta prosiluít ⏑ –

antiqui tamen et posivi protulisse inveniuntur. Plautus in Vidularia: nunc e. q. s.

VIII Priscianus I p. 223, 17 H. in 'er' correptam desinentia s et t antecedentibus . . . 'er' in 'ri' mutant et faciunt genetivum, ut hic auster austri . . . excipitur sequester sequestris . . . sed Plautus hoc quoque secundum analogiam declinavit, ut in Vidularia: animum e. q. s. in eadem: haut fugio sequestrum. idem I p. 226, 13 H. neuter tamen plerique neutri declinaverunt. sed Plautus in Vidularia neutri reddibo dixit dativum. idem II p. 7, 20 H. iuniores . . . neuter neutri neutro dicentes, cum apud veteres etiam in ius secundum simplicis sui declinationem inveniatur desinens genetivo et in i dativo. Plautus in Vidularia: neutri reddibo, donicum . . . sit. Nonius p. 508, 8 M. reddibo. Plautus Vidularia: ego servabo . . . reddibo. Glossarium Plautinum p. 59, 1 H. in Vidularia: donicum pro donec.

IX Priscianus I p. 224, 7 H. *ad fr. VIII adl.*

X Priscianus I p. 123, 26 H. myrtetum quamvis femi-

facit trochaicum prima parte detruncatum et cum versibus 201—204 *uni scaenae inicit.* 201 advertite *AGLK* ⁎amabo *R* amalo *GK* et videte *A* ambo *α* sultis *Bothius, Struvius* si vultis *codd.* vitulum *RBADHLg* vitilum *G* opponite *K* apponite *rell.* 202 quasi *om. Nonii PL* sequestri *Nonius* neutri *om. G* ⁎⁎⁎ibo (red?) *Ll* redde ibo *Gg* reddibo *Hh* ñ ibo *K* redde neutri ibo *GL p. 226, 15* redde ibo *K ibid.* 203 donicum *Gg* donecum *H* res iudicata (re iudicata *Rr* reiudicata *BDHr* diiudicata *g et II p. 7, 25 codd. praeter GLK, qui* deiudicata *exhibent.* diiucata *A*) erit haec (erit. Haec *D* erit *GK* erit. hic *L* sit [haec *omiss.*] *codd. II p. 7, 25*) *codd.* haec diiudicata res erit *Ritschelius Opusc. II p. 241.* 204 haud *BRADH* haut *rell.* 205 quis *LKdh* e *Prisc. codd. Porphyr. cod. Guelferb.* per *Porphyr.*

XI (St. IX)

A. Óppositast claxéndix. — B. At ego sígni dicam quíd siet.

XII (St. X)

Sígnum recte cónparebat: húius contendi ánulum.

XIII (St. XI)

Immo íd, quod haec nostra ést patria et quod híc meus Pater, íllic autem Sóterinis ést pater.

XIV (St. XII)

Malím moriri meós quam mendicárier:
Boní miserantur íllum, hunc inridént mali.

nino genere Plautus in Vidularia (in vidularia *om.* L aulu vicularia Rr vitularia AH vidulario K) hoc protulit: nescio e. q. s. Porphyrio ad Horat. carm. I, 38 v. 7 Plautus in Vidularia (aulularia *codices recentiores*) myrtum et feminino genere et neutro dixit; feminino sic: 'per myrteta prosiluit' et 'haec myrtus Veneris est'. haec myrtus et haec myrteta nomen significat.

XI *Ad* Prisciani I p. 165, 12. 13. 14 H. *in codicibus adscriptum est:* similiter radix claxendix (clasendix GL), quod significat concham, qua signum tegitur. Plautus in Vidularia (in vidularia *om.* GL in vitularia *add.* g): opposita e. q. s.

XII Nonius p. 258, 27 M. contendere significat comparare. Plautus in Vidularia: signum e. q. s.

XIII Priscianus I p. 317, 19 H. in 'is' productam Graeca et Latina masculina vel feminina vel communia . . . haec Soteris huius Soterinis. Plautus in Vidularia: immo e. q. s.

XIV Nonius p. 138, 27 M. mendicarier pro mendicare... Plautus Vidularia: malim e. q. s.

codd. rell. mirteta *HK* myrtheta *A* prosilit *Bothius Studemundus ed. 2, ut iambicus senarius efficeretur.* 206 opposita est *codd.* clasendix *GL* clacendix *Loewius Prodr. p. 279 glossa* clacendix: concha *et Pauli p. 46, 16* calcendix: genus conchae *adhibitis.* at vero *G* siet *Bothius* sit *codd. alteram versus partem Nicodemi esse conicit Studemundus.* 207 comparebat *L et Mercerius e coni.* comparabat *rell.* contendi *om. P.* 208 Immo id, haec quod nóstra est patria ét quod hic meus ést pater, Íllic autem

XV (St. XVI)

Éiusdem Bacchaé fecerunt nóstram navem Péntheum.

XVI (St. XVII)

Ínopiam, luctúm, maerorem, paúpertatem, algúm, famem.

XVII (St. XVIII)

Paúpera haec res est

XVIII (St. XIX)

Nam audívi feminam égo leonem sémel parire

XIX (St. XX)

Vbi quámque pedem víderat, suffúrabatur ómnis.

XV Priscianus I p. 299, 15 H. invenitur tamen in usu etiam in 'um' accusativus huiuscemodi nominum ... Plautus in Vidularia: eiusdem e. q. s.

XVI Priscianus I p. 235, 4 H. algor algōris, quod etiam hic algus huius algus dicitur. Plautus in Vidularia (Vidullaria R vidŏlaria Dd): inopiam e. q. s. *cfr.* I p. 192 H.

XVII Priscianus I p. 152, 8 H. pauper cuius femininum in a quoque vetustissimi proferebant. Plautus in Vidularia (vitularia L): paupera e. q. s. Probus Cathol. p. 16, 13 K. dicitur et haec paupera. Plautus: paupera e. q. s.

XVIII Philargyrius in Vergilii ecl. II v. 63 torva leaena .... dicebant enim leonem masculum et feminam, ut Plautus in Vidularia: nam e. q. s.

XIX Nonius p. 220, 25 M. pedis, quem nos pediculum dicimus, generis masculini est. Novius: est pedis e. q. s. feminini Plautus Vidularia: ubi quamque e. q. s.

Sóterinis ést pater *Bothius et, qui* nóstra patriast *scribit, Studemundus. fortasse* quod nostra est haec. 211 ministrantur *codd.* (niministrantur H^1 boniministrantur H^2) im miserantur *Lipsius Mercerius* illum nunc *codd.* illunc *Lipsius* illum hunc *Quicheratius* 212 bacche *AD* bache *BHGLK* 214 pauper *R* paupera *post* est *in marg. add. Probi cod. Bob.* 215 *Studemundus verba in duos versus disposuit sic:* nam audivi féminam Égo leonem sémel parire. *tangitur Herodoti fabula III, 108.* 216 videbat *codd.* viderat *Fleckeisenus in Annal. philol. 1861 p. 575 sq., qui iambicum septenarium restituit.* suppurabatur *L* supfurabatur H^1 sub-

XX (St. XXI)

Nunc sérvus argentum á patre expalpábitur.

XXI (St. XXIII)

⏑⏑–⏑ séd leno egreditúr foras:
Hinc éx occulto sérmonem eius súblegam.

XXII (St. XV)

Haec mýrtus Veneris est . . . .

*XXIII (St. IV)

⏑⏑–⏑⏑ malo hunc ádligari ad hóriam,
Vt semper piscétur, etsi sít tempestas máxima.

*XXIV (St. XXII)

hunc iuvenem insui culleo atque deportari iussi annonam bonam piscibus.

XX Nonius p. 104, 10 M. expalpare, elicere . . . Plautus Vidularia: nunc e. q. s. id. p. 476, 22 M. expalpabitur pro expalpabit, quod est extorquebit. Plautus in Vidularia: servus e. q. s.

XXI Nonius p. 332, 31 M. legere . . . Plautus Aululariа: sed leno e. q. s.

XXII Porphyrio ad Horat. carm. I, 38, 7 *ad fr.* X *adl.*

XXIII Fulgentius de abstr. serm. p. XIV et XV L. oriam dicunt naviculam modicam piscatoriam, unde et Plautus in Cacisto ait: malo e. q. s.

XXIV Fulgentius de abstr. serm. p. XXII et XXIV L. culleum dicitur saccus, in quo rei inclusi in mare mittuntur, sicut ait in Vidularia Plautus: hunc e. q. s.

furabatur *Studemundus* 217 nunc *om. codd. p. 476* servus a patre argentum *codd. p. 476* servos *Studemundus. cfr. quae de hoc versu et versibus* 218 *et* 219 *explicui in praef. p. 17 adn. 3.* 219 sermones atus *codd.* sermone aius H^1P sermone satus *edd.* sermones satos *Scioppius* sermones eius *Guyetus* sermonem eius *Mercerius Studemundus* sermonem catu *Quicheratius.* 221 alligari *Brux. 9176* oriam *codd.* horiam *Studemundus.* aliqua *Brux. 10083* maxima *Brux. 9172* maxuma *Studemundus.* 222 iuvenem hunc *et* in culleo *et* in altum deportari *Brux. 9172* piscibus *om. idem.* annonam piscibus *non convenit cum antiquo sermone nedum Plauti, itaque versum exordiri talem* hunc iúvenem culleo ínsui *vanum est.*

INCERTARVM FABVLARVM FRAGMENTA.

I (Both. 5)

Epeúm fumificum quí legioni nóstrae habet coctúm cibum.

II

Quod vólt det pensum, cíccum non intérduo.

III (B. 6)

225 Gannít odiosus ómni totae fámiliae.

IV

⏑⏑́⏑–⏑⏑́⏑–⏑⏑́ me vellem vérti
In ánginam, quo huic ániculae faucés praeoccupárem.

I Varro de l. l. VII, 38 M. Plautus: Epeum e. q. s. Epeum fumificum cocum ab Epeo illo, qui dicitur ad Troiam fecisse equum Troianum et Argivis cibum curasse.

II Varro de l. l. VII, 91 M. ciccum dicebant membranam tenuem, quae est ut in malo Punico discrimen; a quo etiam Plautus dicit: quod e. q. s. *cfr.* Auson. praef. idyll. 13 nec ciccum suum Plautus offerret *et* Rudentis v. 580.

III Varro de l. l. VII, 103 M. multa ab animalium vocibus tralata in homines, partim quae sunt aperta, partim obscura. perspicua ut Ennii: animus e. q. s. Plauti: gannit e. q. s.

IV Paulus p. 8, 3 M. angor est animi vel corporis cruciatus, proprie a Graeco ἀγχόνη, id est strangulatione dictus, unde et faucium dolor angina vocatur. Plautus: vellem e. q. s. Servius ad Verg. Georg. III v. 497 et faucibus angit obesis;

223 fumificum Epeum *Bothius transposuit haud probabiliter propter Varronis sequentia verba* Epeum fumificum cocum. *admitti* Epeús *praeter* Epíus, *quod exstat Bacch. v. 937, exposuit Lachmannus ad Lucret. III v. 374. Varronis editores legunt iambicos senarios. cfr. Merc. v. 398* quae habeat (praehibeat *Ritschelius Opusc. II p. 400*) cottidianum familiae coctum cibum. 224 det pensum *scripsi.* densum *codd.* elenchum *coni. Muellerus a Loewio Prodr. p. 274 non recte probatum.* 225 oggannuit *coni. Scaliger, quod Bothius recepit talem versum effingens* Obgánnuit odiósus totae fámiliae. 226 vellem me in anginam verti *codd. verba transposui ad versus efficiendos. cfr. p. 19.* 227 quo huic *Paulus* ut huic *Servius*

V (B. 1)

aerumnulas

VI (B. 2)

bellule

VII (B. 8)

230 Licet vós abire curriculo

VIII (B. 9)

Iam tíbi tuis meritis crássus corius rédditust.

IX (B. 10)

Dí bene vortant, téne cruminam, ni ínerint trigintá minae

X (B. 11)

Núllam ego rem citiórem apud homines ésse quam famám reor.

tumentibus. angit autem bene ait, nam angina dicitur porcorum morbus, qui occupat fauces. Plautus: vellem e. q. s. Scholia Bernensia ad Verg. Georg. III v. 497 angit, corripit, stringit. angit bene ait, nam angina dicitur porcorum morbus, quae occupat fauces. Plautus dicit: vellem e. q. s.

V Paulus p. 24, 1 M. aerumnulas Plautus refert furcillas, quibus religatas sarcinas viatores gerebant.

VI Paulus p. 36, 4 M. bellule apud Plautum deminutivum adverbium est a bene, quod facit belle et bellule.

VII Paulus p. 49, 6 M. curriculo pro cursim ponebant. Plautus: licet e. q. s.

VIII Paulus p. 60, 7 M. corius apud antiquos masculino genere dicebatur. Plautus: iam tibi e. q. s.

IX Paulus p. 60, 10 M. crumina sacculi genus. Plautus: di bene e. q. s.

X Paulus p. 61, 16 M. citior comparativum a cito. Plautus: nullam e. q. s.

et scholia Bernensia. praeoccuparem fauces *schol. Bern. de* angina *cfr. Ritschelii Trin. edit. 2 praef. p. LXVII. Ribb. com. lat. ed 2 coroll. p. XLV.* 230 *de* curriculo *cfr. Brixius ad Mil. 523.* 231 redditus est *codd.* redditust *Bothius Muellerus.* 232 vertant *boni codd.* vortant *vg.* inerunt *Lindem.* minuerunt *aut* minuerint *vg.* in ea erunt *Scaliger* ni inerint *Buech.* 234 stultus *Pauli codd.* stultum *Osbernus* adversum *M* adversus *G et Os-*

XI (B. 12)

Stúltus est advérsum aetatem et cápitis canitúdinem.

XII

. . cónruspare túa consilia in péctore.

XIII (B. 13)

Númnam mihi oculí caecultant? éstne hic noster Hérmio?

XIV (B. 14)

eiuravit militiam

XV (B. 15)

. . . . . sic mé subes cotídie
Quási fiber salicém . . . . . .

XVI (B. 16)

herbam do

XI Paulus p. 62, 1 M. canitudinem pro canitie. Plautus: stultus e. q. s. Osbernus p. 88 M. ... et haec canitudo, i. canities, unde Plautus stultum est, inquit, adversus e. q. s.

XII Paulus p. 62, 2 M. conruspari, conquirere. Plautus: conruspare e. q. s.

XIII Paulus p. 62, 3 M. caecultant caecis proximi sunt oculorum acie obtusa. Plautus: numnam e. q. s. Osbernus p. 106 caeco ... et caeculto ... unde Plautus: numnam e. q. s.

XIV Paulus p. 77, 17 M. eiuratio significat id, quod desideretur, non posse praestari. Plautus: eiuravit militiam.

XV Paulus p. 90, 3 M. fiber genus bestiae quadripes. Plautus: sic me e. q. s. quo nomine extremae orae fluminis appellantur. unde et fibras iocinorum et fimbrias vestimentorum dicimus.

XVI Paulus p. 99, 7 M. herbam do cum ait Plautus, significat, victum me fateor; quod est antiquae et pastoralis vitae indicium. nam qui in prato cursu aut viribus contende-

bernus. *cfr. Epid. v. 106:* praeter aetatem et virtutem stultus es Stratippocles *unde hic quoque* es *praeoptandum videtur.* capitis *Pauli codd.* huius capitis *Osbernus.* 235 *supple* nunc *vel* cito *vel* quin 236 oculi mihi *Osbernus* ubi est Hermio *Osbernus.* 239 salicem fiber *transposuit Bothius unum versum iambicum effingens, qui sic quoque potest scandi* quasi f. s. mordens. *Weisius, ut solet, eum sequitur.*

XVII (B. 18)

. . . . . init te umquám febris.

XVIII (B. 19)

Neque múneralem légem neque lenóniam,
Rogáta fuerit nécne, flocci exístumo.

XIX (B. 20)

Pérfidiose cáptus edepol nérvo cervices probat.

XX

245 [nauteam] . . . lem atque aro . . .

bant, cum superati erant, ex eo solo, in quo certamen erat, decerptam herbam adversario tradebant.

XVII Paulus p. 110, 11 M. init ponitur interdum pro concubitu; interdum pro invenit, ut init rationem; interdum pro introit, ut Plautus: init e. q. s.

XVIII Paulus p. 143, 4 M. muneralis lex vocata est, qua Cincius cavit, ne cui liceret munus accipere. Plautus: neque e. q. s.

XIX Festus p. 165, 23 M. nervum appellamus etiam ferreum vinculum, quo pedes inpediuntur, quamquam Plautus eo etiam cervices vinciri ait: perfidiose e. q. s.

XX Festus p. 165, 27 M. [nauteam ait Opi]lius Aurelius herb[ae genus esse granis nigris] e. q. s. Plautus in Artemone: . . . [mu]lionum nauteam fecisset . . . . lem atque aro[matum. idem Curculione: nam e. q. s. in Casina: ei pr]o scorto e. q. s.

241 *non* init te nunquam, *quod in Muelleri editione legitur, sed* init te umquam *traditum esse monet Thewrewk von Ponor 'Festus-Studien' p. 13, qui* ted *scribere vult.* iniit te umquam febris? *Bothius e coni.* 243 flocci aestimo *codd.* floccid aestumo *editores* flocci existumo *Scaliger, Ritschelius ad Mostell. v. 76. legem Cinciam constat latam esse a tribuno plebis anno u. c. 550. cfr. Bruns Fontes iur. Rom.*[4] *p. 43.* 244 eo epol *cod.* edepol *Scaliger* probas *Scaliger. cfr. Menandri Carinae περὶ τὸν τράχηλον ἀλύσιόν τίς σοι δότω (Mein. IV p. 145).* 245 *dubium utrum Artemonis*

XXI (B. 21)

Muriática autem vídeo in vasis stágneis
Narítam, bocam, cóngrum et cornutam ét phagrum,
Anguíllas fartas, cónchas piscinárias.

XXII (B. 22)

Nón ego te noví, navalis scríba, columbar ínpudens?

XXIII (B. 23)

Níl deconciliáre sibus, nísi quid persibús sapis.

XXIV (B. 24)

Sacrum án profanum hábeas parvi pénditur.

XXI Festus p. 166, 20 M. narita (*corr. Scaliger* narica *cod. et Paulus*) est genus piscis minuti. Plautus: muriaticam e. q. s. Placidus p. 68, 14 D. narria (notria H) piscis.

XXII Festus p. 169, 4 M. navalis scriba, qui in nave apparebat, inter aliud genus scribarum minimae dignitatis habebatur, quod periculis quoque eius ministerium esse[t] obiectum. Plautus: non ego e. q. s.

XXIII Festus p. 217, 26 M. persibus (*corr. Scaliger* persicus *cod. et Paulus*) peracutum significare videtur, ut Plautus: nihil e. q. s.

XXIV Festus p. 229, 7 M. [profanum quod non est sacrum] Liv[ius] . . . blici . . . [Plautus: sacrum an profanum ha]bea[s parvi penditur]. *lacunas explerunt* Pauli *verbis* p. 228, 15 M. profanum quod non est sacrum. Plautus: sacrum an profanum habeas parvi penditur.

an alius fabulae, verum tamen Plautina. 246 muriaticam *cod.* muriatica *Scaliger Muellerus* 247 naricam *cod.* naritam *Scaliger* narica *i. νάρχη ubique Buechelerus.* bonam *cod.* bocam *scripsi, cfr. Aristophanis Σκηνὰς καταλ. fr. VI (Mein.) ἀλλ' ἔχουσα γαστέρα Μεσσὴν βοᾶκων ἀπεβάδιζον οἴκαδε.* bonam naritam *Scaliger* et naritam bonam *Muellerus* congrum *exempli causa inieci.* canutam *cod.* camarum *Scaliger* cornutam *Muellerus* taguma quinas fartas *cod.* phagrum anguillas fartas *scripsi (lolligines et torpedines fartae memorantur apud Athenaeum I p. 4b VII p. 293c 314d 326e Apicium IX, 3);* tagenia equinos (echinos) fartos *Scaliger* trygona squillasque fartas *Muellerus* 249 columbari *cod.* columbar *Scaliger. versum Amphitruoni attribuunt et Schroederus de fragmentis Amphitruonis Plautinae p. 34 et S. Brandtius Mus. Rhen. XXXIV p. 587. cfr. Goetzius Amph. p. 119.* 250 nihil *cod.* nil *Bothius* de consiliare

XXV (B. 59)

pullaria

XXVI (B. 57)

vix super . . . e misero mihi ac . . . reglescit.

XXVII (B. 56)

[surus] . . . . . non est tibi

XXVIII (B. 25)

255 Vlcerosam, cónpeditam, súbverbustam, sórdidam.

XXIX (B. 61)

venter suillus di . . . [scr]utillum ego me hodie . . . . esa farte biberem . . .

XXV Paulus p. 243, 3 M. pullariam Plautus dixit manum dextram.

XXVI Festus p. 278, 30 M. [r]eglescit (*Vrs.* egiescit *cod.*) cum dixit [Plautus, significat crescit h]oc versu: vix super . . . [va]e misero mihi ac . . . [reglescit. factum est a gliscit]; inde etiam glires dicti videntur, quibus corpus pinguitudine adcrescit. *Plauti nomen restitutum est e* Pauli *verbis* p. 279, 5 M. reglescit (regiescit *codd. optimi*) apud Plautum significat crescit.

XXVII Festus p. 297, 34 M. surum dicebant, ex quo [per deminutionem surculus fac]tum est, Plau[tus in . . . . . surus] non est tibi.

XXVIII Festus p. 309, 15 M. subverbustam verberibus (*Vrs.* veribus *cod.* verubus *Paulus*) ustam significat Plautus cum ait: uicerosam e. q. s.

XXIX Festus p. 333, 1 M. [scrutillus appel]labatur venter suillus co[ndito farre expletus]. Plautus: venter sullus e. q. s. Paulus p. 332, 2 scrutillus venter suillus condito farre expletus.

sibus *cod.* de conciliare sibus (sibi) *Vrsinus* deconciliares illi *Scaliger Bothius* deconciliares ibus *Muellerus* deconciliare sibus *Buechelerus Mus. Rhen. XXXVII p. 518 adn. 1.* qui *cod.* quid *corr. Scaliger* persibus *cod.* (persicus *id. in lemmate et in versu Naeviano*) 253 *versus ab Vrsino suppositos* vix supersum dolori qui in dies vae misero mihi ac perdito reglescit magis magisque *Bothius recepit de suo mutans* super ego sum *et* mage magisque. *datur tale* Vix súperavi illa, cum ex hac re misero mihi Acér dolor reglescit. 254 surum non est tibi *Bothius.* 255 uicerosam *cod.* ulcerosam *Vrsinus* conpenditam *cod.* compeditam *vg. Vrsinus.* 256 sullus

XXX (B. 36)

thocum

XXXI (B. 60)

vesperna

XXXII

Gellius IV, 7, 1 Valerius Probus — Hannibalem et Hasdrubalem et Hamilcarem ita pronuntiabat, ut paenultimam circumflecteret, teste epistula eius scripta ad Marcellum, in qua Plautum et Ennium multosque alios veteres eo modo pronuntiasse affirmat, solius tamen Ennii versum unum posuit ex libro, qui Scipio inscribitur.

XXXIII (B. 54)

260 A. Quid ést? B. Hoc rugat pállium, amíctus non sum cómmode.

XXX Paulus p. 367, 8 M. thocum genus sellae habetur apud Plautum.

XXXI Paulus p. 368, 8 M. vesperna apud Plautum cena intelligitur.

XXXIII Gellius N. A. XVIII, 12, 1 id quoque habitum est in oratione facienda elegantiae genus, ut pro verbis habentibus patiendi figuram agentia ponerent ac deinde haec vice inter sese mutua verterent. Iuventius in comoedia 'pallium' inquit 'flocci [facio] ut splendeat'. nonne hoc inpendio venustius gratiusque est, quam si diceret 'maculetur'? Plautus etiam non dissimiliter: quid est e. q. s.

cod. suillus *corr. Vrsinus, cuius commentum* venter suillus ... dicam suo nomine scrutillum, ego me hodie... si quid esset, quod comesa farte biberem *Bothius paucis mutatis recepit.* . . . inillum *cod.* scrutillum *cum Vrsino scribendum est; cfr. glossa in Loewii Prodr. p. 282* scrutillus ventriculus fartus. *tres senarii videntur fuisse, lacunas sic potes explere:* Ventér suillus distribuatur pluribus. B. Totúm scrutillum ego me hodie esurum reciperem, Si quód comesa farte biberem esset mihi. 257 *id est* θῶχον 259 *eadem ratione syllabam produxit Varro satur. v. 213 B.* 260 *personas distribuit Buechelerus.* quid hoc est *Seyffertus Studia Plaut. p. 29. iambicum octonarium statuit Fleckeisenus 'Zur Kritik der Dichterfrag-*

XXXIV (B. 55)

Exí tu Dave, age, spárge: mundum hoc ésse vestibulúm volo,
Venús venturast nóstra: nolo hoc púlveret . . .

XXXV (B. 62)

Charisius p. 66, 19 K. inveniuntur tamen quaedam peregrina quae cum incremento syllabae declinantur, ut Calchas, Pallas, 'Atlas, gigas. faciunt enim Calchantis, Pallantis, Atlantis, gigantis; quamvis antiqui, ut Pacuvius et Plautus, Calchan dicant, non Calchantem.

XXXVI (B. 40)

Inibi íntus esto, dónicum ego revénero.

XXXVII (B. 41)

265 butubatta

XXXIV Gellius N. A. XVIII, 12, 4 itidem Plautus pulveret dicit, quod non pulvere impleat, set ipsum pulveris plenum sit: exi tu e. q. s.

XXXVI Charisius p. 197, 15 K. donicum pro donec. ita Livius, inquit, usurpat: ibi e. q. s. Plautus quoque: inimicus e. q. s.

XXXVII Charisius p. 242, 10 K. butubatta. hoc Plautus pro nihilo et pro nugis posuit, ut in glossis veterum.

mente bei Gellius' p. 45. Hertzius verba in duos versus disposuit . . . . quid ést hoc? rugat pállium Amictus non sum cómmode . . . . 261 exi Dave *Ritschelius Opusc. II p. 326 adn. trochaicos numeros ponens; iambicos agnoscit Fleckeisenus l. a. p. 45. senarii fient sic:* exi Tundare, Age spárge . . . 262 non *codd.* nolo *Fleckeisenus. Ladewigius Philol. XVII, 268 versus Bacchidibus fabulae attribuit.* 263 Calchan *N Ritschelius proll. in Trin. edit. 2 p. LXVIII. cfr. ed. 1 proll. p. LXXXVII.* Calcha *ablativum habes Men. v. 748, ubi* Calchante *codd. contra testante Prisciano.* 264 inimicus esto *codd.* inibi intus esto *Bothius. Bergkius 'Auslaut. D im alt. Lat.' p. 160 conicit versum esse Rudentis III, 4 eumque sic formatum:* A. Abi modo ego — Tr. Inimicus esto, donicum ego revenero *post huius scaenae v. 73 inserit. neque etiam hoc loco* inimicus esto *apte dictum*

XXXVIII (B. 39)

ego illi venear

XXXIX

Vinúm precamur. nam híc deus praeséns adest.

XL

⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ síqua forte cóntio est,
Vbi éum hietare nóndum mi in mentém venit.

XXXVIII Diomedes p. 368, 25 K. est tamen apud veteres veneor et venditus sum, et apud Plautum: ego e. q. s.

XXXIX Diomedes p. 458, 23 K. . . . vult enim per Cererem panem intelligi, per Liberum vinum, per Venerem concubitum: per inventum subiectumve inventorem dominantemve sic: vinum e. q. s. Servius ad Aen. I, 724 et vina coronant; vina pro poculis posuit, et est tropus synecdoche, ut Cererem dicimus pro frumento. sic Plautus: vinum e. q. s. Donati Ars gram. p. 400, 7 K. metonymia est [dictio] quaedam veluti transnominatio. huius multae sunt species. aut enim per id quod continet id quod continetur ostendit, ut 'nunc' . . . aut contra ut 'vina coronant' aut per inventorem id quod inventum est [ostendit] ut 'sine' . . . aut contra ut 'vinum' e. q. s. Pompeii Comm. p. 307, 7 K. aut ab inventore id quod inventum est ut 'sine' . . . aut e contrario, id est 'vinum' e. q. s. Isidorus Orig. I, 37, 9 at contra per inventum inventorem demonstrat, ut 'vinum precamur' pro Libero, qui vinum apud Graecos invenit.

XL Diomedes p. 345, 4 K. hiare et hietare veteres dixerunt. Plautus (plaustus *B* plautus *cett. omis. Putschius*): siqua e. q. s.

esse videtur. de donicum *cfr. Ritschelii Opusc. II p. 241.* 265 *cfr. Buechelerus Mus. Rhen. XXXVII p. 517.* 266 egone *ς*. 267 praecamur *Diom. M* pracamur *B* precemur *ς* precemur *Serv. codd.* precatur *Donati S* precamur *s. Pomp. P* (precemur *cett.*) *Isidorus.* 268 concio *B* 269 eum *codd.* nondum in *codd.* nondum mi in *Buechelerus* mente *AM* venit *codd.* venerit *Spengelius Caecil. Stat. fragm. p. 58. cur versus*

XLI

270 ut mittebam vínum pulchrum, múrrinam.

XLII

Plinius Nat. Hist. XIX, 19 (§ 50): in XII tabulis legum nostrarum nusquam nominatur villa, semper in significatione ea hortus, in horti vero heredium, quam ob rem comitata est et religio quaedam, hortoque et foro tantum contra invidentium effascinationes dicari videmus in remedio saturica signa, quamquam hortos tutelae Veneris adsignante Plauto.

XLIII (B. 51)

cette patri meo

XLIV (B. 65)

. . . haec praesepés mea est.

XLI Plinius Nat. Hist. XIV, 15 (§ 92) lautissima apud priscos vina erant myrrhae odore condita, ut apparet in Plauti fabula quae Persa inscribitur, quamquam in ea et calamum addi iubet. ideo quidam aromatite delectatos maxime credunt. sed Fabius Dossennus his versibus decernit: mittebam e. q. s. et in Acharistione: panem e. q. s.

XLIII Cledonii Ars (Gr. lat. K. V) p. 59, 20 nam ab eo quod est cedo, dic mihi illam rem, secundam et tertiam personam non facit, cedis cedit; in plurali facit cette, ut Plautus in * 'cette patri meo'. Pompeii Comm. p. 240, 23 'cette patri meo' habes etiam apud Plautum, id est 'date patri meo'. Phocae ars (Gr. lat. K. V) p. 436, 15 cedo etiam numeri pluralis lectum est apud Plautum cette. Mar. Plot. Sacerd. (G. l. K. VI) p. 490, 20 cedo numeri pluralis cette: sic Plautus et antiqui comoediographi.

XLIV Probus Cathol. p. 8, 3 K. hoc praesepe huius

fragmentis adiecerim, exposui p. 16. 270 murrina *E* dulcem *in fine versus addit M. Voigtius Mus. Rhen. XXVIII p. 61. cfr. Acharistionis v. 2. versum Plauto reddidit Ritschelius Opusc. III p. 177 sq.* 272 *de* cette *disseruit Ritschelius ad Mercatoris v. 965.* 273 praesepis *Sacerdos* hoc (*corr.* haec) praesepes meus (*corr.* meas est *B.* *'Charisius p. 44 in eadem*

XLV (B. 67)

reboo

XLVI (B. 26)

275 glirium examina

XLVII (B. 28)

⏑ quid murmurillas tecum et te discrucias ⏑–

XLVIII

Levior es quam tippula . . .

XLIX (B. 38)

penitissime

praesepis declinatur. nam quod Plautus 'haec praesepes mea est' genere feminino, sicut apud Graecos, auctoritas est, non ratio. *idem exstat ap.* Mar. Plot. Sacerd. p. 472, 25 K.

XLV Probus Cathol. p. 38, 31 K. igitur quod Plautus posuit reboo, non latine sed graece posuit, *βοῶ βοᾷς*, unde derivativum reboo reboas.

XLVI Nonius p. 119, 23 M. glis nominativus ab eo, quod sunt glires. Laberius e. q. s. Plautus genetivo plurali: glirium examina.

XLVII Nonius p. 142, 33 M. murmurillum, murmuratio. Plautus Rudente: nolo e. q. s. idem: quid e. q. s.

XLVIII Nonius p. 180, 9 M. tippula animal levissimum, quod aquas non nando, sed gradiendo transeat. Varro Bimarco: ut levis e. q. s. Plautus: levior e. q. s.

XLIX Nonius p. 217, 14 M. posticam feminino genere consuetudine appellamus. Lucilius e. q. s. Varro *Ταφῇ Μενίππου*: perrexit [in] interiores partes domuis posticae, ut ait Plautus, penitissima e.

re posuit versum Curculionis II, 1, 13 quin reciperet se huc esum ad praesepem suam. *ad quod exemplum nescio an haec quoque revocanda sint ita,* quod Plautus haec praesepes usus est' *Keilius* 274 *cfr.* boat *Amph. 232.* 277 est *Quicheratius* tippula *codd. Nonii et Pauli p. 366, 5. cfr. Ritschelius ad Persae v. 244. Vahlenus Coniect. in Varronis satur. p. 136 sq* tipulla *vel* tippulla *Scaliger Muellerus. cfr. glossa* tippula: vermis aquaticus *in Loewii Prodr. p. 289. cur versum fragmentis adcensuerim legitur p. 17.* 278 penitissime

L (B 7)

Nám pater tuus númquam cum illac étiam limavít caput.

LI (B. 29)

Nec ín machaeram aúdes dentes fréndere.

LII

Plocamoís ornatum fróntem habet petilís habris.

L Nonius p. 333, 31 M. limari, exquirere et delenire, secundum consuetudinem, a lima dictum. Plautus Menaechmis: anum e. q. s. limare etiam dicitur coniungere. Plautus Bacchidibus: nec e. q. s. σχηματικῶς. idem: nam e. q. s. (idem schematico *H* scematico *vg.* σχηματικῶς *corr. Lipsius* σχηματικῶς idem *transposuit Ritschelius Parerg. p. 169).*

LI Nonius p. 447, 10 M. fremere et frendere hoc disparantur, quod est fremere magnum sonare. Vergilius e. q. s. frendere alicubi cum gemitu vel iracundia miserum aut minax sonare. Vergilius e. q. s. Plautus: nec e. q. s.

LII Nonius p. 149, 7 M. petilum, tenue et exile. Lucilius e. q. s. Plautus plocino nam coloratum frontem habet petilis habis. petili (petilis H) tenuis dicit, habris mollis dici (petilis ... dicit *edd.*). *idem* p. 204, 26 M. frontem feminino genere Vergilius ait: et e. q. s. masculino Titinius e. q. s. Plautus: nam coloratilem frontem habet petulis.

codd. cfr. Vsenerus in Fleckeiseni Annal. 1867 p. 248. penitissimae *Mercerius.* 279 illa *codd.* illac *Ritschelius Parerg. p. 169.* limabit *vg.* limavit *Lipsius* 280 nec machaeram (maceram *H*) audes *codd.* nec machaera mi audes *Bothius Quicheratius* nec in machaeram audes *scripsi.* 281 plocino nam *codd. p. 149.* plocino *om. codd. p. 204. Ritschelius Parerg. p. 170 priorum, qui titulum fabulae e* plocino *fingere conati sunt, coniecturas refutans proponit* pol timeo *aut* pol cinnamo. *in* plocino *inesse opinor* plocamo, *cum de mulierum ut videtur imitatore quodam agatur. cfr. Luciani Alexand. c. 11* προεισπέμπεται δὲ ὁ Ἀλέξανδρος κομῶν ἤδη καὶ πλοκαμοὺς καθειμένος ... οὕτως ἄρα ὁ Ποδαλείριος μάχλος καὶ γυναικομανὴς τὴν φύσιν. *itaque* plocino nam col *in* plocamois *mutavi suadente Bucchelero.* coloratum *codd. p. 149* coloratilem *codd. p. 204* coloratum ille *Ritschelius* corollatum ille *Ribbeckius Coroll. fragm. com. lat.*[2] *p. XXXI* ornatum *Buechelerus iambicum senarium restituens* petilis habis *codd. p. 149* petulis *codd. p. 204* petilus habrus *Scaliger Ritschelius* petilis labris *Iunius. Luciani Muelleri* (*in Lucilii ed. p. 244*) namque coloratum frontem habet

LIII

Néque ego ad mensam públicas res clámo neque legés crepo.

LIV

Et égo te conculcábo ut sus catulós suos.

LV

. . . hunc sermonem ínstiti.

LVI (B. 32)

285 properate prandium

LVII (B. 42)

corpus tuum virgis ulmeis inscribam

LIII Plenior comment. Servian. ad Aen. I v. 738 increpitans, inclamans .... aut certe arguens familiariter segnitiem tarde accipientis, cum esset avidus in bibendo. [nam sequitur 'ille impiger'. melius tamen accipimus clara voce hortatum, ut Plautus: neque e. q. s.]

LIV Plenior comment. Servian. ad Aen. II v. 357 catulique, sane catuli non solum canum sed et serpentum, ut 'aut catulos tectis aut ova relinquens'. Plautus etiam suum: et ego e. q. s.

LV Plenior comment. Servian. ad Aen. IV v. 533 insistit... aut insistit volutare, aut insistit proposito moriendi. Plautus tamen ita ait: hunc e. q. s.

LVI Plenior comment. Servian. ad Aen. IX v. 399 pulchram e. q. s. aut deest 'adire' aut deest 'ad', ut sit 'ad mortem properet'; aut certe antique 'properet mortem', ut Plautus 'properate prandium'. Philargyrii comment. ad Georg. IV v. 170 fulmina; fulmina properant vetuste ait, ut Plautus 'properant prandium'.

LVII Servius ad Aen. I v. 478 inscribitur dilaceratur, ut Plautus: corpus e. q. s.

petilust habrus *abicit Seyffertus Stud. Plaut. p. 20.* 282 *ad Militis III, 1 viri docti rettulerunt. cfr. Ritschelii adnot.* 283 *cfr. p. 18.* 285 properate *Serv.* properant *Philargyr., quod recepit Bothius, qui solum Philargyrii testimonium attulit.* 286 inscribitur *C, qui* Plautus *omisit. ita fit senarius.* inscribam virgis úlmeis corpús tuum *Bothius. cfr. congesta*

LVIII (B. 43)

Númquam ad civitátem venio nísi circumfertúr peplum.

LIX (B. 47)

paupera est haec mulier

LX (B. 45)

ipsa sibi mortem creat

LXI

290 **castrum poenarum**

LVIII Servius ad Aen. I v. 480 peplumque ferebant, peplum proprie est palla picta feminea Minervae consecrata, ut Plautus: numquam e. q. s.

LIX Servius ad Aen. III. v. 539 terra hospita, usurpative 'hospita' dixit, quae enim in es exeunt, communia esse possunt. nam femininum in a non mittunt. Lucanus: hospes e. q. s. nec mirum, abusum esse Virgilium, cum et Plautus 'paupera' dixerit, ab eo quod est hic et haec pauper. *idem* ad Aen. XII v. 519. pauperque domus. 'hic' et 'haec pauper' dicimus: nam 'paupera' usurpatum est. sic Plautus: paupera e. q. s.

LX Servius ad Aen. VI v. 205 brumali frigore viscum, bene 'brumali' addidit. tunc enim maturum est et auri imitatur colorem, nam nova fronde viret. quod, ut ait Plinius in naturali historia, de fimo turdelarum in certis arboribus nascitur. unde Plautus: ipsa e. q. s.

LXI Servius ad Aen. VI, 775 castrumque Inui ... castrum autem civitas est. nam castra numero plurali dicimus, licet legerimus in Plauto 'castrum poenarum'; quod etiam diminutio ostendit, nam castellum dicimus.

a Lorenzio ad Pseudol. v. 523. 287 cum infertur *codd.* quando infertur *Bothius* circumfertur *scripsi.* cum illi fertur *Buechelerus.* 288 pauper *M* (paupera *man. rec.*) *cfr. Vidul. fr. XVII* paupera haec res est. 289 vi *F* sibi *cett.* avis *ante* mortem *codd. praeter AS* cacat *coni. Burmannus Isidori Orig. XII, 7, 71 respiciens* turdela, quasi maior turdus, cuius stercore viscum generari putatur, unde et proverbium apud antiquos erat, malum sibi avem cacare. 290 poenorum *r.* poenarum

LXII (B. 46)

⏑ ⏓ pro laruáto te circúmferam.

LXIII

dissipabo te tamquam folia farferi

LXIV

faciles oculos habet

LXV

ego hunc hominem hodie texam pallio

LXVI (B. 44)

295 Servius ad Aen. III, 42 scelerare polluere, et est sermo Plautinus, quo hodie non utimur.

LXVII (B. 50)

In péllibus perículum porténditur

LXII Servius ad Aen. VI v. 229 circumtulit purgavit. antiquum verbum est. Pautus 'pro laruato te circumferam' id est purgabo. nam lustratio a circumlatione dicta est vel taedae vel sulphuris.

LXIII Servius ad Aen. VII v. 715 fabarim autem quem dicit etiam ipse per Sabinos transit et farfarus dicitur. Plautus: dissipabo e. q. s.

LXIV Servius ad Aen. VIII v. 310 facilesque oculos e. q. s. physici dicunt, ex vino mobiliores oculos fieri. Plautus 'faciles oculos habet', id est mobiles vino.

LXV Servius ad Aen. X v. 424 dum texit dum spoliat; nam tempus praesens est, non praeteritum ab eo quod est 'tego' (texo R M). sic Plautus: ego e. q. s. [et 'tegit' 'te' primam syllabam corripit, ut tantum positione longa sit].

LXVII Porphyrio ad Hor. Serm. I, 6, 22 quoniam in propria non pelle quiessem; ex proverbio sumptum est; eos namque

rell. 291 circumferem *A. de* laruatus *cfr. Brixius ad Capt. v. 596.* 292 taquam *L.* farfari *codd. cfr. Goetzius ad Poen. v. 478. senarius efficitur* te dissipabo *transpositis.* 294 hodie texam *ASMF* detexam *RLH. cfr. Goetzius et Loewius ad Amph. v. 294.* 295 scelerare manus *Plauti fragm. editores.* 296 *e Porphyrionis verbis editores*

LXVIII (B. 49)

Cilíx, Lycisce, Sósia, Stiche, Pármeno,
Exíte et ferte fústes privos ín manu.

LXIX (B. 53)

médicum habet patágus morbus aés

LXX (B 58)

300 ..t qui talis ést de gnatabús suis.

qui mediocritatis suae oblitī maiora se ipsis adpetunt, solemus dicere non continere se intra pelliculam suam; et hoc scilicet inde sumptum est, quod ductores in pellibus dormirent, cuius rei et Lucilius testis est cum dicit: per e. q. s. et Plautus, cum de anu ebria iocaretur, ait: in e. q. s.

LXVIII Acron ad Hor. Serm. II, 5, 11 privum autem est, quod unius est; unde et privilegium, ut hoc Plautinum indicat: Cilix e. q. s.

LXIX Macrobius V, 19, 11 omnino autem ad rem divinam pleraque aenea adhiberi solita multa indicio sunt, et in his maxime sacris quibus delinire aliquos aut devovere aut denique exigere morbos volebant. taceo illud Plautinum cum ait: mecum e. q. s. Paulus F. p. 221, 3 M. patagus morbi genus.

LXX Priscianus I p. 293, 17 H. *de dativo et ablativo pl. primae declinationis agens* Plautus in Sticho 'ego ibi . . . filiis' pro filiabus. idem: qui talis e. q. s.

anus haec *versui iniecerunt.* in pellis *Mv.* in pellibus *R* inbellis *Bothius* tegiculum protenditur *Pareus.* *cfr. Asin. v. 530* écastor nobis periclum et fámiliae porténditur. 298 cilix licisce sosi ostice parmeno exite et f. f. pr. in m. *γ. om. rell.* fusteis *Pareus* fustis *Bothius.* 299 mecum *codd.* medicum *Buechelerus.* patagus *Canterus var. lect. I p. 50.* pęagus *P* peagus *R* *quid sit* patagus *vel* patago *explicatur ab Attone polypt. 58, quem Loewius Prodrom. p. 287 adhibet: 'patago est exulceratio oris, quod cum intumuerit, paene elinguem facit'. Loewius* morbus aes *ut* patagi *interpretamentum tale:* morbus oris *e Plautinis eicit.* 300 quin *GL* Quintalis *K* qui

*LXXI (B. 30)

flocci péndo, quid rerúm geras

*LXXII (B. 69)

cistellam mihi óffers cum crepúndiis

LXXIII

quid tu o momar sicule homo praesumis

LXXIV

glos

LXXV

305 acieris

LXXI Fulgentius de abstr. serm. p. XIX L. flocci dixerunt quasi nihili. unde et Plautus ait: flocci pendo e. q. s.

LXXII Fulgentius de abstr. serm. p. XXII L. cistellam capsellam ut Plautus ait: cistellam mihi offers cum crepundiis, id est cum puerilibus ornamentis.

LXXIII Osbernus p. 332 moveo . . . et hic momarsiculus, li i. stultus, qui cito movetur ad iram. unde Plautus: quid e. q. s. *idem* p. 360: momarsiculus, qui cito movetur ad iram. Isidori glossae p. 686, 16 momar siculus, stultus, qui cito movetur ad iram. Plautus: quid e. q. s. *ibid.* p. 687, 25 marsiculus, qui cito movetur ad iram. Plautus: quid e. q. s. Paulus p. 140, 1 momar Siculi stultum appellant.

LXXIV Philox. gloss. p. 103, 2 Vulc. glos: *ἡ τοῦ ἀνδρὸς ἀδελφὴ, γάλως, παρὰ Πλαύτῳ.* p. 103, 6 *ad* glumea: *ἀδελφὴ γαμετὴ, ὡς Πλαῦτος.*

LXXV Philox. gloss. p. 11, 32 acceres: *ἀξίνη ἱεροφάν-*

talist de natis suis *Bothius* 301 *cfr. Lerschius Fulgent. ed. p. 61, Loewius Glossae nominum p. 156 sq.* 302 effer *Mercerius* ecfer *Bothius. e Cistellariae IV, 1, 3 vel IV, 2, 42 versum Fulgentium commentum esse proponit Lerschius l. a. p. 69. etiam in Rudentis IV, 4 similia insunt.* 303 quid ais homo marsicule *tantum Isid. p. 687, 25. de verbo* praesumis *emendando cum Loewio Prodr. p. 255 (cfr. ib. p. 51) despero.* 304 *cfr. Loewius Prodr. p. 257* 305 *cfr. Loewius Prodr. p. 257, qui* acceris *formam praefert.*

LXXVI

interluere mare

LXXVII

probus quidem antea iaculator eras

LXXVIII

linna cooperata est testrio gallia

LXXIX

si quid facturus es, appende in umeris pallium et pergas, quantum valet tuorum pedum pernicitas

του, ὡς Πλαῦτος. cfr. Paulus p. 10, 1 M. acieris securis aerea, qua in sacrificiis utebantur sacerdotes *et glossae in Loewii Prodr. p. 257* acceries: securis, quam flamines aut pontifices habent *et* acceries: genus securis.

LXXVI Isidorus Orig. V, 26, 18 internecivi autem significatio est quasi hominis quaedam enecatio: nam praepositionem inter ponebant antiqui pro e. Naevius: mare interbibere. et Plautus: interluere mare, id est ebibere et eluere.

LXXVII Isidorus Orig. XIX, 5, 2 funda genus est piscatoriae retis, dicta ab eo, quod in fundum mittatur, eadem etiam a iactando iaculum dicitur. Plautus: probus e. q. s.

LXXVIII Isidorus Orig. XIX, 23, 3 linnae saga quadra et mollia sunt. de quibus Plautus: linna e. q. s. *ibid.* 1 Gallis linnae.

LXXIX Isidorus Orig. XIX, 24, 1 pallium est, quo ministrantium scapulae conteguntur ut, dum ministrant, expediti discurrant. Plautus: si quid e. q. s.

308 luma *Pareus* lena *Arevalus* linna *Gothofredus Loewius Prodr. p. 289.* cooperta *Pareus, Areval. quod libri habent est* linnaeq. operata. textrina *Pareus Areval.* textrino *Gothofr.* Galliae *Pareus.* ⏑⏑– linnam operátast textrix Gállica *Loewius dubitanter proponit.* 309 pergat *Areval.* pergas *Pareus.* pernicitas *Areval. cfr. Menaechm. v. 756, 867* promtitas *Pareus. Isidorus sententiam Plauti reddidit, verbum vix ullum.* 310. aeneis *Areval.* ex aeneis *Pareus, cfr. Loewius Glossae nominum p. 95 sq.* aheneis *pro* ahenis *Plauti esse negat Kieslingius Fleckeis. Annal. 1868 p. 614. an delendum? cfr. Placidus.* 311 *Goetzius Anal. Plaut. p. 110 'ludens' hos*

LXXX

310 Aéneis coculís mihi excocta est ómnis misericórdia.

LXXXI

Serenus Sammonicus medic. v. 429 (425 Baehr.) Dulcia Plautus ait grandi minus apta lieni.

LXXX Isidorus Orig. XX, 8, 1 omnia vasa coquendi causa parata cocula dicuntur. Plautus: aeneis e. q. s. *cfr.* Placidi gl. p. 26, 13 D. coculis, aeneis vasis ad coquendum, vel assulis aridis.

numeros effinxit: nam grándi lieni mínus sunt apta dúlcia. *idem suspicatur versum spectare ad Curcul. v. 240.*

Restant denique hi sex versus valde dubiosi in Parei et Bothii editionibus adlati:

(B. 70) vices memorat et cicatrices denudat
(*e Pontani ad Macrob. somn. Scip. I c. 21*)
(B. 71) dum aviculae vernant
(*e Pontani ad Macrob. Saturn. VII, 16*)
postquam degulato patrimonio pauper est factus
(*e Perotti Sipontini Cornu cop. p. 763*)
ut isthaec operatio crimen expiet
(*e Thesauro R. Stephani s. v. operatio*)
nimio satius est non admittere malum quam admisso mederi
(*ex Erasmi Adag. 'mus picem gustans' p. 1626*)
utrum veniat necne nihil in re est mea
(*e Perotti Sip. Corn. p. 48*)

neque in emendandis neque in colligendis versibus Plautinis ex istius generis scriptorum libris ipse operam consumpsi. versus quos Bothius e Pontani comm. adfert s. n. 34 non edit ut possit, sed posse hic, ut edat, cupit *et s. n. 72* religionem a se reicere *alterum e Capt. v. 461 sqq. alterum e Mercat. v. 882 petitos esse verisimile habeo.*

EXCVRSVS

Nervolariae fragmentis s. n. VIII et IX duos versus inserui in Festi epit. p. 169, 11 et 197, 20 e Nervolaria prolatos, qui iidem in Sticho fabula exstant v. 352 et 91, improbata virorum doctorum sententia, qui omnes praeter unum Bergkium magis removentes discrepantias quam expedientes Festi utrumque locum corruptum esse et aut Festum in titulis adscribendis errasse aut Nervolariae versus quosdam et Stichi titulum ante versus memoratos intercidisse[1]) censuerunt. quarum alteram sententiam prorsus abiciendam esse supra exposui p. 6. altera iisdem causis profligatur. neque magis arridet Bergkii sententia, qui ponit[2]) versum 'ecquis huc effert nassiternam cum aqua sine suffragio' aut saltem quae expressae sunt hoc versu facetias et in Sticho et in Nervolaria exstitisse. ut taceam ne versum ipsum bis positum fuisse probemus obstare personarum distributionem, ne versus Stichi et Nervolariae 'sententiis magis quam verbis congruentes' confusos esse censeamus obstare citandi rationem in Festi epitome adhibitam, hac Bergkii explicatione alterius tantum versus discrepantiae temptantur, alterius relinquuntur in obscuro. Vtriusque vero versus discrepantiae, ne in lubricam coniectandi viam aberremus, una explicandi ratione solvantur opus est. meo iudicio Festi verbis sincera fides habenda est. neque igitur restat nisi ut Nervolariam et Stichum unam esse eandemque fabulam vel potius eas Nervolariae Stichique partes, in quibus isti versus insunt, haud esse diversas dicamus. haec sententia quamvis mira videatur, praesertim cum neque de nervis agatur in Sticho neque ceteri qui servati sunt Nervolariae versus cum Stichi argumento conveniant, tamen stabilitur Stichi ipsius compositione adcuratius inquisita.

---

1) Sic de altero versu iudicat Ritschelius Opusc. II p. 325.

2) 'Auslaut. D im alt. Latein' p. 160.

Stichi qualis nobis tradita est in codicibus inter omnes constat formam genuinam retractando esse depravatam. cuius διασκευῆς certa vestigia relicta sunt in versibus 48—57, deinde in personarum nominibus turbatis. alia praeter haec viri docti conati sunt detegere per ceteras fabulae partes. atque recte intellegentes compositionem fabulae iis potissimum vitiis laborare, quod mulieres, quae in prima fabulae parte primas personas tenent, in ceteris partibus prorsus neglectae sunt, deinde quod servorum res in fine fabulae descriptae cum antecedentibus haud satis apte coeunt, ut sanam restituerent compositionem coniecerunt aliquot scaenas intercidisse easque lacunas explere conati sunt iis quae desiderantur. de quibus quae singuli disputaverunt[1]), ne omnia excutiam, satis habeo Goetzii sententiam referre, qui ceteris adcuratius de hac re egit. is ante servorum convivium scaenam quandam proponit iniectam fuisse, in qua mulieres ob fidem maritis servatam debitas laudes ceperint. praeterea huius scaenae personas conicit cenam parasse, de qua sola in media fabulae parte agitur, itaque qui desideratur transitum ad servorum convivium fecisse. recte idem in versibus 425—454 diasceuastae manum agnoscit, qui ex illa parte deperdita in hanc scaenam eos transposuerit. sed vide num hoc modo fabulae forma restituatur, qualis Plauti vel Menandri ingenio fuerit digna. summa ni fallor vitia etiam nunc remanent: offendimur in eo, quod mulierum angustiae in fabulae exordio tam copiose graviterque praedicatae, ut putaverit quisque fore ut in iis ipsis evolvendis summum fabulae argumentum versetur, statim cedunt ineptis maritorum parasitique conloquiis, quae ad argumentum ipsum omnino non pertinent. etiamsi mulieres illa parte iniecta in scaenam reducuntur, tamen haud satis arto argumenti vinculo Stichi personae continentur, sed utcumque lacunas statues, semper distracta fabula manet in tres partes, quarum in alia aliter res agitur, ita ut magis ad personas sin-

1) Scripserunt de Sticho retractata Ritschelius praef. ad Stichi edit. p. IX sqq. Bergkius 'Zeitschr. f. Alterth.' 1850 p. 332 sqq. Teuffelius Stud. u. Charakt. p. 277 sq. Ladewigius Philol. XVII p. 452 sqq. Goetzius Acta societ. phil. Lips. VI p. 270 sqq. et 302 sqq. praef. ad Stichi edit. p. 15.

gulas describendas quam ad argumentum iuste explicandum poeta animum induxisse videatur. deinde titulus habet magnam difficultatem. 'Stichus' enim cum fabula inscripta sit, exspectamus Stichum servum primas acturum partes aut saltem ad argumentum convertendum vim habiturum, sicut in reliquis fabulis Plautinis accidit istius generis titulis inscriptis. neque tamen Stichus primas partes agit neque valet quidquam ad nodum exsolvendum, quippe qui vix colligatus statim expeditus fiat. contra in tales fabulae partes inductus est Stichus, quas si eiciamus nihil desideretur, quo argumentum fabulae intellegatur. neque vero ullus poeta nedum Plautus tam vilis personae nomen sumet pro titulo fabulae; ne diasceuastam quidem si fabulam ut pro nova ederet novo titulo inscribere voluisset, hunc titulum omnium minime aptum electurum fuisse verisimile est. hac una re equidem intellegere possum isti fabulae Stichum nomen factum, quod diasceuasta fabulam nobis servatam e duabus ac diversis fabulis componens ex altera cum scaenis nonnullis Stichi titulum transtulit. adeo violenter vetere tempore fabulas Plautinas conturbatas esse proponere dubitarem, nisi accederent alia argumenta, quae istam sententiam adfirmant. vitia quibus fabulae compositio offendit adhuc haud omnia a viris doctis detecta sunt: v. 150 mulier altera Crocotium iubet Gelasimum parasitum arcessere, quem mittat in portum, ut de reditu maritorum quaerat. qui Gelasimus, cum antea cum maritis res perdidisset (v. 630), mulieribus invisus per totos tres annos in domum earum non erat admissus (v. 210—216, 266 sq.). nunc arcessitur alterius mulieris ipsius iussu, ut negotium suscipiat, quod multo aptius servorum alicui mulier mandasset, sicut v. 397 Gelasimo operam suam offerenti respondet 'sat servorum habeo domi'. Plautum ipsum parasiti personam tam inepte introduxisse vix tibi persuadebis. immo diasceuasta duas fabulas confundens parasiti personam ex altera depromptam alterius argumento adaptare studuit sat incommode. praeterea ut Stichum coniciam e duabus fabulis esse contractam hac causa moveor, quod ista tantum ratione quinam vitia supra memorata inrepere potuerint in fabulam intellegitur.

Quibus e fabulis diasceuasta Stichum composuerit indicant Stichus titulus duoque versus apud Festum prolati, unde pro-

fecta est disputatio nostra. usus est Sticho genuina fabula Plautina e graeca Adelphis Menandri facta[1]), quam adhibuit ad tertiam et fortasse ad mediam novae Stichi partem conscribendam. primam partem e Nervolaria sumpsit. quae res nobis ansam praebet ad argumentum Nervolariae enucleandum: titulus docet agi de homine aut hominibus nervo constrictis. cui cum adicimus ea quae e Sticho comperimus atque pauca quae fragmenta ipsa offerunt, hoc fere argumentum restituimus: pater filias, quarum mariti ante tres annos domo abierant, invitas aliis viris in matrimonium dare volt. mulieres patris precibus non obsequuntur maritisque ut fidem servent, firmantur nuntio adlato maritos redire. hi tamen ob aliquam causam nervis vincti retinentur. itaque pater consilium suum festinat mulieresque iam sunt cessurae patri, cum in tempore mariti fortasse astutia servorum liberati redeunt omniaque in bonum vertuntur: servi in libertatem vocantur et mulieres ob fidem servatam collaudantur. ex versibus servatis ad argumentum intellegendum v. 2 'prohibentque moenia alia, unde ego fungar mea' et v. 5 'vinum sublestissimum' haud valent. duorum amatorum, quos pater cum mulieribus nuptiis coniungere studet, personas efficimus e versibus 4 'producte prodigum esse amatorem addecet' et 6 'insanum valde uterque deamat'. de patre loquitur servus, ut videtur, v. 1 'scobina ni ego illum actutum adraso senem'. versus 3 'ocissume nos liberi possimus fieri' verisimilius de servis dictus est sperantibus fore ut manu mittantur, quam de ingenuis nervo vinctis. unus tantum versus 7 'scrattae, scrupipedae, strittivillae, sordidae' in meretrices dictus, quomodo cum argumento conectendus sit, latet. verisimilius tamen habeo de meretricibus sermonem tantum fuisse, quam ipsarum in agendo partes.

Haec de Nervolaria et Sticho si probabiliter disputavi, Stichus genuina mature oblitterata est. cuius in locum se insinuavit altera Stichus saeculo ab u. c. septimo ineunte e duabus comoediis Plautinis contracta. istam fabulam, in quam didascalia veteris Stichi translata est, cum consensu grammati-

---

1) Hoc docet didascalia, quae Sticho genuinae adposita postea in novam Stichi fabulam translata est. didascaliam ad Menandri Adelphos alteram spectare ostendit Fr. Schoellius in Fleckeiseni Annal. 1879 p. 44 sqq.

corum Plauti censeri reperiret, Varro genuinarum indici inseruit, praeterea Nervolariam a nonnullis grammaticis inter ambiguas habitam e suo iudicio vere Plautinam posuit. quae res quamvis mira videatur, quippe cum nonnullae partes quae in Sticho eaedem in Nervolaria fuerint, tamen coniecturam meam haud infringit. sine dubio enim recte Ritschelius Parerg. p. 115 sqq. e Gellii verbis statuit, Varronem illum indicem fabularum XXI minus secutum suum ipsius iudicium quam priorum grammaticorum consensum composuisse, ita ut non liceat concludere, Varronem ipsum omnes quas indice comprehendit fabulas habuisse genuinas.

INDEX FABVLARVM

	pag.
ACHARISTIO	22
ADDICTVS	22
AGROECVS	23
ANVS	23
ARTEMO	23
ASTRABA	24
BACARIA	26
BIS COMPRESSA	27
CAECVS vel PRAEDONES	27
CALCEOLVS	29
CARBONARIA	30
CESISTIO	31
COLAX	31
COMMORIENTES	32
CONDALIVM	32
CORNICVLA	33
DYSCOLVS	35
FAENERATRIX	35
FRETVM	36
FRIVOLARIA	36
FVGITIVI	39
GEMINI LENONES	39
HORTVLVS	40
LIPARGVS	40
NERVOLARIA	40
PAGON	44
PARASITVS MEDICVS	44
PARASITVS PIGER	45
PRAEDONES vel CAECVS	27
SATVRIO	46
SITELLITERGVS	47
SYRVS	47
TRIGEMINI	48
VIDVLARIA	49

INDEX VERBORVM.

Quae asterisco notavi codicum auctoritate non nituntur.

A, eam invito a me...abduces 23 *a dextra via 95 argentum a patre expalpabitur 217 ab armis valeo 5 dare pedibus protinam sese ab his regionibus 16 eoque ab opere...abire 176 abs 145
eam...abduces 23
eoque ab opere...abire 177 licet vos abire curriculo 230
aurum abscondidi 38
accedat faenus 194
lampades accendite 46
accensi (*nom.*) 66
accipere noluit (*batiolam*) 40
acieris 305
acipenser 19
actutum 79
sol est ad eam rem pictor 142 adferam ad te 191 quam ad...diem 196 [adligari ad horiam] 221 ad mensam publicas res clamo 282 ad civitatem venio 287
producte prodigum esse amatorem addecet 82
subscudes addite 13 addite lopades 91 an mihi tutor additu's? 129
in aedis huc adducito 164
tam bona fortuna adfectus 17
adferam ad te 191
adfigatur cruci 37
[adligari ad horiam] 221
vidulum hic adponite 201
scobina ni ego illum actutum adraso senem 79
adsecue 9
in conspicillo adservabam 89
nemo hic adest superstes 6 circus noster ecce adest 48 nam hic deus praesens adest 267 adsunt 66 praeco ibi adsit 77 qui advocatus adsit 163
stultus est adversum aetatem 234
adulescens 137 178
qui advocatus adsit 163
animum advortite 201
olant aedes arabice 55 in aedis (*acc.*) 164
aeneis coculis 310
aerumnulas 228
aes 299
stultus est adversum aetatem 234
Afer 33
quod agas 68 age 75 261 nave agere 68 perfidiose agere 167 agite nunc 67
agnina 73
quid ais? 125
algum 213
moenia alia 80
aliquanto magis 138
subcenturia *aliquem 100
mei simile aliquid 173
aliter 43
plure altro tanto quanto... 26
nil moror mihi fucum in alveo 78
tam crepusculo ferae ut amant 46 amant ancillam...oculitus 52 qui, amabo, pater? 87
producte prodigum esse amatorem addecet 82
ambo 96 201
amictus non sum commode 260
amicum 174 o amice 74
an mihi tutor additu's? 129 *an non credis? 151 sacrum an profanum habeas parvi penditur 251
ancillam 52
me vellem verti in anginam 227
*anguillas fartas 248
huic aniculae 227
in animo habent 43 animum advortite 201
axitiosae annonam caram e vili

concinnant viris 11 [iuvenem... deportari ... annonam bonam piscibus] 222
annos decem 49
antea 307
antehac 19
huius contendi anulum 207
fucum..., apibus qui peredit cibum 78
apluda 14
apud piscatorem Gorginem 160 apud sequestrum vidulum posivimus 200 nullam ego rem citiorem apud homines esse quam famam reor 233
is mihi erat...aqua intercus 64 effert nassiternam cum aqua 86
secundum ... aram aurum abscondidi 38
olant aedes arabice 55
arbitrari 28
vidulum ... condam in arcam 165
argenti minam 189 argentum 217 argento 22
argumentum (*acc.*) 115
superaboque omnis argutando praeficas 69
ab armis valeo 5
arretini (*oraculi*) 61
astabo 174
at 140 165 206
atque 24 141 165 174 [222] 245
*atrum (*corpus sol*) fecerit 142
attigit 182
audes dentes frendere 280
audivi 126 180 215 recte audivisti 128
batiolam auream octo pondo 40
ubi sit aurum conditum 30 aurum abscondidi 38 auro 22
aut 12 39 103
autem 209 246
axitiosam 101 axitiosae 11

eiusdem Bacchae fecerunt nostram navem Pentheum 212
in barbaria 57
batiolam auream octo pondo 40
bellule 229
bene potus 94 di bene vortant 232
biberem 256
is mihi erat bilis 64
*bocam 247
bonum operarium 130 [annonam bonam] 222 tam *bona fortuna 17 boni miserantur illum 211
brocchum filium 103
butubatta 265

Cacistus 162 sqq.
oculi caecultant 236
Calchan 263
callum 36
mollitia urbana atque umbra corpus candidumst 141
stultus est adversum ... capitis canitudinem 234
capitis canitudinem 234 pater .. limavit caput 279
perfidiose captus 244 captam praedam perdidi 172
annonam caram e vili concinnant 11
catulinam carnem 97
caseum radi potest 90
castrum poenarum 290
catulinam carnem 97
te conculcabo ut sus catulos suos 283
cave tu istuc dixis 189 cave demutassis 197
Laverna in furtis celerassit manus 51
cenabis 159
cenam 159
non me circumspexi centiens 170
Cephalio 74
nervo cervices probat 244
quid cessamus ludos facere? 48 haut cessavit 182
cette patri 272
cibique minimi (*gen.*) 148 cibum (*acc.*) 78 223
ciccum non interduo 224
Cilix 297
pro laruato te circumferam 291 *circumfertur peplum 287
me circumspexi 170
circus noster ecce addest 48
[cistellam] 302
nullam ego rem citiorem apud homines esse quam famam reor 233
quam cito 181
ad civitatem venio 287
neque... ad mensam publicas res clamo 282
opposita est claxendix 206
clunes infractos gero 5
coctum cibum 223
aeneis coculis 310
domum ire coepi 95
in opus... sese collocavit 181
columbar 249

amictus non sum commode 260
commodo dictitemus 63
compernem filium 103
conchas piscinarias 248
contra concilium 173
annonam caram e vili concinnant 11
te conculcabo 283
vidulum intro condam in arcam 165
ubi sit aurum *conditum 30
me licet conducere 149 unde conducam mihi 154
signum recte conparebat 207
conpeditam 255
conruspare tua consilia in pectore 235
meam speratam consequor 10 meam spem cupio consequi 9
consilia (*acc.*) 235
amicum conspicer 174
in conspicillo 89
talis iactandis tuae sunt consuetae manus 139
contendi anulum 207
si qua forte contio est 268
contra concilium 173
linna †cooperata est 308
copiam inopi facis 193
iam tibi tuis meritis crassus corius redditust 231
*cornutam 247
cum corona... veneat 77
mollitia... corpus candidumst 141 corpus tuum virgis ulmeis inscribam 286
cotidie 238
crassus corius 231
credo 105 credo argumentum velle vos [pernoscere] 115 non... credo mercennarium te esse 150 non credis 151
ipsa sibi mortem creat 289
neque leges crepo 282
[cum crepundiis] 302
tam crepusculo ferae ut amant 46 primulo crepusculo 94
cum crotillis crusculis 104
adfigatur cruci 37
tene cruminam 232
cum crotillis crusculis 104
[culleo] 222
cum corona 77 cum aqua 86 cum virgis 90 cum extortis talis 104 cum crotillis crusculis 104 pater ... cum illac ... limavit caput 279 [cum crepundiis] 302
meam spem cupio consequi 9
quid tu istuc curas? 129
abire curriculo 230

*dapsilis pompa 18
Dave 261
de lumbo 39 talis est de gnatabus suis 300
deamat 84
annos decem 49
nil feci secus quam me decet 32 defaenerare hominem egentem hau decet 195
nil deconciliare sibus 250
agere decretumst mihi 167
defaenerare hominem egentem hau decet 195
deinde 37
qui te delectet domi 100
Demetrio 49
cave demutassis 197
nec in machaeram audes dentes frendere 280 dentibus (*abl.*) 20
[in altum deportari] 222
deus praesens adest 267 di tibi ... faxint filium salvum 192 di bene vortant 232 dis stribula 39
a dextra via 95
id ego dico tibi 58 aliter regi dictis dicunt 43 signi dicam quid siet 206 dicat simul 152 redditurum te mihi dices 196 nucem ... dixit impendere 35 cave tu istuc dixis 189 illud volui dicere 71 nondum didici nupta verba dicere 56 quod dixisse dicitur libertus suae patronae 57 responsum dicitur 61
commodo dictitemus 63
quam ad... diem 196
diiudicata res erit 203
Dinia 125 sqq.
nondum didici nupta verba dicere 56
quid te... discrucias 276
dissipabo te 292
herbam do 240 pretium das 136 servus quem des 131 quod volt *det pensum 224 quasi sequestro detis 202 nec mihi nisi unum prandium quicquam duis 157 ne duis neque cenam 158 faenus mihi nullum duis 191 ut darem tibi faenori (*minam*) 190 insidias dedit 171 dare pedibus protinam sese ab his regionibus 16 dare possum (*operarium*) 130 data fide 41

dolet huic puello sese venum ducier 76
per dolum 1
domi reliquit ... virginem 93 qui te delectet domi 100 domum ire 95 ibo domum 159
usque donec solvero 197
donicum haec diiudicata res erit 203 donicum ego revenero 264
opus facere nimio quam dormire mavolo 3
ducis me 33 duc me tecum simul 136 audivi *ducere operarium te velle rus 126 dolet huic puello sese venum ducier 76
nave agere oportet ... non ductarier 68

e vili concinnant (*ammonam caram*) 11 e myrteta prosiluit 205 amice ex multis une 74 ex occulto 219
ebore 22
ecce adest 48 ecce 66
echinos 92
ecquis effert 86
edepol 138 150 175 244
paullum edit 155
effert nassiternam 86
hominem egentem 195 egentiorem ... neminem 187
urbana egestas 138
ego 1 18 20 36 58 60 79 80 101 126 165 173 180 191 202 206 215 233 249 256 264 266 282 283 294 ipse ego 132 mei simile 173 mihi 6 19 51 78 87 102 129 154 157 161 167 176 185 191 193 196 236 253 [302] 310 mi 74 145 *269 me (*acc.*) 32 33 44 65 132 136 149 170 177 226 238 256 *med (*acc.*) 172 190 me (*abl.*) 23
egreditur foras 218
eiuravit militiam 237
*em 149
ibo domum 159 ibo 162 domum ire coepi 95
Epeum 223
equidem 10 134 150
ere (*voc.*) 55
et 2 8 50 146 162 208 234 247 276 283 298 [309] et iam 180
etiam 189 279
[etsi] 221
evenit proelium 50 male tibi evenisse video 99
glirium examina 275
coculis mihi excocta est omnis misericordia 310
qualis exercendas (*manus*) 140
mihi excocta est omnis misericordia 310
exi 261 exite 298
flocci *existumo 243
exoletam virginem 93
argentum a patre expalpabitur 217
membra exsecemus serra 31
cum extortis talis 104

fabre 21
faciles oculos habet 293
copiam inopi facis 193 nihilo faciat 156 nil feci secus quam me decet 32 Bacchae fecerunt ... navem Pentheum 212 nauteam fecisset 7 si non fecero 62 atrum fecerit (*sol corpus*) 142 si faxo 62 di ... faxint filium salvum 192 fac ... olant 55 opus facere 3 ludos facere 48 factum 21 28
darem faenori 190 faenus ... nullum duis 191 accedat faenus 194
famam 233
famem 213
familiae (*dat.*) 225
folia farferi 292
*comesa farte 256
*anguillas fartas 248
fatetur 30
fauces praeoccuparem 227
init ... febris 241
fefellerint 41
feminam leonem 215
ferae (*nom.*) 46
patibulum ferat per urbem 37 ferte fustes 298
sic me subes cotidie quasi fiber salicem 239
data fide 41
*fidelior 147
fidentem fefellerint 41
filium 103 192
liberi possimus fieri 81 quid vis operis fieri? 128
data fide firmata 41
flocci *existumo 243 [flocci pendo] 301
dissipabo te tamquam folia farferi 292
egreditur foras 218
forte 268
*tam *bona fortuna adfectus 17
*in machaeram ... dentes frendere 280

*plocamois *ornatum frontem habet 281
nil moror mihi fucum in alveo 78
haud fugio sequestrum 204 nisi fugissem *in medium 105
Epeum fumificum 223
fundus 26
fungar mea (*moenia*) 80
in furtis 51
fuscina ici vidulum 198
summoventur *fustes 29 ferte fustes privos in manu 298

†testrio gallia 308
gannit odiosus ... familiae 225
clunes infractos gero 5 [quid rerum geras] 301
glaber erat tamquam rien 99
glandio (*dat.*) 88 glandia (*acc.*) 36
glirium examina 275
glos 304
de gnatabus suis 300
Gorginem 160
pilum graecum 12
gratias 109

legioni ... habet coctum cibum 223 *plocamois *ornatum frontem habet 281 faciles oculos habet 293 medicum habet patagus morbus aes 299 in animo habent 43 sacrum an profanum habeas 251 batiolam ... habebam 40
ubi habitas? 160 hicine vos habitatis? 164
*plocamois ... habris 281
hac 65
Hannibalem 259
haut 182 hau 195 haud 204
herbam do 240
hercle 10 33
Hermio 236
heus 57 143
hic *19 208 236 267 hacc 18 203 208 214 220 273 288 hoc 50 260 261 262 huius 207 huic 76 227 hunc 163 211 [221 222] 284 294 hanc 106 his 16
hic (*adv.*) 6 94 160 164 167 172 174 201 hicine 164
hietare 269
hinc 219
hodie 44 50 175 256 294
nemo homo 169 hominem 123 hominem egentem 195 hunc hominem 294 o momar sicule homo 303 pudico *homine 146 apud homines 233
honos ... periit 88
[horiam] 221
hortos tutelae Veneris 271
huc 86 164

talis iactandis 139
iaculator 307
iam 75 163 191 231 et iam 180
ibi 77 198
fuscina ici vidulum 198
eiusdem Bacchae 212
igitur 161
illud 61 illi (*dat.*) 266 illum 211 79 192 cum illac 279 illic 143 171 178 209
immo 159 208 immo etiam 189
nucem super eius ... impendere tegulas 35
mi inpertias 145
columbar impudens 249
in latebras reddam 20 saliam in puteum 45 fugissem *in medium 105 in *aedis huc adducito 164 condam in arcam 165 in opus sese collocavit 181 verti in anginam 227 in mentem venit 269 *in machaeram dentes frendere 280 in mari latuit 19 in animo habent 43 in furtis 51 in barbaria 57 in alveo 78 in conspicillo 89 in loco 117 in pectore 235 in vasis 246 in manu 298 in pellibus periculum portenditur 296 in peregre est 25
corpus tuum virgis ulmeis inscribam 286
inde 94
industria (*abl.*) 148
init te umquam febris 241
infelix 169
clunes infractos 5
inibi intus 264
inopia servumst 132 inopiam 213
copiam inopi facis 193
hunc inrident mali 211
insanum valde 84
insidias dedit 171
ea insignitos pueros 102
hunc sermonem institi 284
inspexi 75
[insui culleo] 222
ni inerint triginta minae 232
intellego 140
inter 171
aqua intercus 64
ciccum non interduo 224

Louis of Servus
Ann X. 200.

interluere marè 306
intro condam in arcam 165
inibi intus esto 264
invitaris 44
neque eam invito a me abduces 23
ipse ego 132 ipsus 114 ipsa 289 *eampse 38
is 64 113 id 208 eius fundus 26 super eius...tegulas 35 sermonem eius 219 membra *ei exsecemus 31 eum 269 eam 23 ad eam rem 142 id 58 194 eoque ab opere 176 ea 102
istuc 129 189
ita sunt praedones 27 *ita Laverna... celerassit manus 51
te abire iussi 177 [iuvenem insui culleo iussi] 222
[iuvenem] 222

laboriosa... vitast rustica 137
multum laboret 155
lampades accendite 46
removentur lapes 29
pro laruato tè circumferam 291
in latebras reddam 20
latuit 19
regi latrocinatu's 49
latus (*acc.*) in latebras reddam 20
laudatus 109
magna laude lauti 96
Laverna 51
legiones Laverniae 65
muneralem legem 242 neque leges crepo 282
legioni nostrae 223 legiones Laverniae 65
leno 218
lenoniam (*legem*) 242
feminam leonem ... semel parire 215
levior es quam tippula 277
liberi possimus fieri 81
*libertas salve 59
libertus 58
mihi licet quidvis loqui 6 licetne? 125 me licet conducere 149 licet vos abire curriculo 230 quique liceat, veneat 77
lieni 311
pater... numquam cum illac... limavit caput 279
linna 308
litem perdidi 168
locastin 133 me locavero 132
hunc novi locum 163 positum sine loco 21 in loco 117
lopades (*acc.*) 92
mihi licet quidvis loqui 6
lubenter 10
luctavimus 199
luctum 213
luculentum... proelium 50
spectavi ludos 24 ludos facere 48 ludis 61
de lumbo 39
quasi lupus ab armis valeo 5
Lycisce 297
Lyde 54

nec *in machaeram audes dentes frendere 280
maerorem 213
magis †61 120 aliquanto magis 138
magnificè 24
magna laude lauti 96 [tempestas maxima] 221 maxumaque industria 148 maxume 125 176
[malo] 221 mavolo 3 malim 210
malum (*interiect.*) 168 non malo (*homine*) 146 hunc inridеnt mali 211 male evenisse 99 male esse 144
*mandibulis 20
in manu 298 manus (*nom. plur.*) 139 (*acc. plur.*) 51
interluere mare 306 in mari 19
fugissem *in medium 105
membra (*acc. plur.*) 31
minime mendace 149
malim moriri meos quam mendicarier 210
in mentem venit 269
neque ... ad mensam publicas res clamo 282
praeter mercedem 158 mercede 131
mercennarium 150
merendam 158
paullum mereat 155
tibi tuis meritis crassus corius redditust 231
veternum metuo 4
hic meus pater 208 haec praesepes mea est 273 patri meo 272 meam spem 9 meam speratam 10 ancillam meam 52 mi sodalis 54 mea salubritas 54 pilleum meum 54 meos 210 mea (*moenia*) 80 meis dentibus (*abl.*) 20
eiuravit militiam 237
argenti minam 189 triginta minae 232

minus operis 156 cibique minimi 148 minime mendace 149
mirumst 183
miser 169 misero male esse 144 misero mihi 253
me miserebat tui 177
boni miserantur illum 211
miserias... narravisti 175
misericordia 310
mittebam vinum... 270
moenia (*nom.*) 80
mollitia urbana . . . corpus candidumst 141
molluscam nucem 34
o momar sicule homo 303
monitum 117
patagus morbus 299
malim moriri meos quam mendicarier 210
nil moror mihi fucum in alveo 78
ipsa sibi mortem creat 289
quis est mortalis... fortuna adfectus 17
mu 33
paupera est haec mulier 288 mulieres (*acc.*) 101
mulionum 7
terebratus multum sit 13 multum laboret 155 quid multa verba? 199 miserias multas 175 o amice ex multis mi une 74
mundum... vestibulum 261
muneralem legem 242
muriatica 246
quid murmurillas tecum? 276
murrinam 2 270
e myrteta prosiluit 205
haec myrtus Veneris est 220

nam 10 134 215 267 279
si quem possim sociorum nanciscier 162
naritam 247
miserias... mihi narravisti 176
nassiternam 86
navalis scriba 249
sumus non nauci 96
Bacchae fecerunt nostram navem Pentheum 212
nauteam 7
nave agere 68
*ne ego audivi 126 ne tu edepol... narravisti 175
ne duis neque cenam 158
nec 21 157 280
rogata fuerit necne flocci existumo 243
quid est negoti 126
nemo hic adest superstes 6 nemo homo miser (*est*) 169 nemini 27 neminem 187
neque 23 159 neque... neque 188 242 282
retrahi nequitur 98
nervo cervices probat 244
nescio qui servus 205
neutri reddibo 202
Nicodemus 126 sqq.
nil quicquam factum nisi fabre 21 nil feci secus quam me decet 32 nil deconciliare sibus 250 nihilo faciat 156
nimio mavolo 3
ni... adraso 79 *ni inerint triginta minae 232
nil quicquam factum nisi fabre 21 nec mihi nisi unum prandium quicquam duis 157 nisi quid ego mei simile aliquid . . . paro 173 nisi quid persibus sapis 250 nisi fugissem 105 nisi circumfertur peplum 287
nolo hoc pulveret 262 accipere noluit 40
vetere nomine 106
non 68 135 170 194 224 254 260 si non strenue fatetur 30 si non fecero 62 non nauci 96 et non malo (*homine*) 146 non edepol equidem credo 150 an non credis? 151 non cenabis? 159 non ego te novi? 249
nondum 56 269
nos *66 81 nobis 50
noscite 114
noster 48 112 236 nostra 208 262 nostrae 223 nostram 212
ego novi 101 hunc novi locum 163 non ego te novi? 249 seu quem norim 163
nullam rem 233 faenus nullum 191
numnam 236
numquam 279 287 hodie... numquam quicquam 44 numquam quicquam 167
nupta verba 56
nunc 6 18 19 61 67 140 200 217
nunciam 120
molluscam nucem 34

O amice 74 o momar sicule homo 303
obscaena viscera 39
te obsecro 53

pallium observabam 89 observabo 174
ocissume 81
occludam 165
ex occulto 219
octo pondo 40
amant... oculitus 52
numnam mihi oculi caecultant? 236 faciles oculos habet 293
odiosus 225
[cistellam mihi offers] 302
olant aedes arabice 55
omnis misericordia 310 omni totae familiae 225 omnes (*nom.*) 65 67 omnis (*acc.*) 69 216
operarium 127 130 153
opinor 130
nave agere oportet 68
oppositast claxendix 206
opulenter 24
opus est verbo 72 si quidemst opus 125 si tibi pudico homine est opus 146
quid vis operis fieri? 128 minus operis nihilo faciat 156 opus facere 3 in opus ut sese collocavit 181 eoque ab opere... abire 176
med oravisti ut darem 190
*plocamois *ornatum frontem habet 281
osculum 87 sat est osculi 87
ostreas 92

paetum... filium 103
hoc rugat pallium 260 pallium observabam 89 appende in umeris pallium 309 hominem texam pallio 294
panem 2
papillae... sororiabant 70
vapula Papiria 59
parcunt (*praedones*) nemini 27
sin... pueros pariat 102 feminam leonem semel parire 215
Parmeno 297
nisi quid... paro 173
parvi penditur 251
patagus morbus 299
pater 209 pater... numquam cum illac... limavit caput 279 cette patri meo 272 pater (*voc.*) 87 servus argentum a patre expalpabitur 217
patria (*nom.*) 208
patibulum ferat per urbem 37
patronae (*dat.*) 58
qur patronum quaeram? 168 si quem vis invenire tibi patronum 166
paullum mereat 155 paullum edit 155
paupera haec res est 214 paupera est haec mulier 288
quam... pauperavi... pecunia 1
paupertatem 213
conruspare tua consilia in pectore 235
quam... tanta pauperavi... pecunia 1
in pellibus periculum portenditur 296
[flocci pendo] 301 parvi penditur 251
penitissime 278
Bacchae fecerunt nostram navem Pentheum 212
*circumfertur peplum 287
per dolum 1 patibulum ferat per urbem 37
litem perdidi 168 captam praedam perdidi 172
peredit cibum 78
in peregre est 25
peribo 62 perii 33 honos syncerasto periit 88
periculum portenditur 296
perfidiose agere 167 perfidiose captus 244
pergas 309
pernam 36 pernis (*dat.*) 88
pedum pernicitas 309
persibus sapis 250
terebra pertundis 15
ubi quamque pedem viderat 216
pedum pernicitas 309 dare pedibus protinam sese 16
*plocamois... petilis 281
*phagrum 247
Phidyllium (*acc.*) 52
sol est ad eam rem pictor 142
picturis 22
pilleum meum (*voc.*) 54
pilum graecum 12
apud piscatorem 160
[piscibus] 222
conchas piscinarias 248
piscabar 198 [ut semper piscetur] 221
reciprocas plana via 12
*plocamois *ornatum frontem habet petilis habris 281
plure altro tanto 26 plurumum 156 plurimum luctavimus 199
castrum poenarum 290
*pol 182

polentam 2
Polybadisce 9
haec ... ventri portatur pompa 18
batiolam auream octo pondo 40
apud sequestrum vidulum posivimus 200 positum sine loco 21
quae ego populabo probe 60
periculum portenditur 296
haec ... ventri portatur pompa 18
dare possum 130 caseum radi potest 90 si quem possim sociorum nanciscier 162 liberi possimus fieri 81
postea 102
postquam litem perdidi 168 postquam ... attigit 182
postremo 96
id non postulo 194
bene potus 94
saliam in puteum praecipes 45
praeco ibi adsit 77
captam praedam perdidi 172
praedicas 161
ita sunt praedones 27
superaboque omnis argutando praeficas 69
praemorsisset 105
quo huic aniculae fauces praeoccuparem 227
deus praesens adest 267
haec praesepes mea est 273
quid ... praesumis 303
praeter mercedem 158
prandium (*acc.*) 157 285
vinum precamur 267
si pretium das 136
*primulo crepusculo 94
prius 114
fustes privos 298
pro 47 pro laruato te circumferam 291
nervo cervices probat 244
probus ... iaculator 307
populabo probe 60 occludam probe 165
producte prodigum esse amatorem addecet 82
pulchrum ... hoc nobis ... evenit proelium 50
sacrum an profanum habeas parvi penditur 251
quoquo progressa est semel 98
prohibentque moenia alia unde ego fungar mea 80
properate prandium 285
prorsum parcunt nemini 27
e myrteta prosiluit 205
dare pedibus protinam sese 16
regi qui sunt proxumi 42
publicas res 282
si tibi pudico homine est opus 146
dolet huic puello 76
puer 186 sin ea mihi insignitos pueros pariat 102
pulchrum ... evenit proelium 50 mittebam vinum pulchrum 270
pullaria 252
nolo hoc pulveret 262
purpura (*abl.*) 22
saliam in puteum praecipes 45

quaerita 166
quaeram si quem possim sociorum nanciscier 162 qur ... patronum quaeram? 168
quaesso ut mi inpertias 145
qualis exercendas (*manus*) 140
quam cito 181 tam ... quam 18 172 opus facere nimio quam dormire mavolo 3 nil feci secus quam me decet 32 qui tibi fidelior sit quam servi tui 147 minus operis nihilo faciat quam qui plurumum 156 malim moriri meos quam mendicarier 210 nullam ego rem citiorem apud homines esse quam famam reor 233 levior es quam tippula 277
plure altro tanto quanto 26 vide vibices quantas 75
quasi lupus 5 quasi tolleno 12 quasi solent triarii 67 quasi sequestro detis 202 quasi fiber 239
que 69 148 169 176
querquera (*nom.*) 64
qui 19 33 49 78 100 147 156 163 170 223 300 quod 61 145 208 quoius 18 20 quem 123 131 178 quam 1 190 196 quod 57 68 224 quo 227 qui 41 42 43 52 quae (*acc.*) 60
nescio qui servus 205
qui amabo pater? 87 qui vivam 193 quique liceat veneat 77
quia 177
quidem 15 307
quin accedat faenus id non postulo 194
quis est mortalis tam bona fortuna adfectus? 17 quis tu es ...? 33 quid est? 75 260 quid est negoti? 126 quid cessamus ludos facere? 48 quid tu istuc curas? 129 quid tu? 133 quid merendam? 158 quid multa verba? 199 quid

murmurillas ...? 276 quid ais? 125 quid vis operis fieri? 128 quid...praesumis 303 [flocci pendo quid rerum geras] 301
nisi quid ego mei simile aliquid... paro 173 nisi quid persibus sapis 250 si quem possim sociorum nanciscier 162 si quem vis invenire tibi patronum 166 observabo si quem amicum conspicer 174 seu quem norim 163
servus... quispiam 131
nil quicquam 21 nec... quicquam 157 hodie... numquam quicquam 44 numquam quicquam 167
ubi quamque pedem viderat 216
quoquo progressa est semel 98
licet quidvis loqui 6
qum 193
qur 168

cascum radi potest 90
ravim 8
reboo 274
recte audivisti 128 signum recte conparebat 207
reciprocas plana via 12
latus in latebras reddam 20 neutri reddibo 202 quam ad redditurum te mihi dices diem 196 tibi tuis meritis crassus corius redditust 231
ab his regionibus 16
reglescit 253
domi reliquit... virginem 93
removentur lapes 29
reor 233
haec diiudicata res erit 203 paupera haec res est 214 hanc rem 106 sol est ad eam rem pictor 142 rem 185 nullam... rem citiorem ...esse quam famam reor 233 quid rerum 301 neque... ad mensam publicas res clamo 282
respecta 75
responsum... dicitur 61
retrahi nequitur 98
donicum ego revenero 264
regi (*dat.*) 42 43 49
glaber erat tamquam rien 99
... legem ... rogata fuerit necne 243
rorarii (*nom.*) 66
rugat pallium 260
*ducere ... rus 127
laboriosa... vitast rustica 137

sacrum an profanum habeas 251
saliam in puteum praecipes 45
sic me subes cotidie quasi fiber salicem 239
mea salubritas (*voc.*) 54
libertas salve 59
di tibi... faxint filium salvum 192
nisi quid persibus sapis 250
sat est osculi mihi vostri 87
scelerare 295
scio axitiosam 101 tam scio quam med hic stare 172 scitis 114
scobina ni... adraso *senem 79
scrattae 85
navalis scriba (*voc.*) 249
scrupipedae 85
scrutillum 256
secundum eampse aram aurum abscondidi 38
nil feci secus quam me decet 32
sed 126 194 218
sedulum est 28
hominem semel quem usu *surrupuit servitus 123 feminam leonem semel parire 215 quoquo progressa est semel 98
scobina ni... adraso *senem 79
[semper] 221
quasi sequestro detis 202 apud sequestrum 200 haud fugio sequestrum 204
sequor 10 sequere 9 sequimini me hac 65
sermonem eius sublegam 219 hunc sermonem institi 284
membra exsecemus serra 31
servabo 202
quem usu *surrupuit servitus 123
servus 131 205 217 servi (*nom. pl.*) 147 inopia servumst 132
seu quem norim 163
sedulum est *si summoventur fustes 29 si non... fatetur 30 si... hodie invitaris numquam quicquam 44 si non fecero 62 si faxo 62 si pretium das 136 *si vis 130 si... opus est 146 si quem possim... nanciscier 162 si quem vis invenire 166 observabo si quem amicum conspicer 174 si qua forte contio est 268 siquidemst opus 125 siquidem 135
sibus 250
sic me subes cotidie quasi... 238
momar sicule homo 303
signum recte conparebat 207 signi dicam quid siet 206

mei simile aliquid . . . paro 173
duc me tecum simul 136 dicat simul 152
sin . . . pueros pariat 102
positum sine loco 21 sine suffragio 86
sociorum 162
mi sodalis 54
sol est ad eam rem pictor 142
quasi solent triarii 67
usque donec solvero 197
sordidam 255 sordidae 85
Sosia 297
Soterinis 209
sparge 261
spectavi ludos 24
meam speratam consequor 10
meam spem cupio consequi 9
spetile 36
spoliis 22
in vasis stagneis 246
statuis 22
tam scio quam med hic stare 172
Stiche 297
strebulis 73
si non strenue fatetur 30
stribula 39
strittivillae 85
stultus est adversum aetatem 234
subdoli subsentatores 42
sic me subes cotidie quasi fiber salicem 238
sermonem eius sublegam 219
subcenturia *aliquem 100
vinum sublestissimum 83
subscudes addite 13
subdoli subsentatores 42
subsidite 67
subverbustam 255
sine suffragio 86
suffurabatur 216
venter suillus 256
sultis 65 201
sibi 289 dare pedibus — sese 16 sese venum ducier 76 sese collocavit 181
sum 18 56 135 es 33 129 161 277 est 17 25 26 28 33 61 72 75 114 124 125 126 131 132 137 141 142 143 146 167 178 206 208 209 214 220 231 234 236 254 260 262 268 273 288 300 310 sumus 96 estis 66 sunt 27 42 66 139 sit 13 30 147 [221] siet 206 eras 307 erat 64 99 fuit 169 esto 264 esse 82 144 151 188 233 261 *fuisse 188 *fore 188
sumen sueris 36
summoventur *fustes 29
super . . . tegulas 35
superaboque . . . argutando praeficas 69
nemo hic adest superstes 6
usu *surrupuit 123
surus 254
te conculcabo ut sus catulos suos 283 sumen sueris 36
suae patroae (*dat.*) 58 catulos suos 283 de gnatabus suis 300

talis 300
talis iactandis tuae sunt consuetae manus 139 cum extortis talis 104
*tam *bona fortuna adfectus . . . quam ego . . . 17 tam crepusculo ferae ut amant 46 tam scio quam med hic stare 172
glaber erat tamquam rien 99 dissipabo te tamquam folia farferi 292
plure altro tanto quanto . . . 26 tanta pauperavi pecunia 1
nucem super eius . . . impendere tegulas 35
tempestas 178 [etsi sit tempestas maxima] 221
tene cruminam 232
terebra tu quidem pertundis 15
terebratus multum sit 13
†testrio gallia 308
hunc hominem . . . texam pallio 294
thocum 257
levior es quam tippula 277
cum todillis crusculis 104
quasi tolleno . . . reciprocas plana via 12
gannit . . . omni totae familiae 225
domum ire . . . tramite 95
subsidite . . . quasi solent triarii 67
triginta minae 232
tu 15 33 44 57 129 133 135 161 166 175 189 261 303 me miserebat tui 177 tibi *58 99 146 147 166 190 192 231 254 *tibin 131 te 53 100 127 134 151 177 191 196 241 249 276 283 291 292 *ted 28 tecum 136
tum 22
tussis 64
an mihi tutor additu's? 129
pater tuus 279 filium tuum 192 tuam 183 corpus tuum 286 servi tui 142 tuae manus 139 tuis meritis 231 miserias multas tuas 175 tua consilia 235

insanum valde ... deamat 84
ab armis valeo 5
valgum ... filium 103
vapulabo 62 vapula Papiria 59
varum ... filium 103
in vasis stagneis 246
ubi sit aurum conditum 30 ubi cum hietare 269 ubi rorarii estis? 66 ubi sunt accensi? 66 ubi habitas? 160 vidulum qui ubi vidi 170 ubi quamque pedem viderat 216
vel 18
cum corona ... veneat 77 ego illi venear 266
ad civitatem venio 287 nondum *mi in mentem venit 269 Venus venturast nostra 262
venter suillus 256 ventri portatur pompa 18
venum ducier 76
Venus venturast nostra 262 haec myrtus Veneris est 220 hortos tutelae Veneris 271
verbero 171
opus est verbo 72 quid multa verba 199 nupta verba dicere 56
di bene vortant 232 me vellem verti in anginam 226
vesperna 258
mundum hoc esse vestibulum volo 261
veternum metuo 4
vetere nomine 106
verum si pretium das 136
reciprocas plana via (*abl.*) 12 *a dextra via 95
vide vibices quantas 75
vicinus ... es mihi 161
male tibi evenisse video 99 muriatica ... video in vasis stagneis 246 vidulum qui ubi *vidi 170 ubi quamque pedem viderat 216 vide vibices quantas 75
vidulum intro condam in arcam 165 vidulum qui ubi *vidi 170 fuscina ici vidulum 198 apud sequestrum vidulum posivimus 200 vidulum hic adponite 201
axitiosae annonam caram e vili concinnant viris 11
vinum (*acc.*) 2 vinum sublestissimum 83 vinum precamur 267 vinum pulchrum 270
viris (*dat.*) 11
cum virgis caseum radi potest 90 corpus tuum virgis ulmeis inscribam 286
virgo sum 56 domi reliquit exoletam virginem 93
obscaena viscera 39
laboriosa ... vitast rustica 137
mihi, qui vivam, copiam ... facis 193
vix 253
ulcerosam 255
virgis ulmeis 286
umbra corpus candidumst 141
umquam 17 241 neque ... umquam 23
prohibentque moenia alia unde ego fungar mea 80 unde conducam mihi 154
unum prandium (*acc.*) 157 o amice ex multis mi une 74
mundum hoc esse vestibulum volo 261 si quem vis invenire tibi patronum 166 *si *vis bonum operarium 130 quid vis operis fieri? 128 quod volt *det *pensum 224 sultis 65 201 velim 26 velim ted arbitrari factum 28 me vellem verti 226 illud volui dicere 71 credo ... velle vos 115 audivi ... *ducere operarium te velle rus 127
vos 117 121 164 vos (*acc.*) 115 230
sat est osculi mihi vostri 87
urbana egestas 138 mollitia urbana atque umbra corpus candidumst 141
patibulum ferat per urbem 37
usque donec solvero 197
quem usu *surrupuit servitus 123
tam crepusculo ferae ut amant 46 ut tu praedicas 161 te conculcabo ut sus catulos suos 283 in opus ut sese collocavit quam cito 181 ibi ut piscabar 198 quaesso ut mi impertias 145 [ut semper piscetur] 221 oravisti ut darem 190
uterque deamat 84
mulieres †uxorculavit 101

CORRIGENDA

p. 17 adn. 3, 7 l. fragmento XX
p. 20, 14 l. (I p. 575 H.)
p. 25, 1 (v. 11) l. Áxitiosae
p. 55, 2 (v. 163) l. novi

Bonnae typis Caroli Georgi typographi academici.

Verlag von **Max Cohen & Sohn (Fr. Cohen)** in **Bonn.**

VMBRICA

interpretatus est

Franciscus Buecheler.

7 ℳ

Hermann Usener,

Philologie und Geschichtswissenschaft.

1 ℳ

Franz Bücheler,

Philologische Kritik.

1 ℳ

Eduard Lübbert,

Pindar's Leben und Dichtungen.

1 ℳ

Universitäts-Buchdruckerei von Carl Georgi in Bonn.

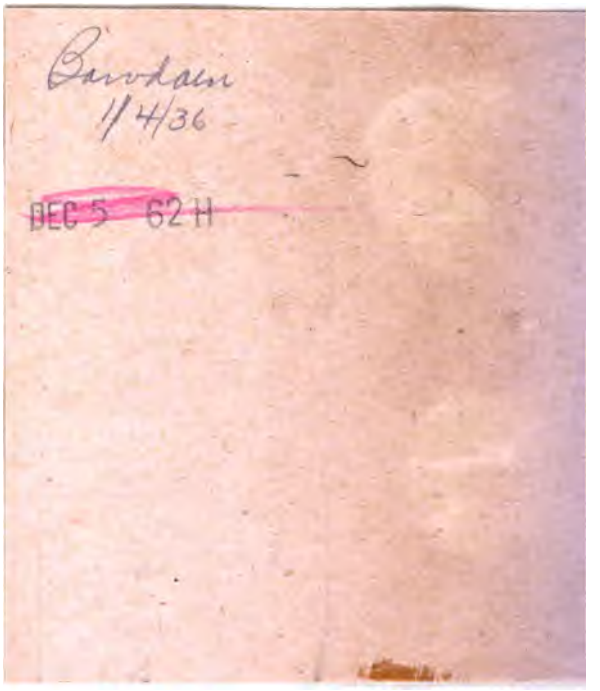
Bowdain
1/4/36
DEC 5 62 H